g Et miſit. Hic tertio ponit intētiōis ptolomei fruſtratio ꝑ iohānē qui euadēs eiꝰ dolū pugnauit fortiter poſtea cōtra eū ⁊ defendit ⁊ tenuit iudeā valde magnifice pꝰ patrē ſuū. vt dicit. Et miſit alios ſatellites ſuos. h In gazarā tollere iohannē. i. eū cape ⁊ occidere. i Et tribunis. exercitꝰ iohānis

k Mi. epl. ⁊c. ⁊ ꝑcutiētes. i. ſatellites ptolomei miſſos ad ꝑdcā loca. l Qui. de pu. ſy mo. qꝛ ptolomeꝰ nō oēs occiderat ſed aliq̄s ex eis. vt dictū eſt ſupra. m Ut nū. io. vt euaderet dicta pericula.

n Ut audi. aūt ⁊c. i. admiratꝰ fuit de doloſitate tāta. o Et cōprehē. vi. ⁊c. ⁊ eodem mō ꝑuidit aliis picul ſollerter ⁊ ꝓuide. et ſic ptolomeꝰ defraudatꝰ fuit a ſua peſſima intētiōe. p Et ceter. ſer. iohā. q̄bꝫ docuit ꝓplm. q Et bellorꝫ eius. q̄bus defendit eum.

r Et bo. vir. ⁊c. inter q̄s fuit victoria notabilis quā hūit de hircanis. ex q̄ cognominatus eſt hi. canus.

s Et edificiū murorū ⁊c. in hieřm ⁊ in iudea ad terre fortificationē. t Et rex geſt. eiꝰ. que fuerūt mirabiles ⁊ multe. vñ dt ioſephꝰ li. xiij. ꝙ ipe habuit ſpm̄ ꝓphetie. v Ecce hec ſcrip. ſunt in li. ⁊c. hūc aūt librū nō habemꝰ ſicut nec plures alios d̄ quibꝫ fit mētio in libris regū ⁊ paralypomenon.

tributa[g] et miſit alios[h] ī gazarā tollere iohannē: [i] ⁊ tribunis[k] miſit eplas vt venirēt ad ſe: ⁊ daret eis argētū et aurum ⁊ dona. Et alios miſit occupare hierlm ⁊ mōtē tēpli. Et ꝑcurrēs [l] q̄dā[m] nūciauit iohāni in gazara: qꝛ perijt pr̄ eiꝰ ⁊ frēs eiꝰ: et qꝛ miſit te q̄ꝫ interfici. [n] Ut audiuit aūt vehemēter expauit[o] ⁊ ꝯphēdit viros q̄ venerāt ꝑdere eū ⁊ occidit eoſ. Cognouit eī qꝛ q̄rebāt perdere eū[p] et cetera ſmonum iohannis[q] ⁊ bellorꝫ eiꝰ[r] ⁊ bonarū v̄tutū q̄bꝫ fortiter geſſit:[s] et edificij murorꝫ q̄s extruxit[t] et rerū geſtarꝫ eiꝰ: [v] Ecce hec ſcripta ſunt in libro dierꝫ ſacerdotij eiꝰ. ex q̄ factꝰ eſt princeps ſacerdotum poſt patrem ſuum.

Explicit liber primus Machabeorū: Incipit ſecundus.

Poſtilla nicolai de lyra ſup. ſecūdū librꝫ macha. īcipit.

Fratribꝫ q̄ ſunt ꝑ egyptū iudeis. Liber iſte ſecundus machabeorū quedā eſt abbreuiatō cuiuſdā magni voluminis a iaſone cireneo cōſcripti habētis .v. libros partiales. in q̄bꝫ facta iude machabei ⁊ ſociorꝫ eiꝰ diffuſe tractanť. ſꝫ in h̄ libro ponūtur breuiter ⁊ ſuccincte. vtꝫ in fine ca. ſcdi. vt q̄ ꝓpter paupͭtatē ꝑdictū volumē magnum cōparare nō poſſent. vel ꝓpter eiꝰ ꝓlixitatē attediati eēnt legere. iſtud cōpēdiū poſſent habere de facili ⁊ ſine tedio ꝑcurrere legēdo. Fuit aūt cōpilatio hec facta tēpe demetrij ſecūdi. vt magis videbiť infra. ⁊ miſſa iudeis habitātibꝫ in egypto ab illis q̄ erāt in iudea q̄ cū h̄ in huiꝰ libri ꝓfatiōe rogauerūt eas aliq̄s ſolēnitates ſuſcipe q̄ ab eis fuerāt rōnabiliť inſtitute. Igiť iſte liber in duas ptes diuidiť ſcꝫ in ꝓlogū ⁊ tractatū. q̄ incipit. iij. ca. In pͥa ꝓte prio poniť inuitatio ad obſuātiā duplicis feſti. ſcdo breuiter tāgiť materia hꝰ li. ca. ſe. ibi. De iuda v̄o macha. Circa primū prio ſcribētes captāt illorꝫ q̄bꝫ ſcribūt beniuolentiā. ſcdo inuitāt eos ad feſti duplicis obſeruātiam. ibi. Regnāte demetrio. tertio ſuā inferūt intentionē. ibi. Acturi itaqꝫ. Circa primū captāt duplr̄ corꝫ beniuolētiā. ſcꝫ eos amicabilr̄ ſalutādo. ⁊ ꝓ eis humiliter exorādo. ibi Benefaciat vobis. Circa primū diciť. a Fratribꝫ. q̄d ē nomē amicabile. Nā frater dr̄ quaſi v̄e alter ipe. ⁊ vocāt eos fratres. eo ꝙ erāt de eadē gente ⁊ ſub eadem lege. b Qui ſūt ꝑ egyptū iudeis. ſcꝫ diſperſis. Ptolomeꝰ eñi lagi filiꝰ q̄ poſt alexandrū magnū primus regnauit in egypto. ſicut ſupra dictū ē in primi libri pͥcipio. multos iudeos captiuauit. q̄rꝫ aliq̄s ptolemeꝰ phila delphꝰ ei ſuccedēs relaxauit in fauorē. lxx. interptum q̄ ſibi libros moyſi. ⁊ ſm̄ aliq̄s totū vetꝰ teſtamētū trāſtulerūt de hebreo in grecū. multi tñ in egypto remāſerūt ⁊ ꝓcedente tpe acq̄ſierūt bona tēporalia. ⁊ ꝑ plis ꝓcreatione multiplicati ſūt q̄bꝫ iudei manētes in iudea ſcripſerūt. Ideo ſubditur. c Salutē dicūt frēs ⁊c. ⁊ pacē bonā. nā bona gēera elegibilior ē pace mala. d Benefaciat. Hic ꝯſiť captāt corꝫ beniuolētiā ꝓ eis exorādo dicētes. d Bñfac. vo. deꝰ. in ſpūalibꝫ ⁊ tpalibus. e Et mem. teſt. ſui. i. firme promiſſionis. f Q̄d locutꝰ ē ad abraam Gen. xij. g Et yſaac. xxvi. h Et iacob. xxviij. et ſupplēdū ē q̄ ſunt de numero ſeruorꝫ ſuorꝫ fideliū. vl̄ aliť lr̄am ſic iungēdo. Et meminerit teſtamēti ſui. i. ꝓmiſſionis firme. Seruorꝫ ſuorꝫ fideliū. i. ꝓ ſuis ſeruis fidelibus facte. q̄d ad abraā yſaac ⁊ iacob locutꝰ ē. prio q̄tū ad patres illiꝰ teſtamēti. i Et det vo. cor oībꝫ vt co. eū. fide ſpe ⁊ caritate. q̄bꝫ coliť deꝰ cultu interiori. vt dt aug. in enchiridion. k Et facia. ⁊c. ꝑ effectū in cultu exteriori. l Corde mag. ⁊c. qꝛ deo nō placēt ſacrificia coacta ſꝫ voluntaria. m Adap. ⁊c. ſtudēda ⁊ intelligēda. n Et ī ꝓce. ſuis. ope adimplēdis. o Et fa. pa. vt vacare talibꝫ valeatis. p Exau. ⁊c. vobis cōdeſcēdēdo. q Et rec. vo. pctā ꝓterita remittēdo. r Nec vos deſe. ⁊c. vos ī tribulatōibꝫ cōſolādo. s Et nūc hic. in hieřlm ⁊ iudea. t Sumꝰ orā. ꝓ vo. q. dicāt. ita debetis orare ꝓ nobis et acquieſcere petitionibꝫ noſtris: maxime de ſolennitatibꝫ deuotis. v Regnante demetrio. Hic ꝯſiť inuitāt eos ad obſeruantiā duplicis feſti. ſcdm ponitur ibi. Et diem ignis. Prima in tres. quia primo ponitur eorum inuitatio. ſecundo dicti confirmatio. ibi. Anno cente. tertio intēta concluſio. ibi. Facturum igitur. Circa primum notať tps cū diciť. v Regnante demetrio ⁊c. Dicit hic gloſa rabani ꝙ iſte fuit demetrius filiꝰ ſeleuci q̄ regnauit tpe

Caplm. I.

[a] Fratribꝫ[b] qui ſunt per egyptū iudeis[c] ſalutē dicūt fratres qui ſunt in hieroſolimis iudei: ⁊ q̄ ī regione iudea: ⁊ pacē bonā. [d] Benefaciat vobis deus[e] ⁊ meminerit teſtamenti ſui. [f] q̄d locutus eſt ad abraam [g] et yſaac[h] ⁊ iacob ſeruorum ſuorū fidelium. [i] et det vobis cor omnibus vt colatiſ eum. [k] et faciatis eius voluntatem. [l] corde magno et animo volenti. [m] Adaperiat cor veſtrum in lege ſua. [n] et in preceptis ſuis. [o] et faciat pacem[p] exaudiat oratōnes veſtras. [q] et reconcilieť vobis: [r] Nec vos deſerat in tempore malo. [s] Et nūc hic [t] ſumus orantes pro vobis [v] Regnante Demetrio anno centeſimo ſexageſimonono [x] nos iudei ſcripſimꝰ

iude machabei, vt pꝫ. v ij. ca. primi li. ſꝫ huic dicto mani
feſte cõtradicit qḋ ſequit̃ anno. clxix. hic aūt demetri⁹ aū
t̄ps hoc fuit mortu⁹. nā fili⁹ ei⁹ intrauit regnū patrū ſuo
rū anno. clxv. vt hr̃. ſ. p̄io li. x. ca. ⁊ ante ipm̄ regnauerat
alexander duob⁹ annis. q̄ interfecerat patrē ſuū, vt pꝫ in
p̄n. eiuſdē ca. decimi
Iſte vo demetri⁹ fili⁹
primi demetrij regna
uit vſqꜫ ad annū. clxxij
in quo fuit capt⁹ et in
carceratus. vt hr̃ p̄io
li. xiiij. ca. Et q̄ patꝫ ꝙ
iſte demetri⁹ fili⁹ pri
mi demetrij adhuc re
gnabat anno. clxix. Et
iō ꝙ dicitur hic.
x Regnāte demetrio
anno. clxx. intelligitur
de ip̄o. Ipſe vo aū ca
ptionē ſuā cū ſymone
ſummo ſacerdote ⁊ gē
te iudeoꝝ renouauit a
miciciā. et cõceſſit plu
res libertates ⁊ priui
legia q̄ ante cõceſſerat
t̄pe ionathe. nec alij re
ges p̄deceſſores ſui. vt
hr̃. xiij. ca. primi li. pro
pter hoc ſubditur ibi,

vobis[z] in tribulatiõe[a] ⁊ im
petu q̄ ſuꝑuenit nobis in
iſtis annis:[b] ex quo receſſit
iaſon a ſancta terra et a re
gno.[c] Portā ſuccēderūt[d] et
effuderūt ſanguinē innocē
tē[e] Et orauim⁹ ad dn̄m[f] et
exauditi ſum⁹:[g] et obtulim⁹
ſacrificiū ⁊ ſimilagiuē, ⁊ ac
cendimus lucernas ⁊ ꝓpo
ſuimus panes.[h] Et nūc fre
quētate[i] dies ſcenophegie
menſis caſleu.[k] Anno cēte
ſimo octogeſimooctauo po
pul⁹ q̄ eſt hieroſolimis ⁊ in

Ablatū ē iugū gentiū ab iſrl̃. ⁊ fuit ꝑpl̃s in magna leticia
et in pace bona toto t̄pe ſymonis. ⁊ ſic ē veriſimile. vt di
cit ſuꝑ locū iſtū dn̄s Hugo cardinalis, ꝙ illo t̄pe ſcripſerit
iudeis habitātib⁹ in egypto de ſolēnitatib⁹ iſtis recipiē
dis. licet enī t̄pe iude primū feſtū fuit inſtitutū. nõ tamē
a iudeis in egypto manētib⁹ receptū. vt pꝫ ex ei⁹ ep̄la ſe
quēte in qua nulla fit mētio de hoc feſto licet ſcribat̃ iu
deis manētib⁹ in egypto. x Nos iudei. manentes in
hierl̃m ⁊ iudea. y Scripſim⁹ vobis. de ſolēnitatibus
hic cõtētis. ⁊ de alijs in hoc libro ſcriptis. Sꝫ cõtra hoc
obijcit̃. q̄ ſicut dictū eſt hec ſcripſerūt adepta libertate
t̄pe ſymonis ⁊ demetrio regnāte, hoc fuit anno. clxx. vt
hr̃. ca. xiij. primi li. Ad h̄ pōt dici ꝙ hoc negociū fuit in
choatū anno. clxx. ⁊ cõſummatū anno ſeq̄nti. Hic autē
ponit̃ data ꝑ t̄pe inchoatiõis. ibi vo ꝑ t̄pe cõſummatiõis
Dicit̃ aūt nos iudei ⁊c. q̄ idē ꝑpl̃s fuit t̄pe iude ⁊ ſymõis
et cū hoc etiā eedē ꝑſone nūero iri multis. vt pꝫ de iu
da ⁊ ſymone q̄ fuerūt f̄res ⁊ cõtēperanei. vꝫ. ij. c. primi li.
et idē erat de multis alijs. z In tribulatõe. i. de tribu
latiõe.
a Et impetu qui ⁊c. ſcribendo enim de ſue libertatis
adeptiõe ⁊ feſtoꝝ receptiõe, habuerūt tāgere de p̄cedenti
tribulatiõe. b Ex quo receſ. iaſon ⁊c. Hic enī ambiēs
ſacerdotiū iuit ad regē antiochū incitās eū de trāſlatiõe
iudeoꝝ ad gētiliū ritū. vt hr̃ infra. iiij. ca. ⁊ iſtud fuit prin
cipiū maloꝝ q̄ fecit antiochus epiphanes ī hierl̃m. vt hr̃
ſ. i. li. ⁊ etiā infra in h̄ ſcḋo. iō ſubdit̃. c Portā ſuccen.
id eſt portas ciuitatis ⁊ tēpli. vt hr̃. iiij. ca. i. li. d Et ef
fuderūt ⁊c. vt hr̃ p̄io li. ⁊ in hoc ſecūdo. e Et ora. ad
dn̄m. magis pugnātes or̃onib⁹ q̄ cū armis. f Et exa.
ſum⁹. antiochi ducib⁹ debellatis. g Et obtu. ⁊c. in tē
plo recuꝑato ⁊ purificato. vt hr̃. i. li. iiij. ca. ⁊ dicit̃ hic ſa
crificiū, oblatio de aīalib⁹ ſimilago farina eſt frumēti de
licatiſſima. de qua fiebāt panes ꝓpoſitionū. h Et nūc
frequētate. i. ſingulis annis celebrate. i Dies ſcenop.
id eſt purificatiõis tēpli quā cõſtituit iudas. viij. dieb⁹
celebrari a. xv. die mēſis caſleu. k Anno. c. Hic cõſiter
ponit̃ declaratio ſeu cõfirmatio dicti, ſ. de tribulatõne q̄

ſuꝑuenerat eis t̄pe antiochi. ⁊ h̄ fit ꝑ quādā ep̄lam ī egy
ptū t̄pe iude miſſā. cui⁹ tenor hic recolit̃. cū dr̄. l An
no. clxxxviij. ⁊c. ſꝫ h̄ videt̃ falſū. q̄ data ep̄le p̄cedentis q̄
fuit ſcripta poſt mortē iude. q̄ſi. xx. annis talis ē anno. cl
xx. vt dictū ē, ⁊ ſic iudas lōgo t̄pe ſcripſiſſet poſt mortē
ſuā. Dicēdū ꝙ in ep̄la
iude initiatio annorū
nõ incipit a principio
regni grecoꝝ ſicut alia
ſꝫ ante vt hic innuit
glo. ſꝫ vbi incipit ñ dicit
pōt aūt dici ꝙ incipit
a. xij. anno regni aſſue
ri. in q̄ mirabili mõ li
berat⁹ fuit ꝑpl̃s iſrl̃ a
ꝑſecutiõe aman. vt hr̃
Heſter. iij. ca. ⁊ h̄ ꝓpter
duo. p̄io q̄ liberatio
illa fuit valde mirabi
lis ⁊ notabilis. Iudei
vo incipiebāt nūeratõ
nes annoꝝ a factis no
tabilib⁹. vt dictū eſt. ſ.
ſcḋo q̄ liberatõ illa fu
it ſ. iſtis iſtis t̄pib⁹ anti
ochi. ꝓpter q̄ ep̄la iude
loquens de hac libera
tõne incipit ab illa nu
merare. Aſſuerus vero

iudea ſenatuſqꜫ ⁊ iudas[l] a
riſtobolo mḡro ptolomei
regis[m] q̄ ē de genere chriſto
rū ſacerdotū:[n] ⁊ his q̄ in egy
pto ſūt iudeis[o] ſalutē ⁊ ſa
nitatē[p] De magnis ꝑiculiſ
[q] a deo liberati[r] magnifice gra
tias agim⁹ ipi[s] vtpote q̄ ad
uerſus talē regē[t] dimicaui
mus.[u] Ipſe enī ebulire fe
cit de ꝑſide eos q̄ pugnaue
rūt cõtra nos ⁊ ſanctā ciui
tatē[c] Nā cum in ꝑſide eſſet
dux ipē, ⁊ cū ip̄o īmēſ⁹ exer
cit⁹[d] cecidit in tēplo nanee

ſm̄ cõputationē quā poſui Dañ. ix. regnauit annis. xl. vel
circiter. ⁊ ſic a. xij. anno regni ei⁹ incluſiue in quo fuit fa
cta liberatio ꝑpli ab aman ꝑſecutiõe. remanēt de regno
ei⁹. xxix. anni. cui ſm̄ hebreos q̄s in h̄ ſecut⁹ ſum in p̄ce
dētib⁹ ſucceſſit dari⁹ ipi⁹ Heſter regine fili⁹. q̄ regnauit
vi. annis vſqꜫ ad cõſummationē tēpli ſcḋi. vꝫ. i. Eſdre. vi
et neemie. xv. vſqꜫ ad debellationē ei⁹ ꝑ alexādrū magnū
ſm̄ hebreos. ſicut dixi pleni⁹ ſuꝑ librū eſdre ⁊ danielis. a
quo alexādro incipit regnū grecoꝝ. vt dictū eſt in princi.
primi li. cui⁹ regni fluxerāt. cxlviij. anni q̄ſi purificatū fu
it tēplū ꝑ iudā machabeū. vt hr̃. ſ. i. li. iiij. cap. ducib⁹ an
tiochi debellatis. Iſti vo anni ſil̃ iuncti faciunt annos.
clxxxviij. in ep̄la iude nūeratos. l Ariſto. mḡro ptolo.
ſcꝫ philometoris q̄ fuit nepos ātiochi epiphanis. vt oñ
ſum fuit Dañ. xi. ⁊ adhuc oñdet̃ infra. iij. ca. ⁊ ꝑ cõſis fuit
t̄pe iude machabei. vꝫ ex ſupradictis p̄io li. huius aūt
ptolomei dicit̃ ariſtobol⁹ mḡr. q̄ fecit ſibi cõmentarios
ſuꝑ libros moyſi. et erat natiõe iude⁹, iō ſubditur.
m Qui eſt de gene. chriſtoꝝ ſacer. i. vnctoꝝ. Chriſt⁹ eſt
a chriſmate dr̄. deſcēdit enī ab aaron. tñ linea recta ſacer
dotalis nõ ꝑuenit vſqꜫ ad eū. n Salutē. ſ. anime.
o Et ſanitatē corꝑis. ⁊ ſubdit̃ ep̄le narratio. in qua po
nitur p̄io euaſio ſui ꝑiculi. ſcḋo ꝓſtratio antiochi. ibi. nā
cū in ꝑſide. Circa primū dr̄. p De magn. ꝑiculis t̄pe
antiochi epiphanis. q A deo liberati. ſua gr̃a nõ vir
tute nr̃a vel meritis. r Magni. gr̃as agim⁹ ipi. tanqꜫ
de beneficijs ei⁹ grati. s Vtpote q̄ aduerſus talē re
gē. ſ. ſyrie ⁊ ꝑſidis. cui⁹ regnū erat valde magne potētie et
vtutis. t Dimicaui. debellatis ei⁹ ducib⁹. a Ipe
enī ebu. i. in magna mltitudie venire. b Fec. de ꝑ. ⁊c.
et pꝫ ex dictis. i. li. c Nā cū ī ꝑſi. Hic cõſr̄ fit narratio d̄
ātiochi ꝓſtratiõe cū ſubdit̃. d Ceci. ī tē. na. dicūt aliq̄
ꝙ h̄ dr̄ d̄ ātiocho epiphāe q̄ fuit cõtpane⁹ iude machabeo
et ſic vr̄ hec expoſitiõ p̄cedētib⁹ cõcordare. ſꝫ huic obuiat
qḋ dictū ē. ſ. i. li. ca. vi. ꝙ antioch⁹ epiphāes mortu⁹ fuit
lāguore ī lecto ſuo nõ in tēplo nec gladio. ſic dr̄ hic. ſic. ſ.
ix. ca. dr̄ ꝙ mortu⁹ fuit in mõtib⁹ miſerrime reuertēdo d̄
ꝑſide. Ad h̄ aūt rn̄det doctores dicti ꝙ ꝑ tanto dicit̃ hic

in tēplo nanee cecidiſſe eo ꝙ ibi mortui fuerūt amici eꝰ
vt hic dicit̄. q̄ erāt robur ſui exercitꝰ. ſicut de hoīe cui con
tingit magnū infortuniū. dꝛ cōiter ꝙ ē mortuꝰ. licet in ꝑ
ſona ſua ſit viuus. ⁊ ſic dicūt ꝙ de illo tēplo euaſit anti
ochus. Sed huic rāſioni videt̄ obuiare qd̄ ſubdit̄. clau
ſerūt tēplū cū intraſſꝫ
antiochus. ⁊ ſic nō vi
det̄ ꝓeuaſerit. quia ſa
cerdotes mortē eiꝰ ma
gis q̄rebāt q̄ꝫ alioꝝ. iō
ſubdit̄. Percuſſerunt
ducē. p̄io ⁊ principalr̄
Et eos q̄ cū eo erāt cō
ſequēter. Et diuiſerāt
mēbratim. Ꝑ autē ꝑ
ducē intelligat̄ rex an
tiochus patet ex p̄nci
pio partis huiꝰ vbi dꝛ.
Nam cū in ꝑſide eſſet
dux ipē. i. antiochꝰ epi
phanes. vt dicunt iſti.
Igit̄ ꝓpter iſta dicunt
aliq̄ ꝙ ſcriptura loqui
tur hic de morte anti
chi magni q̄ fuit pr̄ an
tiochi epiphanis. ⁊ qꝛ
pater ⁊ filiꝰ ſunt quaſi
vna ꝑſona. Nā pater
q̄dammodo manet in
filio. ſm̄ illud Eccleſi.
xxx. Mortuꝰ ē pr̄ eius.
et quaſi nō ē mortuus
Reliq̄t enī filiū ſimilē
ſibi. Iō nō ē mirandū
ſi ſcriptura ante loq̄t̄
immediate de filio trā
ſit ad patrē. Frequēter
enī in ſacra ſcriptura
fit tal̄is trāſitꝰ d̄ vna ꝑſo
na ad aliā ꝓpter affini
tatē. ſicut oſ̄di in pri.
gen̄. loq̄ndo de mo
dis exponēdi ſcriptu
rā ſacrā. ſic igit̄ intelli
gendo dicit̄. nā cū i ꝑ
ſide eſſet dux. i. antio
chus magnꝰ cecidit in
tēplo nanee. nā fugatꝰ
de bello a ſcipione aphricano. rediēs ad terrā ſuā mortu
us fuit in h̄ tēplo. vt dicit plenꝰ Dan̄. xi. e Cōſi. de. ſa.
nanee. nā vt interficerēt eū eo ꝙ eſſet p̄dator tēploꝝ. in
duxerūt ad illud qd̄ ſubdit̄. f Etenī cum ea. i. nanea.
g Habitaturꝰ venit. i. facturꝰ ei reuerētiā. h Et vt ac.
pecu. mul. Hoc enī ſibi ꝓmiſerāt ſacerdotes ꝙ facta dia
ne debita reuerētia traderēt ei pecunias q̄ erāt in tēplo.
i Dotis noīe. i. q̄bꝫ dotatū erat tēplū. nec erāt neceſſa
rie ad ſumptꝰ tēpli vel ſacrificioꝝ. k Cūq̄ꝫ ꝓpo. eas.
vt magis allicerēt eū. l Clauſe. tēplū. quaſi habētes
ad eū negociū ſecretū. m Aptoq̄ꝫ occul. adi. tēpli. per
quē introirēt hoīes ad eiꝰ mortē parati. n Et diui. mē
bra. ⁊c. ꝓpter qd̄ corpꝰ eiꝰ nō fuit cognitū. nec honore re
gio ſepultū. ſicut dicit Dan̄. xi. o Per oīa bn̄. deꝰ. h̄ di
xerūt nō zelo vindicte ſꝫ iuſticie diuine. ⁊ in h̄ terminat̄
ep̄la iude. p Facturi. Hic ponit̄ cōcluſio iudeoꝝ qui
ſcripſerāt iudeis habitātibꝫ in egypti tp̄e demetrij. intē
dētes eos inducere ad celebrationē purificationis tēpli.

[e] cōſilio deceptꝰ ſacerdotuꝫ
nanee. [f] Etenī cū ea [g] habita
turꝰ venit ad locū antioch
us ⁊ amici eiꝰ [h] ⁊ vt acciperet
pecunias multas [i] dotꝫ no
mine. [k] Cūq̄ꝫ ꝓpoſuiſſēt eas
ſacerdotes nanee: ⁊ ipē cuꝫ
paucis ingreſſus eſſet intra
ambitū phani [l] clauſerūt tē
plū. Cū āt intraſſet antiochꝰ
[m] aptoq̄ꝫ occulto aditu tem
pli mittētes lapides ꝑcuſ
ſerūt ducē ⁊ eos q̄ cum eo
erāt: [n] ⁊ diuiſerūt mēbratim
et capitibꝫ amputatis fo
ras piecerūt. [o] Per oīa bn̄
dictꝰ deꝰ q̄ tradidit impios
[p] Facturi igit̄ q̄nta ⁊ viceſi
ma die menſis caſleu [q] pu
rificationē tēpli [r] neceſſariū
[s] duximꝰ ſignificare vobis
[t] vt ⁊ vos q̄ꝫ agatis [v] diē ſce
nophegie [x] ⁊ diē ignis q̄ da
tus ē q̄n neemias edifica
to tēplo ⁊ altari obtulit ſa
crificia. [y] Nā cū in ꝑſidē du
cerent̄ p̄res nr̄i ſacerdotes
q̄ tūc cultores dei erāt [z] ac
ceptū ignē d̄ altari occulte
[a] Abſcōderūt ivalle [b] vbi erat
puteꝰ altꝰ [c] ⁊ ſiccꝰ ⁊ in eo cō

tutati ſūt eū: ita vt oībꝫ ig
tus eēt locꝰ. Cū aūt p̄teriſ
ſent anni m̄lti: ⁊ placuit deo
vt mitteret̄ neemias a rege
ꝑſidis: nepotes ſacerdotū
illoꝝ qui abſcōderāt miſit
ad req̄rēdū ignē, ⁊ ſicut nar
rauerūt nobis nō inuene
rūt ignē ſꝫ aquā craſſam. et
iuſſit eos haurire ⁊ afferre
ſibi, ⁊ ſacrificia q̄ impoſita
erāt: iuſſit ſacerdos neemi
as aſꝑgi ipā aq̄ ⁊ ligna, ⁊ q̄
erāt ſuꝑ poſita. Utq̄ꝫ h̄ fa
ctū ē ⁊ tp̄s affuit q̄ ſol reful
ſit q̄ p̄riꝰ erat in nubilo [d] accē
ſus ē ignis, magnus [e] ita vt
oēs mirarent̄. [f] Orōnē aūt
faciebāt oēs ſacerdotes dū
cōſummaret̄ ſacrificiū. [g] io
natha inchoante: ceteris au
tē r̄ndentibus. Et neemie
erat oratio hūc habēs mo
dum. Dn̄e deꝰ omniū crea
tor [g] terribilis ⁊ fortis [h] iuſtꝰ
et miſericors [i] qui ſolus es
bonꝰ rex [k] ſolus preſtās: ſolꝰ
iuſtus ⁊ omnipotēs ⁊ eter
nus qui liberas iſrael de
omni malo: [l] Qui feciſti
patres electos [m] ⁊ ſanctifica

vt dictū eſt. ꝓpter qd̄ ſic cōcludūt. p Facturi igit̄. i.
nos celebraturi. xxv. die mēſis caſleu. i. nouembris.
q Purificationē tēpli. ſicut ſtatuit iudas ⁊ f̄res eiꝰ. iiij.
ca. primi li. r Neceſſariū. i. vtile. s Duxi. ſigni. vo.
amicis ⁊ f̄ribꝫ nr̄is. t Ut ⁊ vos q̄ꝫ agatis. ſicut ⁊ nos.
v Diē ſcēophegie. i.
purificatōnis ſeu de
dicationis dicte.
x Et diē ignis. Hic
ꝯſr̄ ponit̄ inuitatō ad
feſtū ſcdm̄. circa quod
p̄io ponit̄ feſti rō. ſcdō
do eiꝰ celebratio. ibi.
Orationē aūt. tertio
euſdē approbatio. ibi.
Ut vo manifeſtata.
Circa p̄mū dꝛ. x Et
diē ig. ⁊c. a deo de ce
lo ſib̄ celebretis. ⁊ ſub
ditur datōis tp̄s. Qn̄
neemias ⁊c. de h̄ tamē
nulla fit mētio in Eſ
dra ⁊ neemia. ⁊ ſubdit̄
datōis modꝰ cū dicit̄
y Nā cū in ꝑſide ⁊c.
iudei vo de regno. i.
tribuū fuerūt ducti ca
ptiui in regnū aſſirioꝝ
et ꝑſidis. vt h̄r. iiij. Re
gū. xvij. ſꝫ de illis nō
vid̄ hic ſcriptura loq̄.
ſꝫ de illis de reḡ iuda
in q̄ erat tēplum. ⁊ iſti
trāſlati fuerūt in baby
lonē. ꝓpter qd̄ dicunt
aliq̄ ꝙ noīe ꝑſidis hic
intelligit̄ totū regnum
nabucho. regis. ſic to
tū aliq̄n intelligit̄ per
ptē. Pōt etiā aliter di
ci ꝙ cū nabucho. ꝯtra
hierl̄ꝫ venerūt multi
de reḡ ꝑſidis q̄ habue
rūt ptē ſuā de captiuit̄
et ſic duxerūt illos in ꝑ
ſidē. z Accep. ignē
de altari. holocauſtoꝝ
a Abſcōderunt i val
le. ſ. ioſaphat vt dicūt aliq̄ eo ꝙ eſt ꝓpinqua loco templi.
b Ubi erat puteꝰ altus. i. ꝓfundus. c Et ſiccus. id ē
aqua carēs. Cetera patēt in lr̄a vſq̄ꝫ ibi. d Accen. eſt
ignis magnꝰ. nō humanitus ſed diuinitus. iō ſubdit̄.
e Ita vt oēs mirarent̄. nō enī eſſet mirabile ſi accenſus
fuiſſet ab hoīe. e Orationē aūt. Hic ꝯſr̄ ponit̄ feſti
celebratio quātū ad eiꝰ initiū. cū dicit̄. e Orati. āt ⁊c.
ꝓpter ſacrificiū ⁊ dationē ignis ad eiꝰ cōſumptionē. ſicut
datus fuerat tp̄e helye poſt aſꝑſionē aque. iij. Reg. xviij.
f Ionatha inchoante. qꝛ principalis erat inter oratores.
g Terribilis. peccatoribꝫ. h Iuſtꝰ ⁊ miſericors. nā
iuſticia ⁊ miſcd̄ia relucēt in oībꝫ dei opibꝫ. i Qui ſo
lus es rex bonꝰ. ꝑ eſſentiā. alij vero ꝑ participatōnē tm̄.
k Solꝫ preſtās. ſ. bn̄ficia. nā alij nō preſtāt niſi vtu
te diuina. l Qui feciſti patres electos. ſ. abraā yſaac ⁊
iacob quos elegiſti ꝑ tuā miſcd̄iam. m Et ſanc. eos. ꝑ
tuā gratiā. n Et cuſt. par. tuā. i. ꝑp̄lm iſrl̄. qui in plurī
bus locis vete. teſta. dicitur pars ⁊ hereditas domini.

o Cõgrega diſpſionẽ nr̃am. nõ enĩ redierãt oẽs de babylone ⁊ in alijs regnis multi erãt diſpſi. p Affli. op. nos. hoc dixit neemias nõ zelo vindicte ſed iuſticie.
q Cõſtitue pp̃lm ⁊c. i. in hierl'm ⁊ iudea. r Sic dix. moyſes. Deut. xxx. Si ad cardines celi fueris diſſipatus. inde retrahet te dñs de⁹ me⁹ ⁊c. s Cum aũt cõſum. eſſet ſacrificiũ p ignẽ celit⁹ datũ. erat enĩ oblatũ in holocauſtũ qd incẽdebat totalr̃ ad honorẽ diuinũ t Et reſidua aq̃. q̃ nõ fuerat aſpſa ſup ſacrificia ⁊ ligna. v Neemias iuſſ. ⁊c. ſ. lapides laterales altaris.

x Ex eis flãma ⁊c. ſimiliter diuinitus.
y Sʒ ex lu. ⁊c. q2 maior flãma cõſumit minorẽ. z At vo. Hic ↄñr ponit dicte celebrationis approbatio. cũ dr̃.
ʒ At vo mani. ⁊c. i. dicta cõſumptio ſacrificiorũ p ignẽ celit⁹ datũ
a Cõſiderãs aũt rex. q2 h̃ nõ erat factũ hũanum ſed diuinum.
b Et rẽ dilig. exam. ne forte fuiſſet ibi aliquid ficticiũ. c Fecit ei ⁊c. ſi accipiat hic factio ppꝛie. iſte rex fuit dari⁹ cui⁹ anno. vi. ↄſũmatũ ẽ tẽplũ ſcd̃m pꝛio Eſdre. vi. ⁊ h̃ conſonat dictis hebꝛeorũ. q̃ inter cyrũ ⁊ hũc dariũ ponũt tm̃ duos reges. ſ. cãbiſen ⁊ aſſuerꝫ vt dictũ fuit. i. Eſdre. et ca. ix. danielis. Nec obuiat qd alibi dr̃ iſte rex Artaxerſes. q2 ſm hebꝛeos illo tp̃e oĩes reges pſaꝝ noĩe regni vocabant̃ artaxerſes. et cũ h̃ habebãt nomẽ ppꝛiũ pſone vt cyr⁹ cãbiſes ⁊ hmõi. ſicut reges romani dicũt̃ ceſares noĩe cõi. et cũ h̃ habẽt nomẽ pſonale. vt Juli⁹ auguſt⁹ tyberi⁹ ⁊c. ſm alios hyſtoriographos neemias fuit miſſus poſt tẽpli cõſummationẽ. ⁊ ſm hoc factio accipit̃ hic large cum dicat
c Fecit ei tẽplũ. i. factũ decorauit ⁊ honorauit. Nõ enĩ põt dici q2 in pſide fecerit tẽplũ ſacerdoti neemie. Nã extra hierl'm nõ erat licitũ iudeis tẽplum erigere. ſeu ſacrificare. ppter qd neemias q̃ ſanct⁹ erat h̃ nõ ſuſtinuiſſet.
d Ut pba. q̃ fac. fue. i. vt facto appbaret tãq̃ vey dictũ miraculũ in hierl'm factũ. e Et cũ pbaſſet. i. ↄpbaſſet.
f Sacerdo. ⁊c. p ducẽ noĩe ipi⁹ iudeã regẽtẽ. g Et accipiẽs ⁊c. i. nõ ſolũ p pdictũ ducẽ dedit eis munera ſʒ etiam in pſona ppꝛia. qd tripl'r põt intelligi. vno mõ veniendo in hierl'm ex deuotiõe. alio mõ p ſerpm diſponẽdo in pſide dona ſacerdotib⁹ in hierl'm trãſmittẽda. tertio mõ

ſti eos : accipe ſacrificiũ p vniuſo pp̃lo tuo iſrl'. n ⁊ cuſtodi ptẽ tuã ⁊ ſcifica. o Cõgrega diſpſionẽ nr̃aꝫ. libera eos q̃ ſuiũt gẽtib⁹ ⁊ ↄtẽptos ⁊ abomiatos reſpice vt ſciãt gẽtes q2 tu es deus nr̃. p Affłige opprimẽtes nos et ↄtumeliã faciẽtes i ſupbia. q Cõſtitue pp̃lm tuũ in loco ſcõ tuo r ſic dixit moyſes. Sacerdotes aũt pſallebãt hymnos : vſq3quo cõſũptũ eẽt ſacrificiũ. s Cũ ãt ↄſũptũ eẽt ſacrificiũ: t ex reſidua aq̃ neemias iuſſit v lapides maiores pfũdi. x Qd vt factũ ẽ ex eis flãma accẽſa ẽ: y ſʒ ex lumĩe qd refulſit ab altari ↄſũpta ẽ. z Ut vo mãifeſtata ẽ res renũciatũ ẽ regi pſaꝝ q2 i loco i q̃ ignẽ abſcõderãt hi q̃ trãſlati fuerãt ſacerdotes : aq̃ apparuit. de qua neemias ⁊ q̃ cum eo erãt purificauerũt ſacrificia a Cõſiderãs aũt rex b ⁊ rẽ diligẽter examinãs : c fecit ei tẽplũ d vt pbaret qd fctm̃ erat. e Et cũ pbaſſet: f ſacerdotib⁹ donauit multa bona: ⁊ alia atq3 alia munera g et accipiens manu ſua tribuebat eis. h Appellauit ãt neemias hũc locũ i nepthar qd interptat̃ purificatio. vocat̃ aũt apud plures nephi.

.II.

i Auenit̃ aũt in deſcriptionib⁹ hieremie pphe q2 iuſſit eos ignẽ accipe q̃ trãſmigrabãt vt ſignificatũ ẽ: b et vt mãdauit trãſmigratꝫ. Et dedit illis legẽ ne obliuiſcerẽt̃ pcepta dñi. ⁊ vt nõ exerrarẽt mẽtibus vidẽtes ſimulacra aurea ⁊ argẽtea ⁊ ornamẽta eorũ ⁊ alia hmõi dicẽs. hortabat̃ ne legẽ amouerẽt a corde ſuo. c Erat aũt i ipa ſcriptura d quõ tabnaculũ ⁊ archã e iuſſit ppha f diuino rñſo ad ſe fcõ g comitari ſecũ h vſq3q̃ exijt i mõte i q̃ moyſes aſcẽdit ⁊ vidit dei hereditatẽ. Et veniẽs ibi hieremias i inuenit locũ ſpelũce: et tabnaculũ ⁊ archã ⁊ altare incẽſi intulit illuc k ⁊ oſtium obſtruxit. Et acceſſerũt q̃dã ſil' q̃ ſeq̃bãt̃ vt notarẽt ſibi locũ ⁊ nõ potuerũt inuenire. Ut ãt coguit hieremias culpans illos dixit q2 l ignot⁹ erit loc⁹ donec ↄgreget de⁹ ↄcregationẽ popl'i: et propicius fiat. m Et tunc

q2 ciuitate reedificata neemias ſacerdos rediit ad regẽ. et cũ eo aliq̃ alij ſacerdotes quibus manu ppꝛia dona dedit. h Appellauit aũt neemias hũc locũ. i. feſtũ in hoc loco notatũ. i Nepthar qd ⁊c. ⁊ idẽ ſignificat nephi. idẽ enĩ idioma variat̃ ſm diuerſas partes terre. ſic galli cũ pl'ius ⁊ in picardia alit' pronunciatur.

Capłm. II.

i Auenit̃. Poſtq̃ ra inuitationẽ ad obſeruãtiaꝫ duplicis feſti. ⁊ hoc p verba. hic ↄñr ponit̃ inuitatio ad idẽ p pphãrũ dicta. Et diuidit̃ in duas partes. ſ. in partẽ pꝛicipalẽ ⁊ incidẽtalẽ. q̃ incipit ibi. Et vt cõſtruens. Pꝛia in duas q2 inducit pꝛio ad ſcd̃m feſtũ vt cõtinuẽtur dicta dicẽdi. ſcd̃o ad pꝛimũ. ibi. ſilr̃ ⁊ ſalomon. Circa pꝛimuꝫ pꝛio ponunt̃ hieremie dicta. cum dicitur.
a Inuenitur aũt ⁊c. iſtas deſcriptiones nõ habem⁹. nec etiam hebꝛei.
b Et vt mãdauit trãſmigratis ⁊c. hoc bene h̃t in in epl'a q̃ denoiatur a baruch. eo q2 fuit ei⁹ ſcriptoꝛ ⁊ poꝛtitoꝛ. tñ tenet̃ cõiter q2 hiere. fuit eius auctoꝛ.
c Erat aũt in ipa ſcriptura. ſ. dſcriptionũ pdictaꝝ q̃s nõ habem⁹
d Quõ taber. ⁊ archam q̃ fecit bezeleel in deſerto. Exo. xxvi.
e Juſ. ppha. ſ. hiere.
f Diuino reſpõſo ad ſe facto. i. ex diuio mãdato.
g Comitari ſecũ per aliq̃s q̃ portabãt iſta.
h Uſq3quo exijt in monte ⁊c. i. nebo i verticem phaſga. vt habetur Deuteronomij vltimo.
i Inuenit locũ ſpelũce. nõ a caſu ſed ex diuina oſtẽſiõe ſm iſtã ſcripturã. k Et oſtiũ obſtruxit. ſ. introitũ illius ſpelũce incognoſcibilẽ ſua oratione reddidit. vt ſubditur. Et acceſſerũt quidã ⁊c. l Ignotus erit locus ⁊c. hanc autẽ cõgregationẽ ⁊ ppiciationẽ expectant iudei futurã in aduẽtu meſſie. ⁊ nos intelligimus eſſe factam in aduentu chꝛiſti ſm q2 dicit̃ Johã. xi ca. q2 cayphas cum eſſet pontifex anni illius pphetauit. quia ieſus erat moriturus pro gente. ⁊ nõ tm̃ pro gente ſed vt filios dei qui erant diſpſi cõgregaret in vnũ. m Et tunc domin⁹ oſtẽdet hec. Cũ igit̃ iſta nõ ſint oſtenſa in aduentu chꝛiſti. q2 ſm hebꝛeos a tempore captiuitatis babylonice vſq3 nũc habita nõ fuit archa domini. ppter qd locus iſte videtur aliquibus falſus vel ſaltẽ dubius. pot tamẽ ad hoc dici

ꝙ pdicta appa rebūt in fine mūdi in cōuerſione iudeorū ad fidē chriſti. Sꝫ hoc eſſe videt̄ cōtra dictū hiere. ca. iij. Et nō dicēt vltra archa dn̄i. neqꝫ aſcendet ſup cor neqꝫ fiet vltra. Itē qd̄ hic dicit̄ de abſcōſione arche ⁊ altaris incenſi p hiere. nō habet magnā apparētiā, q̄ hieremias in carcere fuit clauſus vſqꝫ ad diē captiōis hieruſalē p chaldeos. vtꝫ hiere. xxxvij. ⁊ xxxviij. et ſic ante captionē ciuitatis iſta nō fec̄ nec poſt captionē vt vider. q̄ capta ciuitate ſtatī chaldei oīa p̄cioſa nō ſolū aurea ⁊ argentea: ſed etiā erea cōtregerūt et totum rapuerunt et aſportauerūt. iiij. Reg. xxv. ⁊ hiere. vlt. ꝓpt̄ qd̄ non vid̄ verīſimile ꝙ hieremie dimiſerūt archā dn̄i ⁊ altare incenſi, que erāt de auro puriſſimo, vt h̄r in Exod. Igit̄ ꝓpter iſta et alia ſupradicta de morte antiochi a tp̄e demetrij que cū difficultate magna poſſunt cū aliis ſcripture locis concordari, vtꝫ ex ſupradictis liber iſte ſecūdꝰ et maxime quātū ad p̄fationē reputat̄ a multis multū apocryfus. iſtud tn̄ maiorꝫ iudicio derelinquo.

n Et ſicut. Hic ꝯſtī inducit̄ ad ꝓpoſitū dicta ſalomonis ⁊ moyſi cum dicitur.

n Et ſicut cū ſalomō ⁊c. ij. paralip. vi. ⁊ iij. Reg. viij o Manifeſtabat hec. ſ. nubes implēs domū dn̄i. iij. Reg. viij. ⁊ ij. Paral. v. p Et vt ſapiam ⁊c. poſt dedicationē. iij. Reg. viij. q Sicut ⁊ moyſes orauit ⁊c. Leui. ix. ſicut ⁊ ſalomō orauit ⁊ deſcēdit ignis de celo. ij. Paral. vij. r Et dixit moyſes ⁊c. hoc h̄r Leui. x. vbi dr̄ ꝙ moyſes increpauit eleazar ⁊ ithamar. eo ꝙ hoſtiā pro peccato nō comederāt. ſed inuenit eā exuſtā. ⁊ iō cū dr̄ B. r Dixitqꝫ moyſes. ſubintelligendū ē increpatiōes ꝯtra aaron ⁊ filios eiꝰ. s Sil'r. Hic inducit ad primū feſtū ſcꝫ dedicatiōis p iudā ⁊ fratres eius inſtitutū p factū ſalomonis ⁊ dicta neemie. cū dicit̄. ſimiliter ⁊ ſalomon ⁊c. t Inferebant̄ aūt ⁊c. quos nō habemꝰ nec etiā hebrei. v Et qualr̄ cōſtruēs. Hic addit̄ incidēs de libris ꝯſcriptis ⁊ cōgregatis tp̄e neemie. nam illo tp̄e Eſdras ſacerdos reperauit libros vet. te. q̄ fuerāt cōbuſti p chaldeos. x Sil'r aūt ⁊ iudas ⁊c. Ex q̄ videt̄ ꝙ eiꝰ tp̄e etiā auctoritate fuerūt eiꝰ facta ⁊ fratrū ſuorꝫ deſcripta. y Acturi itaqꝫ. Hic vltimo ponit̄ intēta cōcluſio. ſ. inductio iudeorū habitantiū in egypto ad celebrationē duorꝫ feſtorꝫ de quib̄ dicit̄. z Bene igit̄ facietis ⁊c. eos ſolennizātes, et vt hoc libentius faciāt dant eis ſpem de diuinis beneficijs amplioribus obtinendis cum dicitur.

a Deus autem ⁊c. dans ei plenam libertatem tempore ſymonis filij matathie. vt dictum eſt ſupra. i. li. ca. xiiij. quo tp̄e iſti vident̄ ſcripſiſſe iudeis cōmorantib̄ in egypto. vt dictum eſt ca. p̄cedēti. b Et reddidit hereditatē oīnibus. ſ. habitantib̄ in iudea. nā habita pace quilibet poterat habitare in hereditate ſua. c Et regnum ⁊ ſacerdotiū. i. locum regni qui eſt hieruſalem vel p regnū intelligit̄ regimē populi qd̄ habuerunt ſucceſſiue fratres machabei ſimul cū ſacerdotio. nō enim pōt dici ꝙ tūc habuerīt regnū ꝓprie. nā a captione regis ſedechie nullus fuit rex de iudeis vſqꝫ ad ariſtobolū nepotem ſymonis predicti qui poſt captiuitatē babylonicā primꝰ impoſuit ſibi diadema regni. vt dicit Ioſephus libro. xiij.

d Et ſanctificationē ſcꝫ templū ⁊ dei cultū.

e Sicut promiſit in lege. Deute. xx. Si ad cardines celi fueris diſſipatus inde retrahet te dn̄s deus ⁊c.

f Speramus. ex hac promiſſione.

g Q cito noſtri miſerebit̄. maiora bona tribuendo.

h Et cōgregabit ⁊c. vos ⁊ alios iudeos q̄ eſtis diſperſi per mundum. et hoc impletum fuit per chriſtum. quia ſicut dicitur Iohannis. xi. Chriſtus paſſus eſt vt filios dei qui diſperſi erant congregaret in vnū. i. in vnam eccleſiā caritate vnitam. Iſti vero intelligebāt de congregatione corporali iudeorū in hieruſalem et iudea. ſicut ⁊ iudei moderni expectant hoc fieri in aduentu meſſie. Intentio tamen legis ⁊ prophetarum de congregatione fideliū fienda per chriſtū eſt de ſpirituali congregatione que iam partim impleta eſt modo dicto. ⁊ perfectius implebitur circa finem mundi, quando omnes gentes conuertentur ad fidem chriſti.

i Eripuit eni nos de magnis periculis, vt patet ex proceſſu primi libri.

k Et locum purgauit. vt habetur ſupra primo li. iiij. ca.

l De iuda vero. Premiſſa inuitatione ad obſeruātiam duplicis feſti. hic cōpendioſe ponit̄ pceſſus huius libri ſecundi. Et diuidit̄ in tres partes. quia primo tangitur breuiter eius materia, ſecundo ſcribentium ratio motiua ibi. Confederantes enim. tertio ſcribendi modus et forma. ibi. Veritatem quidem. Prima pars patet ex dictis in primo libro vſqꝫ ibi.

l Et de illuminationibus. id eſt diuinis reuelationibus et angelicis apparitionibus que in hoc ſecundo libro magis explicantur, vt patebit locis ſuis proſequendo.

dn̄s oſtēdet hec: et apparebit maieſtas dn̄i: et nubes erit ſicut ⁊ moyſi manifeſtabat̄. ⁿ ⁊ ſicut cū ſalomon petijt vt locꝰ ſanctificaret̄ magno deo. ° manifeſtabat hec. Magnifice eteni ſapiētiā tractabat: ᵖ et vt ſapiētiam habēs obtulit ſacrificium dedicatiōis ⁊ ꝯſummationis tēpli. ᑫ Sicut ⁊ moyſes orabat ad dn̄m: ⁊ deſcēdit ignis de celo ⁊ ꝯſūpſit holocauſtū: ſicut ⁊ ſalomō orauit. ⁊ deſcēdit ignis de celo et cōſumpſit holocauſtū. ʳ ⁊ dixit moyſes eo ꝙ nō ſit comeſtū qd̄ erat p pctō: et cōſumptū ē. ˢ Sil'r ⁊ ſalomō octo diebꝰ celebrauit dedicationē. ᵗ Inferebant̄ āt in deſcriptiōib̄ ⁊ cōmētarijs neemie. hec eadē: ᵛ ⁊ qualr̄ cōſtruēs bibliothecā ꝯgregauit de regiōib̄ libros et ꝓphaꝝ ⁊ dauid: ⁊ epl'as regū ⁊ de donarijs. ˣ Simil'r aūt ⁊ iudas ea que didicerat p bellū qd̄ nobis acciderat cōgregauit oīa: ⁊ ſunt apud nos. Si ergo deſideratis hec: mittite qui perferant vobis. ʸ Acturi itaqꝫ purificationē ſcripſimꝰ vobis. ᶻ Bene ergo facietis, ſi egeritis hos dies. ᵃ Deus aūt qui liberauit populuꝫ ſuū ᵇ ⁊ reddidit hereditatē oīnib̄: ᶜ ⁊ regnū ⁊ ſacerdotiū ᵈ ⁊ ſanctificationē: ᵉ ſicut ꝓmiſit in lege: ᶠ ſperamꝰ ᵍ ꝙ cito nr̄i miſerebit̄: ʰ ⁊ cōgregabit de ſub celo in locū ſācrū. ⁱ Eripuit eni nos d̄ magnis piculis: ᵏ ⁊ locum purgauit. ˡ De iuda vo machabeo ⁊ frīb̄ eiꝰ ⁊ de tēpli magni purificatōne et de are dedicatione: ſed ⁊ de prelijs que ptinēt ad antiochū nobilē ⁊ filiū eiꝰ eupatorē ˡ et de illuminatōnib̄ que de celo facte ſunt ad eos q̄ pro iudeis fortiter fecerūt

ita vt vniu̇ſaꝫ regionē [m] cuꝫ pauci eſſent vindicarēt [n] et barbarā multitudinē fugarēt: ⁊ famoſiſſimū ī toto orbe tēplū recuperarent: ⁊ ciuitatem liberarēt [o] vt leges q̄ abolite erāt [p] reſtituerēt domino cū oī trāquillitate, ppicio facto [q] illis. [r] Itēqꝫ a iaſone cyreneo q̄nqꝫ libris cōphenſa [s] tentauim⁹ nos [t] vno volumīe breuiare. [v] Cōſiderantes eī multitudinē librorū ⁊ difficultatē volentibꝫ aggredi narratōes hiſtoriaꝝ, ppt multitudinē reꝝ cunctauim⁹ volētibꝫ q̄dē legere vt eſſent animi oblectatio: ſtudioſis vo vt facili⁹ poſſint mēorie cōmēdare, oībꝫ aūt legētibꝫ vtilitas ↄferatur. Et nob q̄dē ipis q̄ hoc op⁹ breuiādi cā ſuſcepim⁹ n̄ facilē laborē: imo vo negociū plenū vigiliaꝝ ⁊ ſudoris aſſumpſim⁹. Sic hi q̄ pparāt ↄuiuiū: ⁊ q̄rūt alioꝝ volūtati parere, ppt multoꝝ grāꝫ libēter laborē ſuſtinem⁹ [x] veritatē q̄dē ð ſingulis auctoribꝫ ↄcedētes: [a] ipi āt ſcḋm datā formaꝫ breuitati ſtudētes [b] Sic eni noue dom⁹ architecto [c] de vniuerſa ſtructura curandū eſt: [d] ei vo q̄ pingere curat q̄ apta ſunt ad ornatū exq̄rēda ſūt: [e] ita eſtimandū eſt ⁊ in nobis. Etenī intellectū colligere et ordinare ſermonē: ⁊ curioſi⁹ ptes ſinglas q̄ſqꝫ diſq̄rere hyſtorie ↄgruit autori: [f] breuitatē vo dictōis ſectari: [g] ⁊ executōes reꝝ [h] vitare breuitati ↄcedēdū ē. [i] Hinc ergo narratōeꝫ incipiem⁹: de pfatione tm̄ dixiſſe ſufficiat. [k] Stultū etenī eſt añ hyſtoriā effluere: ī ipa aūt hyſtoria ſuccingi.

.III.

[a] Igitur cuꝫ ſancta
i ciuitas [b] habitaret
in om̄i pace: [c] leges aūt [d] adhuc optime cuſtodirent [e] ppt omie pōtificis diſpoſitōneꝫ ⁊ pietatē [f] ⁊ aīos odio habētes mala: [g] fiebat vt ⁊ ipi reges ⁊ pn̄cipes locū [h] ſūmo honore dignū ducerēt: ⁊ templuꝫ [i] maximis muneribꝫ illuſtrarent [k] ita vt Seleuc⁹ aſie rex de redditibꝫ ſuis preſtaret om̄es ſumpt⁹ ad miniſteriū ſacrificioꝝ ptinētes [l] Symō aūt ð tribu beniamin pposit⁹

m Cū pau. eſſent vindicarēt. malos puniēdo.
n Et barbarā ⁊c. iudei eñ barbaros reputabāt oēs q̄ nō erāt de lege ſua.
o Vt leges q̄ abolite erāt. p edictū regis antiochi. vt pꝫ. i. c. pmi libri.
p Reſtituerent. p iudā machabeū ⁊ ſocios ei⁹.
q Dño cū om̄i ⁊c. i. hec nō fuerunt facta virtute humana ſꝫ di
r Itēqꝫ a ia (uina. ſone ⁊c. q̄ ſcripſit diffuſe iude ⁊ ſocioꝝ eius
s Tentaui (facta. mus nos. ex q̄ videt̄ φ fuerūt plures ī hac cōpilatione.
t Vno volumīe breuiare. ſ. in h ſcḋo libro q̄ eſt ſatis breuis.
v Cōſiderantes eñ hic ↄſtr deſcribit̄ ſcribentiū motiua ratio q̄ ē vtilitas legentiuꝫ q̄ gaudēt breuitate. ⁊ io deſcripta breuiter. legūt libentius. ⁊ memorie cōmendāt melius. ppter qḋ iſti ſi plures fuerint laborē abbreuiādi ſumpſerūt. ⁊ idem fuit motiuū ſi vn⁹ tm̄ abbreuiauit. ⁊ his dictis patꝫ lr̄a.
x Veritatē q̄dē. hic ↄſtr ponitur ſcribēdi modus ⁊ forma cū dr̄
x Veritatē q̄dē ⁊c. .i. ↄcedim⁹ va eſſe que ſcripſerūt alij diffuſe.
a Ipi aūt. i. nos. ſcḋm datā ⁊c. quā breuitatꝫ formā explicat p exemplum dicēs.
b Sicut enim noue dom⁹ architecto. i. pn̄cipali artifici.
c De vniuerſa ſtructura curandū eſt. ſ. ð diſpoſitōe fundamēti parietū ⁊ tecti.
d Et ei vo q̄ pingere ⁊c. nā ad eū nō ptinet factio dom⁹. ſꝫ ei⁹ ornat⁹.
e Ita eſtimādū ⁊c. q̄ n̄ habem⁹ hyſtoriā ſcribere ſꝫ iā ſcriptā ab alijs abbreuiare. ⁊ iō ſubdit op⁹ hyſtoriograph⁹ cū dr̄. Etenī intellectū colligere ⁊c. ⁊ ſilr ſubdit officiū abbreuiātis hyſtoriogra
f Breuitatē vo dictōis ſectari. i. ſniaꝫ (phi dicta cū dr̄. longā ī breuibꝫ vbis colligere.
g Et executōes reꝝ. ſ.
h Vitare q̄ faciūt magnā diſgreſſionē a pn̄ci (geſtaꝝ. pali intentōe. Breuitati ↄcedēdū eſt.
i Hinc ḡ narrationē icipiem⁹. ſ. in principio ſeq̄ntis. c. De pfatōe tm̄ di
k Stultū etenī ⁊c. Videt̄ aūt φ iſte vel (xiſſe ſufficiat. iſti ſi plēs fuerint ↄfiteant̄ ſuam ſtulticiā. q2 multa poſita ſūt h añ narratōeꝫ reſpectu ſeq̄ntiū. Dicēdū φ pfatio pprie dr̄ illud qḋ narratōi vel executōi pmittit̄ p modū plogi ī q̄ breuit̄ ↄtinet̄ materia libri ⁊ h incipit ab illo loco. De iuda vo machabeo ⁊c. vbi ſatꝫ breuit̄ tangit̄ materia libri breuiādi cā. ⁊ ſcribēdi forma. vt dictū ē. Qḋ aūt ponit̄ ð imitatōe ad duoꝝ feſtoꝝ obſeruātiā. nō pprie ptinet ad hui⁹ libri pfatonē. ſed magis eſt aliquid adiunctum vt pambulum ſicut dictū eſt ſupra.

Capitulum. III.

Igit̄ cū ſancta
i ciuitas ⁊c. Sicut pꝫ ex pdictis ī h libro ſcḋo tangit̄ breuit̄ liberatio iudeoꝝ ab afflictōibꝫ p iudā machabeū ⁊ ſocios eius. in q̄ etiā aliq̄ ponūt̄ q̄ ſupi⁹ ī primo li. ſūt omiſſa. Sciēdū etiā φ hyſtoriographi cōiter incipiūt ab aliq̄ pcedēti hyſtoriā q̄m intēdūt principalit̄ deſcribere vt ſic ↄuenientī⁹ deſcēdāt ad ſuū ppoſitū. ⁊ iō veriſile eſt φ iaſon cyrene⁹ q̄ hyſtoriā iude ⁊ ſocioruꝫ ei⁹ ſcripſit diffuſe. icepit a tpe pōtificis onie ⁊ eodē mō liber iſte q̄ ē abbreuiatio illi⁹ hyſtorie. vt dictū ē. icipit ſili mō. ppt qḋ ī duas ptes diuidit̄. q2 prio ponit̄ q̄dā liberatō tēpli tpe onie. ſcḋo ſubdit̄ liberatio templi ⁊ ipſi facta tpe iude. ca. ſeq̄n. ibi. Sed poſt ſeleuci. Circa primū ſciendum φ oppoſita iuxta ſe poſita magꝫ eluceſcūt. ⁊ iō prio ponit̄ tēpli veneratō pcedēs ſcḋo eius ↄculcatio ſeq̄ns. ibi. Symon aūt Circa primū dicit̄.
a Igit̄ cū ſctā ciuitas. ſ. hieruſaleꝫ. q̄ dr̄ ſctā eo φ ibi vigebat cultus diuinus.
b Habitaret ī oī pace. ſub tributo cū regū
c Leges etiā (ſyrie. ſ. date moyſi.
d Adhuc opti. cuſtodirent̄. nā a reditu captiuitatꝫ babylonice vſqꝫ ad tps antiochi epiphanis. nō legūt̄ iudei ad ydolatriā ſeu ritū gentiliū declinaſſe.
e Propt̄ onie pōtificꝫ pietatē. i. diligētiā ī diuio cultu nā ſcḋm tulliū pietas ē cult⁹ ſoli deo debit⁹. Qḋ aūt ī aliq̄b⁹ libris pmittit̄ diſpoſitōeꝫ ſi ē ð textu. nec ī libris correctis.
f Et aīos. ſ. alioꝝ onie adherētiū.
g Fiebat vt ipi re. ⁊ pn̄ci locū. i. hirl'm ad diuinū cultū electa.
h Sūmo honore dignū ⁊c. ī ea edificatū.
i Maxis muneribꝫ illuſtrarēt. ita φ ſi ſolū honorabāt vbo ſꝫ etiaꝫ facto. ⁊ ponit̄ exēplū cū dr̄.
k Ita vt ſeleuc⁹. iſte fuit fili⁹ antiochi magni. ⁊ ei ſucceſſit ī regno. ſic oñſum ē in pn̄cipio primi libri.
l Symō āt. hic ↄſtr ðſcribit̄ ipi⁹ tēpli ↄculcatio. cui⁹ prio ponit̄ occaſio. ⁊ ſcḋo ſubdit̄ executio. ibi. Cūqꝫ retuliſſꝫ. Circa primū dr̄.
l Symō aūt

⁊c. q̄tū ad res exteriores. q: nō fuit ſacerdos cū eſſet ď
m Contēdebat obſiſtēte ⁊c. ſ. onia. (tribu beniamin.
n Iniquū aliq̄d ⁊c. i. cū difficultate aliq̄d attētare ⁊ dr
a molo ⁊c. vñ etiā. ĩ. iiij. c. dr ꝙ amici huiꝰ ſymonis ſub
alis ipiꝰ homicidia ꝑpetrabāt. o Sꝫ cū vincere ⁊c.

dū ꝙ ibi nō refutabāt̃ depoſita maloꝝ hoīm vl̃ ĩfideliū.
vñ ⁊ neemias fecit ꝓiici vaſa thobie gentil' ď gazophila
tio domꝰ dñi. Neemie. xiij. b Decipi vo eos q̄ credi
diſſent. i. cōmēdaſſent depoſita ſua ibi cuſtodiēda. ⁊ ſup
plendū ē ſi portarēt̃ regi. c Impoſſibile omnino eſſe.

p ſe ⁊ ſuos. cogitauit
h̃ facere p regiā pote
ſtatē. iõ ſubdit̃.
p Venit ad apollo
niū. q̄ gentilis erat vt
ſic p ducē regē indu
ceret ad tēpli ſpoliati
q Et nūciauit (onē.
⁊c. locꝰ erat ꝓpe tēplū
in q̄ cuſtodiebant̃ de
poſita valētiū ꝑſona
rū. ⁊ etiā bona ꝓ ſuſtē
tatiōe paupeꝝ colle
r Et cōes copi (cta.
as imenſas eſſe. ſ. i il
lo erario. ⁊ dicunt̃ hic
cōes copie. bona ſua
ta ꝓ cōitate. q̄ nō ꝑti
nent ad rōeʒ ſacrifici
orū h̃ addidit iſte ꝓdi
tor. q: ſciebat ꝙ rex q̄
ꝓ ſacrificijs ſumptus
dabat vt ꝑmiſſū ē. nō
libēter accipet bona
ꝓ ſacrificijs cuſtodita
ideo ſubdit̃.
s Eſſe aūt poſſibile
ſine offenſa.
t Sub ꝑtāte regꝭ ca
dere vniuerſa. i. fiſco
regio applicari ꝓ bo
no regni.
v Cūq̄ʒ h̃ ꝯſr ponit̃
dicti ꝯtēptꝰ executio.
circa quā primo poni
tur mādatū regꝭ cū dr
Cūq̄ʒ retuliſſʒ ⁊c. ⁊ pʒ
ſecūdo obediētia du
cis cū dicit̃.
a Statimq̄ʒ heliodo
rus. vbi primo ponit̃
eiꝰ attētatio. ſcdo ꝑpl̃i
trepidatio. ibi. nō mo
dica vo. tertio atten
tantis ꝑcuſſio. ibi. he
liodorꝰ aūt. q̄rto ꝑcuſ
ſi ſanatio. ibi. Tūc q̄
dā. Circa primū dr.
a Statimq̄ʒ heliodo
rus ⁊c. ad exequēduʒ
regꝭ mandatū.
b Spē q̄dē. i. ſimula
c Quaſi p ce (tore.

tēpli ꝯſtitutꝰ: ᵐcōtendebat
obſiſtēte ſibi pricipe ſacer
dotū ⁿiniquū aliq̄d ĩ ciuita
te moliri ᵒSed cū vincere
oniam nō poſſet, ᵖvenit ad
apolloniū tharſee filiū q̄ il
lo tpe erat dux celeſyrie et
phenicꝭ: ᑫ⁊ nunciauit ei pe
cunijs innūerabilib' plenū
eſſe erariū hieroſolymis: ʳ⁊
cōes copias imēſas eſſe q̄
nō ꝑtinent ad rōeʒ ſacrifici
orū ˢeſſe autē poſſibile ᵗſub
ꝑtāte regꝭ cadere vniuerſa
ᵛCūq̄ʒ retuliſſʒ ad regē ap
pollonius de pecunijs q̄ de
late erāt: ille accitū helio
doꝝ q̄ erat ſup negocia eiꝰ:
miſit cū mādatꝭ vt ꝑdictā
pecuniā trāſportaret ᵃStā
tīq̄ʒ heliodorꝰ iter ē aggreſ
ſus: ᵇſpecie quidē ᶜq̄ſi p ce
leſſyriā ⁊ phenicē ciuitates
eſſet ꝑagraturꝰ: reuera aūt
regꝭ ꝓpoſitū ꝑfecturꝰ. Sꝫ
cū veniſſet hieroſolymā et
benigne a ſūmo ſacerdote
ĩ ciuitate eſſet exceptꝰ: nar
rauit ď dato indicio pecu
niaꝝ: ⁊ cuiꝰ rei grā adeſſet
aperuit. Interrogabat āt
ſi vere hec ita eſſent. Tūc ſū
mus ſacerdos ᵈoſtēdit depo
ſita eſſe hec ad victualia vi
duaꝝ ⁊ pupilloꝝ: ᵉq̄daʒ vo
eē hyrcani thobie ᵃviri val
de eminētis: in his q̄ detu
lerat impiꝰ ſymon: vniuer
ſa aūt argēti talenta eſſe q̄

dringēta ⁊ auri ducēta ᵇde
cipi vo eos q̄ credidiſſent
loco ⁊ tēplo qď p vniuſum
mūdū honorat̃ ꝓ ſui vene
ratōe ⁊ ſctitate omnino ᶜim
poſſibile eſſe ᵈAt ille ᵉp' his
q̄ habebat in mandatꝭ a re
ge: ᶠdicebat omni genere ᵍre
gi ea eſſe deferēda ʰCōſtitu
ta aūt die intrabat de his
heliodorꝰ ordinaturꝰ ⁱNon
modica vo p vniuerſam ci
uitatē erat trepidatio ᵏSa
cerdotes aūt añ altare ˡcuʒ
ſtolis ſacerdotalib' iacta
uerūt ſe: ᵐ⁊ inuocabāt ď ce
lo eū: ⁿq̄ ď depoſitꝭ legē po
ſuit: ᵒvt his q̄ depoſuerant
ea ſalua cuſtodiret ⁿIā vo
q̄ videret ſummi ſacerdotꝭ
vultū ᵒmente vulnerabat̃:
facies eñ ⁊ coloꝝ immuta
tus: declarabat internum
animi dolorē. Circūfuſa ei
erat meſticia quedā viro: ⁊
horroꝝ corpis: per quē ma
nifeſtus aſpiciētib' doloꝝ
cordis eius efficiebatur.
Alij etiā gregatim ď domi
bus ꝯfluebant publica ſup
plicatione obſecrantes: ᵖp
eo ꝙ in ꝯtemptū locꝰ eſſet
venturꝰ ᑫAccinctēq̄ʒ mulie
res cilicijs pectꝰ p plateas
ꝯfluebāt: ʳſꝫ ⁊ vgines que
cōcluſe erāt ꝑcurrebāt ad
oniā: alie aūt ad muros. q̄
dā vo p feneſtras aſpicie
bant: vniuerſe aūt protēn

hec ē ꝯſtructio ſuſpēſi
ua. ꝓpt̃ qď refert̃ ad in
terrogatōeʒ heliodori
q̄ ꝑmittit̃. Si vere hec
ita eſſent. ſ. q̄ dixerat
ſymon. ſ. ꝙ ſine offen
ſa dei poſſent ad regē
dicta deportari. ⁊ ꝓpt̃
h̃ onias ĩ ſua rñſione
dicit ĩpoſſibile eſſe. q:
h̃ nō ſolū erat aliena
rape. ſꝫ etiā dei tēplo
ꝯtumeliā inferre.
d At ille. ſ. heliodorꝰ
e Pro his q̄ ha. ĩ mā
datis a rege. cui vole
bat ſimplicit̃ obedire
f Dicebat omni gene
re. i. oib' modis.
g Regi ea eſſe defe
renda. ideo ſubdit̃.
h Cōſtituta aūt die
intrabat ad exequēdū
regis mandatū.
i Non modica vo. h̃
ꝯſr ponit̃ ꝑpl̃i trepi
datio. ne ꝯtemptꝰ ĩfer
ret̃ dei templo. ad qď
euitandū ſubdit̃ cōis
oro. ⁊ primo ſacerdo
tū cū dicit̃.
k Sacerdotes āt añ
altare. ſ. holocauſtoꝝ.
l Cū ſtolis ⁊c. in ſi
gnū humiliatōis vt ꝑ
ces eoꝝ eſſent magis
exaudibiles ſm illud
Eccl̃i. xxxv. Oro humi
liantꝭ ſe nubes pene
m Et inuo (trabit.
cabant ď celo. i. vt ex
audirent̃ de celo.
n Qui ď depoſitꝭ le
gē poſuit Exo. xxij.
o Ut his q̄ depoſita
erant. ab inuaſiōe he
n Iā vo q̄ (liodori.
videret ſūmi ſacerdo
tis vultū ſupplē ſibi
cōpateret̃. ⁊ ſubdit̃ ra
tio cū dicit̃.
o Mēte vulnerabat̃
qď ꝯſr declarat̃ p im

leſſyriā ⁊c. ad ſciēdū eaꝝ diſpoſitōeʒ tñ ne iudei ſe muni
rent ad defendēdū erariū ꝯ ipm. cetera patēt vſq̄ʒ ibi.
d Oſtēdit depoſita eſſe hec. ⁊ victualia ⁊c. In trib' eñ
ānis fiebat q̄dā decima paupib' diſtribuēda. q̄ aliq̄ñ vē
debat̃ ⁊ ꝑciū ĩ tēplū ad cuſtodiā mittebat̃. fiebāt etiā cū
h̃ alique collectōes a diuitib' q̄ ſilr ibi ſeruabant̃.
e Quedā vo eſſe hyrcani thobie. i. depoſita ab eo.
a Uiri valde eminētis. i. ĩ vtute ⁊ fama. ⁊ h̃ dr ad oſtēden

mutatōeʒ faciei. ĩ q̄ magꝭ q̄ʒ ĩ aliꝭs ꝑtib' corpis relucet
p Pro eo ꝙ ĩ ꝯtemptū ⁊c. niſi deꝰ (diſpoſitio animi.
adiuuaret ꝓpter qď eius auxiliū ſup h̃ implorabat.
q Accīctēq̄ʒ mu. cili. pectꝰ. ſe macerādo ꝓ ſubſidio dei
r Sꝫ ⁊ vir. q̄ ꝯclu. erāt. i. ď domib' parētū (impetrādo.
ñ exibāt rōe verecūdie ⁊ pudicitie vginal'. tñ ĩ illa turba
tiōe exibāt ꝑter morē ſolitū currētes ad oniā. Aliq̄ tñ ex
ponūt h̃ dicētes ꝙ aliq̄ vgines nobiles ꝓpe tēplū cuſto

diebant incluse vsq3 q̄ nuptui traderent. s Erat enī misera cōmixte mltitudis iudeor cuiuscūq3 stat' ⁊ sexus. t Et magni sacer. ī agōe cōstituti. i. in anxietate mētis. v Expectatio. p cōtēptu tēpli fuFo. cetera patent. x Heliodor'. Hic cōsir d̄scribit exeqūtis pcussio: cum d̄r. Heliodor' āt ⁊c. i. p-ficere intēdebat.

y Sz spūs oīpo. dei id est eius virtus.
z Magnā fecit ⁊c. cōuertēdo heliodorū et suos satellites in tantā mētis formidiēz et roboris dissolutiōez q si poterāt pficē il-lā executōz, vt subdit
a Appa- (ceā eū d̄r. ruit enī ill' q̄dā equ' terri. ha. sessorē. i. an-gelū loci defensorē ī specie hois eq̄stā appa
b Heliodo. (rente. ro pri. cal. elisit. i. pri-ores partes pedū: et inde d̄r calcitrare.
c Alij ēt ap. duo iu-uenes. i. angeli ī spe-cie iuuenū apparen-
d Uirtute de (tes. cori ⁊c. apparebāt eñ fortes ⁊ pulcri ⁊ bn̄ ornati. ad designan-dū angelor fortitudi-nē ⁊ pulcritudinē na-ture et ornatū glie.
e Subito āt helio-dor' cōcidit ī terrā, ex eor pcussiōe.

f Cūq3 mlt'a caligi-ne circūfusuz. ad de-signādū tenebrositā-tem mentis sue.
g Rapuerūt. s. sacdo-tes. de loco sacro cū amouentes. eo q vi-debat mortu' vl mor-ti ppinqu'. ne ex ca-dauere mortui cōta-minaret loc'. cetera pa-
h Tūc vo. (tent. Hic cōsir d̄scribit ipi' pcussi sanatio. ⁊ scd̄o subdit sanātis infa-matio: in prin. sequē-tis ca. Circa primuz prio ponit pcussi sa-natio. cū d̄r. Tūc vo et amicis heliodori ⁊c̄ et ptx lr̄a. scd̄o ponit sanati grātiarū actio: cū d̄r Testabat autē Et prio gn̄alr. cū sub
i Omib9 ea (dit. q̄ sub ocul' viderat. in sua flagellatōe ⁊ mi

dentes manus in celū dep cabant. Erat enī misera cōmixte multitudis ⁊ magni sacerdot' in agone cōstituti expectātio. Et hi q̄dē inuocabāt oīpotētē deū vt credita sibi his q̄ crediderāt cū oī integritate cōsuarent. Heliodor' aūt qd̄ decreuerat pficiebat, eodē loco ipse cū satellitib9 circa erariū p̄sens. Sz spūs oīpotent' dei magnā fec̄ sue ostensiōis euidētiā, ita vt oēs q̄ ausi fuerāt parere ei ruētes dei vtute ī dissolutionē ⁊ formidinē cōuerterēt. Apparuit eī ill' q̄dā equ' terribilē hn̄s sessorē optīs opimētis adornat', isq3 cū impetu heliodoro priores calces elisit. Qui aūt ei sedebat videbat arma hr̄e aurea. Alij etiā apparuerūt duo iuuenes vtute decori: optimi glia: speciosiq3 amictu: q̄ circūsteterūt eū et ex vtraq3 pte flagellabāt sine intermissione multis plagis verberātes. Subito āt heliodor' cōcidit ī terrā: eūq3 mlt'a caligīe circūfusum rapuerūt, atq3 in sella gestatoria positū eiecerūt. Et his q̄ cū mlt' cursorib9 ⁊ satellitib9 p̄dictū igress' est erariū portabat nll'o sibi auxiliū ferēte māifesta dei conita vtute. Et ille q̄dē p diuinā vtutē iacebat mut' atq3 oī spe ⁊ salute priuat'. Hi āt dn̄z bn̄dicebāt q2 magnificabat locū suū et tēplū qd̄ paulo āñ tiore ac tumultu erat plenū: apparēte oīpotente dn̄o gaudio ⁊ letitia ipletū ē. Tūc

vero ex amicis heliodori q̄dā rogabāt cōfesti oniā vt iuocaret altissimū: vt vitā donaret ei, q̄ ī supmo spū erat cōstitut'. Cōsiderās āt sūm' sacdos ne forte rex suspicaret malitiā aliquā ex iudeis circa heliodor cōsūmatā: obtulit p salute viri hostiā salutarē. Cūq3 sūm' sacdos exoraret ijdē iuuenes eisdem vestib9 amicti astātes heliodoro dixerūt. Onie sacerdoti grās age. Nā ppt eū dn̄s tibi vitam dōauit. Tu āt a deo flagellat' nuncia oīb9 magnalia dei ⁊ ptātē. Et his dictis n̄ cōparuerūt. Heliodor' aūt hostia deo oblata et votis magnis pmissis ei q̄ viuere illi concessit: ⁊ onie grās agēs, excepto exercitu repedabat ad regē. Testabat āt oīb9 ea q̄ sb ocul' suis viderat opa mag' dei. Cū aūt rex interrogasset heliodor q̄s eēt apt' adhuc semel hierosolymā mitti ait. Si quē hēs hostē aut regni tui īsidiatorem, mitte illuc ⁊ flagellatū eū recipies, si tn̄ euaserit: eo q ī loco sit vere dei q̄dā vt'. Nā ipe q̄ h3 in cel' habitatōē, visitator ⁊ adiutor est loci ill'i: ⁊ veniētes ad malefaciēdū pcutit ac pdit. Igr de heliodoro et erarij custodia ita se h3.

Capl'm. IIII.

Symō (res aūt p̄dictus pecūiarū et patrie delator male loq̄bat de onia: tāq3 ipe heliodor īstigasset ad h ⁊ ipe fuisset incētor malorū: puisorēq3 ciuitatis ac defēsorē gentis sue ⁊ emulatorē

rabili sanatiōe. scd̄o corā rege specialiter dicens.
k Si quē hēs host. aut reg. tui insidiatorē. de q̄ caute velis te expedire. l Mitte il. ⁊ flagellatū eū recipies. hoc enī erat expt' in seipo. m Si tn̄ euaserit. s. mortē. h aūt adidit: q2 firmit tenebat se mortē si euasisse nisi p p̄ces onie. Cetera patent.

Capl'm. IIII.

Symon autem
f Postq3 descripta ē heliodori sanatio. h cōsir ponit sanātis infamatio cū d̄r. Symō āt p̄dict' de tribu beniamī de q̄ fit mētio ppe pricipiū ca. p̄cedentis.
b Pecuniar ⁊ patrie delator. i. accusator: vt hr̄ ibidē. c Male loq̄bat d̄ onia. volēs eū infamare. ⁊ h odiosū reddē ppl'o.
d Tāq3 ipe. s. onias
e Heliodor insti-gasset ad h. s. ad spoliandū erariū: lz exterius fingeret cōtrariū
f Prouisorēq3 ciuitatis. hierl'm.
g Ac defen. gentis sue. s. iudaice.
h Et emula. leg' dei. i. ei' amatorē. vn̄ vs' Emulor inflat amat inuidet ac imitatur.
i Audebat insidiatorē regni. s. iudee q̄ licz tūc nō hr̄et regē. tn̄ erat vnū regnū.
k Dicē mēdacia. p priū crimē retorq̄ns in oniā. l Sz cū inimicitie intn̄ pcederet. nō soluz vbis sed etiā factis.
m Ut ēt p q̄sdā ⁊c̄. i. failiares amicos. Et dicuntur a necto nectis. quia tales ad inuicē cōnectūtur. I
n Homicidia fierēt. occidebāt enī aliq̄s de amicis onie.
o Cōsiderās onias piclm cōtētiōis. intrinsece. q̄ picl'osior est illa q̄ est cōtra extraneos. p Et apollonium insanire. i. ardēter ⁊ male conari.
q Ad regē se cōtulit scz seleucū: q̄ adhuc viuebat aquo quem sperabat grāz ⁊ remediū inuenire p helio

legis dei audebat īſidiato
rē regni dicere. Sʒ cū ini-
micitie intm̄ ꝓcederēt vt
etiā ꝑ q̄ſdā ſymōis neceſſa
rios homicidia fierēt. ꝯſi
derans onias piculū ꝯtē-
tionis ⁊ apolloniū īſanire
vtpote ducem celeſſyrie et
phenicꝭ: ad augēdā malici-
am ſymōis: ad regē ſe ꝯtu
lit: nō vt ciuiū accuſator: ſʒ
cōem vtilitatē apud ſemet
ip̄m vniūſe m̄ltitudīs ꝯſi-
derās. Videbat eī ſine rga
li ꝓuidētia: īpoſſibile eē pa
cem reb⁹ dari: nec ſymonē
poſſe ceſſare a ſtulticia ſua
Sʒ poſt ſeleuci vite exceſ
ſū: cū ſuſcepiſſʒ regnū an-
tioch⁹ q̄ nobil' appellabat
ambiebat iaſon fr̄ onie ſū-
mū ſacerdotiū: adito rege
ꝓmittēs ei argēti talenta
trecēta ſexaginta: ⁊ ex red-
ditib⁹ alijs talēta octogīta
Sup̄ h̄ ꝓmittebat et alia
cētū q̄nq̄gīta ſi ꝑtāti eiuſ
ꝯcederet gymnaſiū ⁊ ephe
biā ſibi ꝯſtituere ⁊ eos q̄ ī
hieroſolymis erāt āntioche
nos ſcribere. Qđ cū rex an
nuiſſet ⁊ obtinuiſſet p̄ici-
patū ſtati ad gētilē ritū cō
tribules ſuos trāſferre ce-
pit: ⁊ amotꝭ his q̄ hūanita
tis cā iudeis a regib⁹ fue-
rāt ꝯſtituta ꝑ iohēm p̄rēʒ
eupolemij. q̄ apđ romāos
đ amicicia ⁊ ſocietate fun
ct⁹ ē legatōe legitima ciuiū
iura deſtituēs praua inſti-
tuta ſanciebat. Etenī auſ⁹
eſt ſb ipa arce gymnaſiū cō
ſtituere: et optimos q̄ſq̄
epheboꝝ ī lupanarib⁹ po
nere. Erat aūt h̄ nō initiū ſʒ
incremētū q̄ddā ⁊ ꝓfectuſ
gētilis ⁊ alienigene ꝯuerſa
tionis: ꝓpt̄ impij ⁊ nō ſacer-
dotꝭ iaſonis nephariū ⁊ in
auditū ſcel⁹: ita vt ſacerdo
tes iā nō circa altarꝭ officia
dediti eēnt: ſʒ ꝯtēpto tēplo
⁊ ſacrificijs neglectꝭ feſtina
rēt p̄ncipes fieri paleſtre:
⁊ ꝓbitōis ei⁹ īiuſte: ⁊ in ex-
ercitijs diſci. ⁊ patrios q̄-
dē honoreſ nihil hn̄tes gre
cas glīas optimas arbitra
bant. Quā gr̄a piculoſa
eos cōtentio hēbat. ⁊ eoꝝ ī
ſtituta emulabāt. ac ꝑ oīa
his ꝯſīles eē cupiebāt. q̄s
hoſtes ⁊ peremptores habu
erāt. In leges eī diuinas ī-
pie agere īpune nō cedit
ſʒ hoc temp⁹ ſequēs decla
rabit. Cum autem quin-
quennalis agon tyro cele-
braretur. et rex p̄ſens eēt
miſit iaſon facineroſos ab
hyeroſolymis viros pecca
tores portantes argēti di-
dragmas trecentas in ſa-
crificium Herculis. quas
poſtulauerūt hi qui aſpor-

doꝝ quē ſuis ꝑcib⁹ ſenauerat. r Sʒ poſt ſeleuci. de-
ſcripte liberatōe tēpli ꝑ oniā. h̄ ꝯſir deſcribit liberatio tē
pli ⁊ ꝑpli ꝑ iudā. ⁊ primo tpe antiochi epiphanis ſcđo an
tiochi eupatoris. c. x ibi. Nūc aūt de eupatore. tertio tpe
demetrij filij ſeleuci. c. xiiij. Prima ī duas. q: primo de-
ſcribit ꝑpli tribulatio
ſcđo tribulati libera-
tio. ca. viij. Prima ad-
huc ī duas. q: prio po
nit inchoatio tribula
tionis ꝑ ambitōeʒ ſa
cerdotij. ſcđo tribula-
tionis ꝯſūmatio ꝑ in
uaſionē regꝭ antiochi
. c. ſeq̄nti. ibi. Hiis ita-
q̄ geſtꝭ. Prima diui-
dit in duas. q: primo
ponit triū ābitio. ſe-
cūdo vnius. ſ. iaſonis
miſerabil' terminatio
in p̄ncipio ſeq̄ntis. c.
Prima diuidit adhuc
ī tres ſm ambitioneʒ
triū in principatu ſa-
cerdotij ſibi ſucceden
tiū. ſcđa ibi. Et p⁹ trīē
nij temp⁹. tertia ibi.
Quā ob cām. Prima
adhuc ī duas. ī partē
. ſ. p̄ncipalē. ⁊ incidē-
talē. q̄ īcipit ibi. Miſ
ſo aūt. prima adhuc ī
duas. q: primo ꝑ am-
bitionē iaſonis poni
tur gētilitatꝭ introdu
ctio. ſcđo eiuſdē ꝯſum
matio. ibi. Cū aūt q̄n
quennalis. Circa pri-
mum dicit.
r Sʒ poſt ſeleuci vi
te exceſſū. i. ipſo mor-
s Cū ſuſcepiſ (tuo.
ſet reg. ātioch⁹. frater
ei⁹ priuans regno ne
potē ſuū. vt declaratū
fuit ī p̄ncipio primi li
t Ambiebat ia (bri.
ſon frater onie. ipo ad
huc viuēte.
v Sūmū ſacerdotiū
⁊ q: nō poterat h̄ licite
iō q̄ſiuit ꝑ vias illici-
tas obtinere. ſ. ꝑ pecu
niā. ideo ſubdit.
x Addito rege ꝓmit
tēs ei ⁊c. ꝑ trāſlatōne
ꝑpli ad ritū gentiliū.
ideo ſequit. y Si ꝑtāti ei⁹ ꝯcederet gymnaſiū. i. ſcho
la gentilitatis ſicut dictū fuit primo libro. i. c.
z Et ephebiā. i. ꝯſtibulū pulcerrimoꝝ iuuenum.
a Et eos qui ⁊c. i. ꝙ ꝓſiteret ſe gentiliter viuere.
b Qđ cū rex annuiſſet. tū ꝓpt ꝓmiſſa. tū ꝓpter dilatatō
nē gentilis rit⁹. q̄ ſibi placebat. eo ꝙ gentilis erat.
c Et obtinuiſſet principatū. ſ. ſacerdotij.
d Statim ad gēti. ⁊c. iſti eī libenti⁹ ei obediebant eo
ꝙ đ ſua tribu erant. ⁊ ꝑ iſtos intēdebat trahere alios. iō
e Et amotis his ⁊c. ſyrie. (ſubdit.
f Fuerāt ꝯſtituta per iohannē iſta impetrātem.
g Patrē eupolemij. qui. ſ. eupolemius.
h Apud romanos ⁊c. vt hr̄. ſ. i. li. viij. c. p̄dicta eī fa-
uorabilia iudeis auferebat ab illis. q̄ nolebāt recipe vi-
tam gentilitatis. vt ſic cogeret eos ad recipiendū.
i Etenim au. eſt ſub
ipa arce. ꝓpe templū
k Gymnaſiū (ꝯſi.
ꝯſtituere. i. ſcolā gen-
tilitatis.
l Et optimos quoſ-
q̄ epheboꝝ. i. pulcer-
rimos iuuenes.
m In lupa. ponere
vt exerceret ī eis vici
um ꝯ naturā. dr̄ enim
ephebus quaſi valde
lucid⁹.
n Erat aūt hoc non
initium tantū. ſ.
o Sʒ incremētū q̄đ
dā gētili apud iudeos
cetera patēt vſq̄ ibi.
p Feſtinarēt p̄nci-
pes fieri paleſtre. eſt
aūt paleſtra loc⁹ vbi
exercetur lucta. ſicut ⁊
gymnaſium. ⁊ vtrūq̄
trahit ad ſignificādū
ſcholā. eo ꝙ ibi diſpu
tant ſtudētes adinui
cē ⁊ idē ſignificat hoc
nomē paleſtre qđ ſu
pra noīe gymnaſij.
q Et ꝓbitōis ei⁹ in-
iuſte. i. traditōnis ſue
peſſime doctrine. ⁊ dr̄
ꝓbitio a ꝓbeo ꝓbes.
r Et ī exercitijs diſci
. i. informari in exerci
tio talis doctrine.
s Et patrios q̄dem
honores. i. diuinū cul
tū in quo gloriabātur
patres eoꝝ.
t Grecas glīas. i. ri-
tus ⁊ modos viuēdi ī
q̄b⁹ gloriabant greci.
v Quā gr̄a pericu.
eos ꝯten. habebat. ali
quib⁹ iaſoni aſſentiē-
tib⁹ alijs diſſentiētib⁹
⁊ ſic ſciſma erat ī ꝑplo
qđ ē valde piculoſum
x In leges eī ⁊c. ſi
cut eī pietas eſt cul-
tus diuin⁹. ita īpietas
ē ꝯtria diuino cultui. y Impune nō cedit. q: nō dimit-
tit dedec⁹ culpe ſine decore iuſticie. z Sed ⁊ h̄ ſeq̄ns
⁊c. in ſeq̄ntib⁹ eī exponunt m̄lta grauiora q̄ venerūt ſup
a Cū aūt. Poſtq̄ poſita (ꝑplm ꝓpt iſtas trāſgreſſiōes.
eſt gētilitatꝭ introductio. h̄ ꝯſir ponit ei⁹ ꝯſummatio ſal
tē q̄trū ad iaſonē ſacerdotē q̄ miſit magnā pecuniā in ſa
crificijs herculis expēdendā. tale ꝯo ſacrificiū eſt gētili
a Cū aūt q̄nquēnalis agō (tatis ſummū malū. iō dr̄.
. i. lucta vl' haſtiludiū ſeu aliq̄d hmōi qđ ſemel fiebat in
q̄nq̄ ānis. ⁊ illud đ q̄ h̄ agit fiebat ī veneratōeʒ hercul'.

tauerāt ne ī sacrificiis ero-
garēt q̄ꝛ n̄ oporteret: sȝ ī alios
sūpt⁹ eas ꝺputari. Sȝ hec
oblata sūt q̄dē ab eo q̄ mise-
rat ī sacrificiū hercul̄: ꝑpt̄
pn̄tes aūt ͩ date sūt ī fabri-
cā nauiū triremiū. ͤ Misso
autē in egyptū apollonio
nesthei filio ͪ ꝑpt̄ primates
ptolomei philometoris re
gis cū cognouisset antiochus
alienū se a negociis regni ef
fectū ͥ ꝓpriis vtilitatib⁹ cō
sulēs: ꝓfect⁹ īn venit ioppē
⁊ inde hierosolymā. Et ma
gnifice a Iasone ⁊ ciuitate
suscept⁹: cū facularū lumib⁹
⁊ laudib⁹ ingress⁹ est: ⁊ īde
ī phenicē exercitū ɔuertit.
ͩ Et p⁹ triēnii tp̄s misit ͥ ia-
son menelaū ͫ supradicti ͤ sy
monis ⁿ fratrē portātē pecu
nias regi: ⁊ ꝺ negociis ne-
cessariis rn̄sa platur͂ ᵒ At il-
le cōmēdatus regi ͤ cū ma-
gnificasset faciē ptātis ei⁹:
ͥ in semetip̄ȝ retorsit sūmū
sacerdotiū: supponēs iaso-
ni talēta argēti trecēta. Ac
ceptisq̄ꝫ a rege mādatis ve-
nit: nihil q̄dē h̄ns dignuȝ
sacerdotio: aīos vo crudel̄
tyrāni: ⁊ fere belue irā ge-
rās. ͤ Et iason q̄dē q̄ ꝓpriuȝ
frēȝ ͤ captiuauerat: ͥ ipe ꝺce
pt⁹ ͤ ꝓfug⁹ ī āmanitē expul-
sus ē regiōeȝ ͬ Menela⁹ aūt
pricipatū q̄dē obtinuit: ꝺ
pecūiis vo regi ꝓmissis ͥ ni
hil agebat ͣ cū exactōeȝ face
ret sostrat⁹ q̄ arci erat p̄po-
sit⁹. Nā ad hunc exactio ve
ctigaliū ptinebat: ᵇ quā ob
cām vtriq̄ꝫ ͨ ad regē sūt euo
cati ͩ Et menela⁹ amot⁹ est
a sacerdotio succedēte lysi-
macho fratre suo: ͤ sostrat⁹
aūt p̄lat⁹ est cypriis. ͥ Et cū
hec agerent ͤ ɔtigit tharsē
ses ⁊ mallotas ͪ seditōȝ mo-
uere: ͥ eo ꝙ ātiochi regi cō-
cubine ͩ dono eēnt dati. ͥ Fe
stinant̄ itaq̄ꝫ rex vēit seda
re illos ͫ Relicto suffecto ⁿ
vno ex comitib⁹ suis andro
nico ᵒ Ratus autem ͤ mene-
laus accepisse se temp⁹ op
portunū: aurea quedaȝ va
sa e templo furat⁹ donauit
andronico: et alia vendide

b Et rex p̄sis esset. s. antioch⁹ nobil̄. c Misit iason facinorosos. i. facinorib⁹ plēos. vn̄ vsus. Usus plena no tat. bund⁹ simulat. bilis aptat. d Uiros pctōres. de sua secta ꝑpt̄ qđ ꝺ ill̄ ɔfidebat. tn̄ erāt min⁹ mali q̄ꝫ ille. q̄ꝛ pecuniā quā portabāt ꝓ sacrificiis hercul̄ rogauerūt expēdi ī vsib⁹ aliis. iō
sequit̄ postea.

e Propter pn̄tes āt
id est ꝓpter pn̄tantes
dictam pecuniā.
f Date sūt ī fabricā
nauiū triremiū. a tri-
qđ ē tres ⁊ rem⁹ remi
habebāt eī ille naues
tres ordines remoꝝ.
g Misso aūt. Hec ē
ps incidētalis ī q̄ po
nit̄ qđdā incidēs ill⁹
tp̄is. Ptolome⁹ eī phi
lometor cū adhuc eēt
puer successit p̄ri ī re-
gno egypti. et q̄ꝛ erat
nepos antiochi epi-
phanis. vtpote filius
sue sororis sicut ꝺdi
plen⁹ Dan. r. iō anti
och⁹ accepit aliq̄s ci-
uitates ꝺ regno egyp-
ti q̄si curā gerēs de re
gno nepotis sui. sȝ cū
postea nollet eas red-
dere. principes egypti
mouerūt ɔ eū bellum
zelantes ꝓ suo rege. ⁊
sic fuit alienatus a ne
gociis nepotis sui. ⁊ h̄
est qđ dicit̄.
g Misso aūt in egy-
ptū ͤ apollonio. iste fu
it missus a rege anti-
h Propter (ocho.
primates ptolomei.
nolētes ꝙ antioch⁹ se
intromitteret ꝺ nego-
ciis egypti. ꝺ h̄ eīn au
dierat antioch⁹ rumo
res. ⁊ voluit scire veri
tatē p istū apollonīū. qđ ⁊ fc̄m fuit. iō subdit̄. Cū cognouis
i Propriis vtili. ɔsulēs. s. vt ciuitates q̄s pri⁹ (set ⁊c.
accepat tenere posset ī augmētū sui regni. cetera patēt.
k Et post triēnii tp̄s. post ambitōeȝ iasonis. h̄ ɔnr po-
nit̄ ambitio menelai. cū ꝺꝛ. l Misit iason menelaū.
q̄ ꝺ sua mala secta erat. ⁊ sic ī eo ɔfidebat. m Supra-
dicti symōis. ꝺ tribu bēiamin. vt h̄r. c. p̄ce. n Frēm. i.
in malicia sibi parē. vn̄ exponūt aliq̄ seq̄ntes dictū iose
phi dicētis ꝙ iste menela⁹ ⁊ iason fuerūt frēs onie pōti
ficis. sȝ q̄ꝛ ꝑpt̄ dictū iosephi ꝺ q̄ certū ē ꝙ mlta falsa po-
nit. n̄ videt̄ autoritas hui⁹ libri dimittēda. nec ei⁹ lr̄a ex
torte exponēda maxīe cū ad legēdū sit recept⁹ ab eccl̄ia
ꝑpt̄ qđ saluo melioꝛ iudicio videt̄ mihi ꝙ iste menela⁹
ꝓprie dicat̄ fr̄ symonis ꝺ tribu bēiamin. Si vo ɔ h̄ obiici-
at̄ ꝙ iste menela⁹ fact⁹ fuit summ⁹ sacerdos. vt ꝺꝛ ī lr̄a.
ꝙ retorsit ī semetip̄m sūmū sacerdotiū qđ debebat̄ filiis
aarō tm̄. dicēdū ꝙ h̄ nō valet. nā h̄ sacerdotiū obtinuit p
antiochū ydolatrā ⁊ gentilē. ꝑpt̄ qđ nō curabat ꝺ q̄ tribu
iudeoꝝ pōtifex esset. sȝ solū ꝺ vtilitate tp̄ali quā inde ha
beret. iō subdit̄. o At ille cōmendat⁹ regi. p ministros
assistētes sibi. quib⁹ munera dederat menelaus.
p Cū [...]gnificasset fa. po. ei⁹. p munera q̄ apportaue-
rat ⁊ noīe suo magis q̄ꝫ iasonis obtulerat. ⁊ alia mittere ꝺ
futuro ꝓmiserat. vt h̄r. ī. q In semetip̄ȝ retorsit ⁊c.
a rege sibi ɔcessū. cete-
ra patēt vsq̄ꝫ ibi.
r Et iason q̄dē q̄ p-
priū frēm. s. oniam.
s Captiuauerat. ipo
exīte ī antiochia offi-
ciū ei⁹ male ipetraue-
t Ipse decept⁹ (rat.
p menelaū.
v Profug⁹. tn̄ q̄ꝛ pri
uat⁹ erat sacerdotio.
tn̄ q̄ꝛ soluere nō pote-
rat ipositā sibi sūmā.
x Menela⁹ aūt ⁊c.
scilicet sacerdotiū.
y De pecu. vo. re. p-
mis. vt dictū est.
ȝ Nihil agebat ⁊ sub
dit̄ causa cū dicit̄.
a Cū exa. face. sostra
tus. iō nō pmittebat
ꝙ ꝺ leuatōne pecunie
se itromitteret mene-
b Quā ob cāȝ (la⁹.
Hic ɔnr agit̄ ꝺ ābitōe
lysimachi cui⁹ primo
ponit̄ institutio. scđo
ei⁹ destitutio. ibi. Mī
tis aūt sacrilegiis. pri
ma ī duas. q̄ꝛ prio po
nit̄ īstitutō lysimachi
scđo mors onie iusti.
ibi. ⁊ cū agerent̄. Cir-
ca primū dicit̄.
b Quā ob cāȝ vtriq̄ꝫ
. s. menela⁹ ⁊ sostrat⁹.
c Ad re. sūt euo. me-
nesa⁹ eo ꝙ pecuniā p
missaȝ nō mittebat. so
strat⁹ vo q̄ꝛ menelauȝ
exactōeȝ facere n̄ sine
bat. ꝑpt̄ qđ menelaus
ip̄m accusabat. d Et menela⁹ ⁊c. h̄ pcurāte sostrato
⁊ aliis modis q̄b⁹ poterat p ābitōeȝ. sic ꝺcm ē. s. ꝺ iaso-
ne ꝙ officiū sui fris onie male pcurauerat. Dicūt tn̄ h̄ ex
positores aliq̄ seq̄ntes dicta iosephi. ꝙ iste lysimach⁹ nō
fuit fr̄ menelai. sȝ ꝺꝛ h̄ ei⁹ fr̄. eo ꝙ fuit sibi silis ī malicia.
sic ꝺꝛ ꝙ tuthil ⁊ chymera sūt frēs. sȝ hec expō videt̄ extoꝛ
ta maxīe q̄n scribit̄ hystoria. vbi n̄ ē vtēdū metaphora si
cut ē ī ꝓposito. ꝑpt̄ qđ meli⁹ videt̄ dici seq̄ndo tex. libri
ꝙ isti tres. s. lysimach⁹. menela⁹. ⁊ symō tēpli p̄posit⁹ frēs
e Sostrat⁹ āt p̄la. ē cipriis. sic freq̄nt̄ mutāt̄ ba(fuerūt.
liui regis. īsula vo cipri subiecta tūc erat ātiocho regi.
f Et cū hec. h̄ iterponit̄ mors onie. cui⁹ prio describit̄
occisio. scđo vīdicatio. ibi. Ob quā cāȝ. Circa primū p̄mit
tit̄ tp̄is opportūitas cū ꝺꝛ. g Cōtigit thar. ⁊ mallo. i. ci
ues duaꝝ ciuitatū. h Seditōeȝ mouere. ɔ regē ātiochū
i Eo ꝙ antio. re. ɔcu. ī datiuo casu. k Dono essent
dati. dolebāt eīn ꝙ sub dn̄io talis mlieris eēnt positi.
l Festināter itaq̄ꝫ ⁊c. ne mai⁹ malū oriret̄ ɔ ip̄ȝ. sȝ p quē
modū n̄ ꝺꝛ h̄. sȝ verisile ē ꝙ donū illđ retractauit. ⁊ ɔcubīe

ſue aliter puidit. m Refecto ſuffecto .i. ſub ſe facto
locū ei⁹ tenēte. n Uno ex co. ſu. an. i. antiochena ci
uitate. o Ratus .i. opinat⁹. et dr̄ reor ris.
p Menela⁹ accepiſſe ⁊c. ad mortē onie pcurādū i reḡ
abſētia p andronicū cupidū. Ceterera patent vſq; ibi.
q Arguebat eū. de furto notabili rei ſacre.

menelai reſtitutio: qui cū predictis debuiſſet ad mor
tem ↄdemnari: p pecunias tñ fuit reſtitut⁹ ad pricipatū
ſacerdotij. dr̄ igit̄. g De his ḡ. ſ. de auro furtiue ſub
lato de tēplo. h Ex pu iudiciū ⁊c. q2 factū fuerat ei⁹
ↄſilio. ⁊ q2 ad h̄ ſecuta fuerat plurū occiſio. i Et cū
ſuparet̄ menela⁹ .i. cōuinceret̄ de dict̄ criminibus.

r In loco tuto ſe cō
tinēs. in q̄ null⁹ ſub
pena mort̄ audebat
aliquē ledē. ꝓpter qđ
dicebat̄ aſylum. ab a
qđ ē ſine ⁊ ſylen qđ ē
tract⁹. .i. q2 nō ē phas
alicui ibi tāgere ⁊ of
fendē aliū. cet̄a patēt
s Ob quā cāz. Hic
ↄſeq̄r ponit̄ occiſionis
dicte vindicatio. et
pz l̄ra vſq; ibi.
t Deſū c. ſobrietatē
in poculis et cibis.
v Et modeſtiā. in
vbis ⁊ fact̄. x An
dronicū purpuratū.
tanq̄ de ſtatu digni
tat̄ depoſitū ⁊ degra
datū. y Per totā
⁊c. vt vindicta ſcele
ris oīb9 appareret.
z Et i eodē loco ⁊c.
vt ſic culpe rñderet
a Multā. (pena.
Poſt h̄. ſ. poſita ē ly
ſimachi iſtitutio hic
ponit̄ ei⁹ deſtitutio.
et ſcđo menelai reſti
tutio: ibi. De his ḡ.
Circa primū dicit̄.
a Mult̄ āt ⁊c. ſ. in
diuinicult⁹ diſſipatō
ne. ⁊ vaſoꝝ aureoꝝ
furtiua ſubtractiōe.
b Menelai ↄſilio.
vt de auro pre hāt.
⁊ vt ꝑplo ↄ liſimachū
cōcitato ip̄e ſacerdo
tiū recuparet. ſic ⁊ fa
ctū fuit vt ex ſeq̄nti
bus patebit. c Et
diuul. fama. de dict̄
ſacrilegijs a lyſima
cho cōmiſſis.
d Cōgregata ē ml̄
titudo ⁊c. iniq̄s ma
nib9 vti cepit mlt̄itu
dinē ↄ ſe comotā in
terficiēdo p iniq̄s q̄s
armauerat. cetera pa
tēt vſq; ibi. e Oēs
vo i fu. ↄuerſi ſt̄. ſ. q̄
erāt cū lyſimacho.
f Ipm ēt ſacrilegū
ſcz lyſimachū ſec⁹ er
rariū interfecerunt.
g De his ḡ. Hic cō
ſequēter deſcribitur

rat thiro ⁊ p vicinas ciuita
tes. Qđ cū certiſſime cogn
uiſſet onias: q arguebat eū
ipſe in loco tuto ſe ↄtinēs
antiochie ſecus daphnem
Unū menela⁹ accedens ad
andronicū rogabat vt oni
am interficeret: q̄ cū veniſſet
ad oniā: ⁊ datis dextris cuz
iureiurādo q̄uis eēt ei ſu
ſpect⁹ ſuaſiſſet de aſylo pce
dere. ſtatī eū pemit nō veri
tus iuſticiā. ob quā cām ñ
ſolū iudei ſz ēt alie q̄z natō
nes īdignabāt̄. et moleſte
ferebāt de nece tāti viri in
iuſta. Sz regreſſuz regē d̄
cilicie loc̄ adierunt iudei
apđ antiochiā ſil̄ ⁊ greci:
ↄq̄rentes d̄ iniq̄ nece onie
Contriſtat⁹ itaq; ē aīo antio
chus ꝑpt̄ oniā. ⁊ flexus ad
miſcđiam lacrimas fudit:
recordat⁹ t defūcti ſobrieta
tē v vt modeſtiā. Accēſuſq;
aīs x andronicum purpura
tū p totā ciuitatē iubꝫ
circūduci. ⁊ in eo loco in q̄
in oniā īpietatē cōmiſerat
ſacrilegū vita priuari: dño
illi ↄdignam retribuēte pe
nā. a Multis āt ſacrilegijs
in tēplo a liſimacho cōmiſ
ſis b menelai ↄſilio c ⁊ diuul
gata fama: d congregata eſt
mlt̄itudo ad uſum lyſima
chū: mlt̄o iā auro exporta
to. Turbis āt inſurgētib9
et aīs ira īplet̄: liſimach⁹
armat̄ fere trib9 milibus:
iniq̄s māib⁹ vti cepit: duce
quodā tyrāno etate parit̄
et demētia pueecto. Sz vt
intellexeret̄ conatū lyſima
chi: alij lapides. alij fuſteſ
validos arripuere. q̄dā ve

ro cinerē in lyſimachū ie
cere. Et mlt̄i q̄dē vlnerati
q̄dā aūt ⁊ pſtrati: e oēs vo i
fugā ↄuſi ſt̄. f Ipm ēt ſacri
legū ſec⁹ erariū interfecerūt.
g De his ḡ cepit iudicium
adūſ⁹ menelaū agitari Et
cū veniſſet rex tyrū ad ipm
negociū d̄tulerūt miſſi tres
viri a ſeniorib9. i Et cuz ſu
peraret̄ menelaus k pmiſit
ptolomeo mlt̄as pecūias
dare l ad ſuadēdū regi. Ita
q; ptolome⁹ in q̄daz atrio
poſitū q̄ſi refrigerādi grā
regē adijt m ⁊ d̄duxit a ſnīa
et menelaū q̄dē vniuſe ma
licie reū criminib9 abſoluit:
n miſeros āt o q̄ etiā ſi apud
ſcithas cām dixiſſent ino
cētes iudicarent̄: hos mor
te dānauit p Cito q ḡ iniuſtā
penā dederūt q̄ p ciuitate r
et ꝑplo s ⁊ ſacr̄ vaſis t cām p
ſecuti ſt̄. Qobrē tyrij q̄z in
dignati: erga ſepl̄turā eoꝝ
libaliſſimi extiterūt v Mene
la⁹ aūt ꝑpt̄ eoꝝ q̄ i potētia
erāt auariciā y pmāebat in
ptāte: creſcēs i malicia ad
īſidias ciuium. V.
e a Eodem tpe āntioch⁹
a ſecūdā p pfectiōez
pauit i egyptū b Cōtigit āt
c p vniūſaz hieroſolymorū
ciuitatē videri dieb9 q̄dra
ginta p aera eq̄tes diſcur
rētes d auratas ſtolas hñteſ
et haſtas q̄ſi cohortes ar
matas: e ⁊ curſus eq̄ꝝ p or
dines digeſtos f ⁊ ↄgreſſio
nes fieri cōmin⁹ g et ſcutoꝝ
mot⁹: h et galeatoꝝ mlt̄itu
dinē gladijs diſtrict̄ et te
loꝝ iactus ⁊ aureoꝝ armo
rū ſplēdorē: oīſq; gener̄ lo

k Promiſit ptolo
meo. regi familiari.
l Ad ſuadēdū regi
pro menelao: ⁊ ↄ ad
uerſarios ſuos.
m Et d̄duxit a ſen
tentia. quā cogitaue
rat dare ↄ menelaū:
dās ſnīam p ↄtrium.
n Miſeros āt. ſ. ac
cuſantes menelaū.
o Qui ēt ſi apđ ſci
thas. q̄ ſunt barbari
irrōnales ⁊ crudeles
p Cito ḡ. (populi.
.i. ꝑcipitāter ⁊ male.
q Iniuſtā penā de
derūt. ſuple eis.
r Qui p ciuitate. hie
ruſalem.
s Et ꝑplo. fideli.
t Et ſacr̄ vaſis. fu
ratis.
v Cauſam pſecuti
ſunt ↄ menelaū.
x Menelaus autez
⁊c. quia ꝑpter dona
eius cōmēdabāt euz
apud regem.
y Permanebat in
ptāte ſummi ſacer
dotij.
Capl̄m. V.
Eodem tēpe.
e Poſtq̄ ſupi⁹
deſcripta ē ia
ſonis fuga. hic d̄ſcri
bit̄ ei⁹ miſabilis ter
minatio. cui⁹ p̄rio ſi
gnū p̄mittit̄ ſcđo ſi
gnatū ſubdit̄. ibi. Sz
cū falſus rumor. Cir
ca primū d̄r.
a Eodē tpe. ſ. antio
chus .ſ. epiphanes.
a Scđam pfectiōz
pauit i egyptū. Pri⁹
enī īttrauerat egyptū
q̄i curā gerēs nepot̄
ſui. ſz alienat⁹ a nego
cijs ei⁹ p primates
egypti. vt dcm̄ ē ca.
pce. ſcđo ꝑpauit ex
ercitū ad īttrādū ibi.
b Cōtigit aūt. illo
tpe. c Per vniuer
ſaz ⁊c. nō ē p h̄ itelli
gendū q̄ ſingul̄ die
bus fieret apparitio
iſta: ſz q̄ infra ſpaciū

quadraginta dieꝝ pluries fuit viſa: ſicut Act. i. dr̄ ꝙ xp̄s
poſt reſurrectōez ſuā p dies. xl. appuit diſcipul. ⁊ tū nō
apparuit eis ſingul' dieb. d Auratas ſtolas .i. tuni
cas q̄ induūt ſup arma ad decorē. e Et cur. eq̄t. ⁊c. i.
diſpoſitos ſm arte militarē. f Et pgreſ. fieri comin'
id eſt de prope.

legis. c. ſequenti. Diuiditur in duas. qꝛ primo ponit vaſtatio
plebis in regis p̄ſētia. ſc'do in ei' abſētia. ibi Igit antioch'
Circa p̄mū p̄io ponit vaſtatio ꝑpli. ſc'do violatio tēpli.
ibi Sꝫ nec iſta. Circa primū p̄io dr̄ r Dis itaqꝫ geſtꝫ
ſcꝫ ꝙ citas hierl'm a iaſone capta fuiſſꝫ. ⁊ ꝙ menela' ab
eo pōtifex deſtitut' ī arce refugiſſet. vt p̄dictū ē.

g Et ſcu. mot'. q̄ in
pugna aliqd leuātur
ſurſū. aliq̄ ad dexte
rā. aliq̄ ad ſiniſtraꝫ
mouēt. h Et ga
leatoꝝ. i. hoīꝫ galeas
hn̄tiū. i Diſtruai
nē gla. diſtri. i. puiet
ſimode motꝫ q̄ ſic fe
riēdo pūcti: nunc ceſ
ſim. k Quapter
oēs ⁊c. i. ꝙ talia eēnt
ſigna futuri boni fue
rūt tn̄ ſigna mali. ſcꝫ
depopulatōis ciuita
tis: p̄io p iaſonē. po
ſtea p antiochū epy
phanē: ſic aū ſubuer
ſionē hierl'z p roma
nos appuerūt ſigna
mlta ſic narrat Ioſe
ph' li. d iudaico bel.
q̄ tn̄ hꝫ ꝓpt̄ ꝓlixitateꝫ
omitto: ⁊ qꝛ eoꝝ aliq̄
ponūt hic in gloſa.
l Sꝫ cū fal. rumor.
Hic ꝯſit pōit ſignatū
ad iaſonis ipetū. cū
dr̄. l Sꝫ cū fal. ⁊c.
ſcꝫ d morte ātiochi.
m Aſſūptis. n̄ mi.
mil. viꝝ īmo magis
plurib'. n Aggreſ.
eſt ciuita. repēte. hie
ruſalē vn̄ fuerat ꝓfu
gus p factū menelai
vt dcm̄ ē c. p̄ce. crede
bat eni iaſon regem
mortuū. ⁊ ſciebat ei'
filiū adhuc eē pueꝝ.
⁊ ſic credebat hr̄e tē
pus aptū ad recupan
dū ſacerdotiū q̄ p̄u
uat' fuerat p Antio
chū. cetā patēt vſq ibi
o Abijt i āmanitē.
vn̄ venerat hierl'm.

ticaꝝ. Quapropt oēs ro
gabāt i bonū mōſtra ꝯuti.
Sꝫ cū falſus rumor exiſſꝫ
tāq̄ꝫ vita exceſſiſſet ātioch'
aſſūptis iaſon nō minus
mille viris aggreſſus ē ci
uitatē repente ⁊ ciuib' ad
muꝝ ꝯuolātib' ad vltimū
app̄hēſa ciuitate menela'
fugit in arcē. Iaſon vo nō
parcebat i cede ciuib' ſuis
nec cogitabat ꝓſpitatē ad
uerſuꝫ cognatos malū eſſe
maximū arbitrās hoſtiū ⁊
n̄ ciuiū ſe trophea capturꝝ
Et p̄cipatū q̄dē nō obti
nuit. finē vo inſidiaꝝ ſuaꝝ
ꝯfuſionē accepit: ⁊ ꝓfugus
iteꝝ abijt in āmanitē. Ad
vltimū i exitiū ſui ꝯcluſ'
ab aretha arabū tyrāno fu
giēs de ciuitate in ciuitatē
oīb' odioſ' vt refuga legū
⁊ execrabil' vt p̄rie et ciuiū
hoſt': in egyptū extruſus ē
⁊ q̄ mltos de p̄ria ſua expu
lerat: pegre perijt lacede
monas ꝓfect' q̄ſi p coḡtiōe
ibi refugiū habitur': et q̄
inſepultos mltos abiece
rat: ipſe ⁊ illamētat' ⁊ inſe
pult' abijcit ſepltura: neqꝫ
pegrina vſus: neqꝫ patrio
ſepulcro participās. His
itaqꝫ geſtis ſuſpicat' ē rex

ſocietatē deſerturos iude
os ⁊ ob hꝫ ꝓfect' ex egypto
efferatꝫ aīs ciuitatē quidē
armis cepit. Iuſſit āt mi
litib' inficere: nec parce
re occurſātib'. ⁊ p domos
aſcendētes trucidare. Fie
bāt g̃ cedes iuuenū ac ſe
nioꝝ mulieꝝ ⁊ natoꝝ exter
minia: virginūqꝫ ⁊ puuloꝝ
neces. Erāt autē toto tri
duo octagīta milia īterfe
cti q̄dragīta milia vincti
nōmin' āt venūdati. Sꝫ
nec iſta ſufficiūt. Auſus ē
etiā intrare tēpluꝫ vniūſa
terra ſancti' menelao du
ctore q̄ legū ⁊ patrie fuit
proditor ⁊ ſceleſt' māib' ſu
mēs ſcā vaſa q̄ ab alijs re
gibus ⁊ ciuitatib' erāt po
ſita ad ornatū loci ⁊ gl'iam
ꝯtrectabat indigne ⁊ cō
taminabat. ita alienatus
mēte antioch' nō ꝯſidera
bat ꝙ ꝓpter pctā hītantiū
ciuitatē modicū deus fue
rat iratus: ꝓpter qd ⁊ acci
dit circa locum deſpectio.
Alioqn niſi ꝯtigiſſꝫ eos mlt
tis pctīs eē inuolutos: ſic he
liodor' q̄ miſſ' ē a ſeleuco
rege ad expoliādū erariuꝫ
etiā hic ſtatim adueniens
flagellat' ⁊ repulſus vtiqꝫ

Suſpi
cat' ē rex. antiochus
ꝫ Societatē deſtu.
iudeos. i. tributū ſi
bi negaturos.
a Et ob hꝫ ꝓfect' ex
egypto. vn̄ reuertebat
de mādato romāoꝝ
b Efferatꝫ animis.
tum ꝓpt repulſiones
ſui de egypto. tū qꝛ
credebat iudeos re
ceſſiſſe a ſuo dn̄io.
c Ciuitatē q̄dē hie
ruſalē. d Armis
cepit. cū ꝙ erat intra
diuiſa. vtꝫ p p̄dicta.
e Iuſſit āt militi
bus inficere gladio
abſqꝫ ſex' vl' etatꝫ di
ſtinctōe. f Erāt
aūt toto triduo quo
durauit illa occiſio.
g Octogīta milia
infecti. qꝛ q̄rebātur
in locꝫ occltꝫ vbi ſe ab
ſcōderāt. h Qua
dragīta mil. vincti.
vt ducerēt i captiua
i Nō min' āt ⁊c.
venūdati. in ſuos et
ācillas mercatorib'
q̄ ad hꝫ venerant.
k Sꝫ nec iſta. Hic
ꝯſit ponit tēpli vio
latio cū dr̄.
l Auſus ē ⁊c. qꝛ de
dicatū erat cultui di
uino. cetā ſo cultori
bus idoloꝝ.
m Menelao ducto
re. q̄ ecōtrario debu
iſſet p emunitate tē
pli zelare. ideo ſeq̄
tur. n Qui legiꝫ

p At vlti. in exitiū ſui. i. ad ſuū exterminiū. q Cōclu
ſus ab aretha ara. tyrāno. q̄ pſeq̄bat eū. ⁊ ſic pꝫ ꝙ n̄ ſolū
erat odioſus iudeis ſꝫ et gētib' extraneis. r Vt re
fu. legū. i. apoſtata a lege diuina. s Peregre perijt. i. in
aliena t̄ra. t Lacedemoas ꝓfect'. iſti erāt ſpartiate q̄
erāt iudeis ꝯfederati. vt dcm̄ ē. ſ. i. li. c. xij. ꝓpt qd credi
dit ibidē hr̄e refugiū ſꝫ inuenit ꝯtrariū. qꝛ ſpartiate cog̃uerūt
mala q̄ fecerat genti iudeoꝝ. iō ſubdit. v Ipſe ⁊ illamē
tat' ⁊c. ⁊ ſic vr̄ ꝙ ibi fuerit occiſus ⁊ corp' ei' piectū be
ſtijs ⁊ auib' deuorādū. x His itaqꝫ geſt. Poſtq̄ꝫ de
ſcripta ē inchoatio tribulatōis iudeoꝝ ꝓpt ambitōez ſa
cerdotij. hꝫ ꝯſit pōit ei' ꝯſūmatio p oppreſſōez regis ātio
chi. Circa qd p̄io ponit vaſtatio plebis. ſc'do ſubuerſio

diuinaꝝ. o Et patrie. ſ. iudee. p Fuit ꝓditor ⁊c. ſu
mēs ſcā vaſa q̄ ab alijs regib' ⁊c. ſ. cyro ⁊ dario. vt pꝫ. i.
eſdre ⁊ ſeleuco. ſ. iij. c. q Cōtrect. idign. ꝓprijs māib'
r Et ꝯtami. applicādo alijs vſib'. s Ita alienat' ⁊c.
nō qꝛ ꝑdidiſſꝫ vſū rōis. ſꝫ qꝛ n̄ ꝯſiderabat potētiā dei q̄
heliodoꝝ flagellauerat ꝓpt euaſionē tēpli. ſ. iij. c. qd fa
ctū erat p regnū aſſirie notoriū. ꝓpter qd nō eſt veriſile
q̄n ad notitiā antiochi deueniſſꝫ. ſꝫ dn̄s ꝓpt pctā ppl'i
pmittebat locū ꝯtēni. ſic dixerat dn̄s ſalomoni. iij. Reg.
ix. cetera patent. t Igit antioch'. Hic ꝯſit deſcri
bitur vaſtatio populi in regis abſentia. ⁊ diuiditur in
duas partes. ſcꝫ in principalē ⁊ incidētalē que incipit
ibi. Iudas aūt. Circa primum primo ponitur receſſus

antiochi de iudea ſpoliato templo. ⁊ ptꝫ lr̃a vſqꝫ ibi.
y Exiſtimās ſe ⁊c. hyperbolica locutio ē ad exprimēdū ſupbie ſue magnitudinē. x Reliqͣt aūt ꝑpoſitos ⁊c. iudeoꝝ poſt ſuū receſſuꝫ. y Hieroſolymis qͣdē ⁊c. i. oriūdū ꝑe phrigia in q̄ regiōe eſt troia. z Moribꝰ crudeliorē eo. ſ. ātiocho
a In garizim. q̄ eſt mōs ī regiōe ſamarie
b Qui grauiꝰ ceteri ⁊c. qꝛ ſamaritani ſp fuerūt moleſti iudeis. vtꝫ in Eſdra ⁊ Neemia. c Cūqꝫ appoſitus eēt ꝯ iudeos. i. firmatꝰ ī ꝓpoſito nocēdi eis. d Miſit odioſuꝫ pri̅n. apolo. de cuiꝰ neq̄tia ⁊ morte hr̃. i. libro. iij. c.
e Pacē ſimulās vt hrēt ingreſſum in ciuitatē. f Deſqꝫ q̄ ⁊c. ex h̄ videnᷣ q̄ armatiōeꝫ illā ſimularet fieri ad aliquē ludū exercēdū vt haſtiludiū ⁊ hmōi. ad qđ vidēdū ꝯuenerūt pluri̅mi. ⁊ illos pꝛio iuſſit inſici q̄tū ad viros etatꝫ ꝑfecte ſm̄ iuſſum regꝭ. g Iudas aūt. Hec ē ps incidentalᷣ in q̄ poiᷣ fuga iude cum pluribꝰ aliis ad loca deſerta eo q̄ nō poterāt mala q̄ fiebāt in hierl̓m impedire. ſic ḡ dr̄.

g Iudas āt ⁊c. nō in nūero fratꝝ ſuoꝝ ſꝫ magiſqͣ̄ꝰ. vt hr̃. ſ. i. li. c. q. ſꝫ in numero ſummoꝝ ſacerdotuꝫ. vt dic̄ glo. nō tamē incipiēdo ab Aaron qꝛ mlt̄o plures fuerūt ſꝫ a principio regni grecoꝝ. qđ vt dicunt gloſitores aliq̄. incepit a ſeleuco: q̄ in ſyria ſucceſſit alexādro magno. et tūc ſummꝰ ſacerdos fuit onias iaddi filꝰ. q̄ ſm̄ h̄ dc̄m fuit primꝰ. Symō iuſtꝰ ſcđs eleazarꝰ filius onie tertiꝰ. Manaſſes q̄rtꝰ eleazari auūculꝰ. q̄ntꝰ onias ſymōis iuſti filius. ſextꝰ ſymō onie filꝰ. ſeptimꝰ onias hꝰ ſymōis filius quē interfecit andronicꝰ. vt dc̄m ē ca. ꝑcedē. octauꝰ iaſon nonus menelaꝰ. decimꝰ iudas machabeꝰ. Hoc accipiᷣ de glo. rabani ſup locū iſtū: q̄ accipiᷣ de dictꝭ ioſephi. ſꝫ vidꝛ in duobꝰ deficere. Pꝛio qꝛ liſimachꝰ ſucceſſit menelao ſm̄ textū hꝰ libri. ſ. iiij. c. qui maior ē auctꝛs q̄ dictū ioſephi vel rabani. ⁊ ſic eadē rōe q̄ nūeranᷣ hic iaſon ⁊ menelaꝰ numerari debꝫ liſimachꝰ in decimo loco et nō iudas. ſcđo deficit. qꝛ ponit regnū grecoꝝ recipe a ſeleuco: qđ tñ incepit ab alexādro magno. vt dc̄m ē ſ. pꝛio caplo primi libri. ꝓpᷣ qđ vr̄ mihi q̄ hec enūeratio

fuiſſꝫ ab audacia. Uerꝫ nō ꝓpᷣ locū gētē ſꝫ ꝓpᷣ gētē locū ds elegit. Ideoqꝫ ⁊ ipē locꝰ particeps factꝰ ē ꝑpli maloꝝ. poſtea aūt fiet ſociꝰ bonoꝝ: ⁊ q̄ derelictꝰ in ira dei oipotentꝭ eſt. iterꝫ ī magni dn̄i reconciliatōe cū ſūma glīa exaltabiᷣ. Igiᷣ antiochus mille ⁊ octingētꝭ ablatis de tēplo talētis velociter antiochiā regreſſus ē [y]exiſtimās ſe ꝑ ſupbia trāſ ad nauigādū. pelagꝰ vero ad iter agēdū deducturū ꝓpter mētis elatōem. [x]Reliq̄t aūt ꝑpoſitos ad affligendā gentē. [y]hierolymis q̄dē philippū genere phrygem: [z]moribꝰ crudeliorē eo ipſo a q̄ ꝯſtitutꝰ ē: [a]in garizim āt andronicū ⁊ menelaū [b]q̄ grauiꝰ q̄ ceteri īminebāt ciuibꝰ. [c]Cūqꝫ appoſitus eēt ꝯtra iudeos: miſit [d]odioſū pꝛīcipē apolloniū cū exercitu vigintiduobꝰ milibꝰ ꝑcipiēs ei oēs ꝑfecte etatꝭ inficere. mlr̄ieres ac iuuenes vēdere. Qui cū veniſſet hierl̓ymā [e]pacē ſimulās q̄euit vſqꝫ ad diem ſctm̄ ſabbati. ⁊ tūc feriatꝭ iudeiſ arma cape ſuis ꝑcepit. [f]Deſqꝫ ſiſ q̄ ad ſpectaculū ꝓceſſerāt: trucidauit ⁊ ciuitatē cū armatꝭ diſcurrēs ingētē mlt̄itudinē peremit. [g]Iudas aūt machabeꝰ q̄ decimꝰ fuāt: ſeceſſerat in deſertū locū. ibiqꝫ inter feras vitā in mōtibꝰ cū ſuis agebat: [h]et feni cibo veſcentes demorabāᷣ ne participes eēnt coinq̄natōis.

.VI.

[a]Ed nō poſt multū tēpis [b]miſit rex ſenē q̄ndā antiochenū [c]q̄ cōpelleret iudeoſ [d]vt ſe trāſferrēt a patriis ⁊ dei legibꝰ: [e]ꝯtamiāre etiaꝫ qđ in hierl̓ymis erat templū: ⁊ cognominare iouis olympii. ⁊ in garizim ꝓut erāt [f]hi q̄ locū inhītabāt [g]iouis hoſpitalᷣ. [h]Peſſima āt ⁊ vniūſis [i]ḡuis erat maloꝝ incurſio. [l]Nā tēplū [m]luxuria ⁊ comeſſatōibꝰ erat plenū ⁊ ſcortātiū cū meretricibus. ſacratiſqꝫ edibꝰ mulieres ſe vltro ingerebant: introferētes ea q̄ non licebant. [n]Altare etiā [o]plenum erat illicitis: q̄ legibꝰ ꝓhibebanᷣ. [p]Neqꝫ āt ſabbata cuſtodiebanᷣ: [q]neqꝫ dies ſolēnes patrii ſeruabātur:

incipe debeat a tp̄e alexādri magni. ⁊ tūc ſm̄ oēs hiſtoriographos iaddus erat ſummꝰ pōtifex iudeoꝝ: cui ſi cōnumereᷣ onias filꝰ eius ⁊ aliꝭ ꝯſeq̄nᷣ noiati vſqꝫ ad oniam q̄ quē interfecit andronicꝰ. inueniēᷣ q̄ iſte vltimus onias fuit nonꝰ: ⁊ ꝑ ꝯſns iudas decimꝰ q̄tū ad intrantes legitime. Iaſon autē menelaus ⁊ liſimachus ſunt ab hoc numero eiiciendi. tū quia male intrauerūt: tum qꝛ cultū diuinū diſſipauerūt. vtꝫ ex ſu pradictꝭ. et ſic ñ fuerunt ſummi ſacerdotes ſm̄ rem ſed tātū ſm̄ nomen ⁊ vſurpationem. h Et feni cibo veſcentes. i. feſtenaſcentibꝰ q̄ poterāt in deſto repeiri. qꝛ ſolo feno non poterant ſuſtētari.

Cap. VI.

a Ed non poſt multū tēpis ⁊c. Poſtqꝫ deſcripta eſt plebis vaſtatio. Hic conſeq̄nter deſcribiᷣ legis abolitio. Et pꝛio in regꝭ abſentia. ſcđo in eiꝰ pn̄tia. ca. ſeq̄nti. Pꝛima in duas. qꝛ pꝛio introduciᷣ gētilitatꝭ forma. ſcđo rebellibꝰ impōiᷣ pn̄a: ibi Erat autem. Circa primū introducitur forma gentilitatꝭ. pꝛio q̄tū ad modū viuēdi cuꝫ dicitur.
b Miſit rex ſenem ⁊c. i. vnū ſacerdoteꝫ gentilē. Idem enī ſignificat ſenex in greco: qđ p̄ſbyter in latino. Unā pꝛio de aīa vbi tranſlatio noſtra habet: Si ſenex haberet oculum iuuenis: videret vtiqꝫ vt iuuenis. In antiqua tranſlatione habeᷣ: Si preſbyter haberet oculuꝫ iuuenis ⁊c.
c Qui compelleret iudeos. pꝛimo vbiꝭ ꝑſuaſionis. poſtea tormētis. d Et ſe tranſferrēt ⁊c. a legibꝰ datꝭ in monte ſynai patribus. e Contaminare etiam. Hic ſecundo q̄ntū ad contaminatōem templi cum dicitur.
e Contaminare etiaꝫ ⁊c. dedicando ipm̄ cultui iouis olympii. quod prius erat dedicatū cultui veri dei.
f Et in garizim ⁊c. Ad intellectū huiꝰ ſciendū qđ ſicut dicit Ioſephus antiq̄tꝭ iudaice libꝛo. xi. ſanaballath ſamaritanus dedit filiam ſuā vxorē Manaſſe fratri ſummi ſacerdotis iudeoꝝ. Qui volens hr̄e honorem ſacerdotalem. rogauit ſocerum vt edificaret ſibi in mōte garizim tēplū: quod nomīauit tēplū ſūmi dei. et hoc fu

[r]nec ſimpl'r [s]ſe q̄ſq̄ iudeus cōfitebat'. [t]Ducebant' aūt [v]cū amara neccitate [x]in die natal' reg. [a]ad ſacrificia: [b]et cū liberi ſacra celebrarent' [c]cogebāt' [d]hedera corōari [e]libero circūire. [f]Decretū āt exijt in ꝓxias ciuitates gētiliū [g]ſuggerētibꝫ ptolomeis vt pari mō ⁊ ipi aduſus iudeos agerēt vt ſacrificarēt. eos āt q̄ nollēt trāſire ad inſtituta gētiliū īterficerēt. [h]Erat ḡ videre miſeriā. [i]Due enī mlr'es delate ſt [k]natos ſuos circumcidiſſe [l]quas [m]ad vbera īfātibꝫ ſuſpēſis cū publice p ciuitatē circūduxiſſent: p muros ꝓcipitauerūt. [n]Alij vo [o]ad ꝓximas coeūtes [p]ſpeluncas et latēter ſabbati diē celebrātes [q]cum indicati eēnt philippo [r]flāmis ſuccēſi ſt [s]eo q vereban' ꝓpter religionē ⁊ obſeruantiā: māu ſibimet auxiliū ferre. [a]Obſecro aūt eos q̄ hunc librū lecturi ſūt [b]ne abhorreſcāt ꝓpter aduſos caſus ſed reputent ea q̄ acciderūt non ad interitū: ſz ad corruptōnem eſſe generis nr̄i. [c]Etenī mlto tempe nō ſinere peccatorib' ex ſentētia agere. [d]ſed ſtatī vltiones adhibere: [e]magni bñficij ē iudicium. [f]Nō enī ſic in alijs nationibꝫ [g]dñs patiēter expectat vt eas cū iudicij dies aduenerit in plenitudine pctōꝝ puniat: ita ⁊ in nob ſtatuit vt pctis nr̄is i finē deuolutis ita demū in nos vindicet. [h]Propter quod nunq̄ quidē a nob miſericordiā ſuā amouet. corripiēs vero [i]in aduſis p̄pl'm ſuū nō derelinquit. [k]Sed hec nobis ad cōmonitiōez

it tpe alexādri magni. ſz poſtea vidētes ſamaritāi q antiochꝰ rex hrēt iudeos exoſos. ſcripſerūt antiocho ſe nihil hr̄e cōe cū iudeis. petētes q tēplū apd eos edificatū in monte garizim ioui dedicaret'. ⁊ hoc eſt qd dicit'. f Et in garizim ꝓut erāt ſupple poſtulātes. g Ubi q̄ lo. inhitabāt. ſ. ſamaritani. h Iouis hoſpital'. idē erat cū ioue olympo. ſz duplicit' noiabat' p duobus locis in qbꝫ ſolēnit' colebat'. ſicut apud nos dr ſcūs michael de mōte gargano ⁊ d mōte tumba. lz ſint alia mlta loca i qbꝫ ſcūs michael venerat'. i Peſſima āt ⁊ vniuerſis. vere iudeis. k Grauis erat maloꝝ incurſio. nā eis mlta ſiīl' occurrebāt mala. l Nā tēplū deo dedicatū. m Luxu. ⁊ comeſſatiōibꝫ erat plenū ⁊c. introferētes ⁊c. ſ. oblatiōes idolaticas. n Altare etiā. holocauſtoꝝ. o Plenū erat illicitis. i. hoſtijs gētiliū imūdis. p Neqꝫ āt. Hic tertio ponit' gētilitatis introductio in violatōe tpis ſacrificij dr: p Neqꝫ aūt ſab. cuſtodiebāt'. cū tn̄ erat ꝓceptū Exo. xx. i memoriā beneficij creationis. q Neqꝫ dies ſolēnes patrij. id eſt a patribꝫ obſeruati ſicut dies paſche in memoriā liberatiōis populi de egypto: ⁊ pēthecoſtes. in mēoriā datiōis leg. in mōte ſynai. ⁊ ſic d alijs vt plenꝰ fuit dcm i Exo. ⁊ leuiti. r Nec ſimpl'r. i. māifeſte. s Se q̄ſq̄ iudeū ⁊c. mortis tiore. erāt tn̄ aliq̄ qui h̄ ꝯſtāter ⁊ māifeſte ꝯfitebant' vt ex ſeq̄ntibꝫ apparebit. qꝛ tn̄ erāt pauci ꝯpatiue. iō p null' reputāt'. ſic dr cōit' q nullꝰ ē in eccia qn̄ ſūt ibi pauci reſpcu multitudis q̄ deberet ibi eē. ⁊ ij. phiſi. dr q illud qd modicū ē q̄ſi nihil reputat'. t Ducebāt' aūt. Hic q̄rto ponit' gētilitatis introductio i veneratōe idolicū dr. t Ducebāt' āt. ſ. iudei. v Cū i amara. neceſ. nā h̄ faciebāt mortis tiore. x In die natal' reg. antiochi. a Ad ſacrificia. q̄ tūc fiebāt ſolēnit' ad honorē bachi. nā rex credebat eū fauiſſe ſue natiuitati. b Et cū liberi. i. bachi. vſivſ'. Liber. i. bachꝰ. vl' vir ſine ꝯpe de natꝰ. c Cogebant'. iudei. d Hedera conari. i. hr̄ites ſerta i capitibꝫ d hedera. eo q hꝫ ſiītudiēz cū vite. ⁊ inenit' viridis oī tpe. nō ſicūt vitis ⁊ maxie tpe natal' dicti regis. e Libero circūire. i. ad honorē eiꝰ chorizare. f Decretū. Hic q̄nto ponit' introductio gentilitatis in oblatōe ſacrificij. nā mlti iudei nō ſolū in hierl'm et iudea. ſz ēt in ciuitatibꝫ gētiliū hitabāt diſpſi. ⁊ ill' ciuitatibꝫ mādatū fuit p regis decretū. vt iudeos hītantes ibi cōpellerent ad dimiſſionē ſue legis. ⁊ ſuſceptōem ritus gētilis. ⁊ h̄ ē qd dr: f Decretū āt exijt ⁊c. ⁊ pꝫ ex dictis

lra hoc excepto. g Suggerētibꝫ ptolo. i. ſeqūcibꝫ ptolomei. q̄ p falſam ſuggeſtionē deduxit regē a ſnia ꝯ menelaū ferēda. ſ. iiij. ca. h Erat ḡ. Introducta gētilitatis forma. hic ꝯſir remittētibꝫ inf. igit' pēa. ⁊ p'io p circūciſiōis tenore. ſcdo p ſabbati honore. ibi. Alij vo. tertio p illiciti cibi horrore. ibi. Igit' eleazarus. Circa p'mū dr h Erat ḡ vide. miſeriā. ſic hn̄t libri correcti. ⁊ ē ſēſus. Erat aūt. i. ꝯtīgebat tūc oībus aſſiſtētibꝫ vidē miſeriā q̄ ſubdit'. i Due enī mul. delate ſūt. i. accuſate. k Natos ſu. circūcidiſſe qd apparebat ex ꝓputij pciſione. l Quas. ſic hn̄t libri correcti. m Ad vbe. inf. ſuſpēſis. qd erat valde mirabile. ſ. q pueri ſuſpēdio necaret' ad vbera: qbꝫ deberent nutriri. ꝓpter qd ꝓceptū fuit iudeis Exo. xxiij. Nō coq̄s hedū in lacte mrīs ſue. videbat' enī nimis durū ⁊ crudele q hedꝰ coq̄ret' i lacte vn̄ ſolebat viuē. ſic ibidem plenꝰ fuit dictū. n Alij vo. Hic ꝯſir pēa obſuātiū ſabbatū ponit'. ⁊ p'io h̄ pena. ſcdo remouet' opinio falſa: ibi. Obſecro āt. Circa p'mū dr o Ad pri. coeūtes. i. conueniētes p Speluncas. i. latēter ⁊c. ibidē meditatiōibꝫ diuinis et orōibꝫ vocādo. q Cū idicati eēnt philippo. q̄ poſitꝰ erat i hierl'm ad affligēdū iudeoꝝ gētē. vt hr̄. c. pceden. r Flāmis ſuccēſi ſt. ſ. fumiferis vt dic Ioſephꝰ. qbꝫ necati ſunt i ſpelūcis. s Eo q vere. ꝓpt' religionē ⁊c. ꝓpt' qd p matathiā ⁊ alios ſapiētes fuit declaratū. ſ. p'io libro. ij. ca. q licitū erat eis ſe defendē i diebꝫ ſabbatoꝝ. a Obſecro. Hic ꝯſir remouet' opio falſa. qꝛ poſſꝫ aliq̄s credē q ds p'mitteret iudeis talia ꝯtigiſſe ex eiꝰ odio ꝯ eos. ad qd remouēdū dr hic q talia nō ſt ſignū odij dei ſz dilectōis. ſic pꝰ pr̄ ꝓpriū filiū quē diligit p defectibꝫ ſuis p flagella corripit: nō āt alienū quem negligit. ⁊ ex his pꝫ lra pauc' exceptis q̄ diſcurret' b Ne abhor. ge. genꝰ noſtrū. ſ. iudaicū. c Etenī mul. tpe nō ſinē ⁊c. i. p'ut ſentiūt ſm ptē irrōnabilē pctā ꝯtinuare. d Sz ſtatim vl. adhibē. p flagella cohibēna. e Magni bñficij ē iudiciū. ſ. q nō ſuāt' ad penā futurā ſz purgāt' ad vitā bt'ām. f Nō eī ſic i alijs natōibꝫ. idola colētibꝫ. g Dñs patiēter expectat. eaꝝ punitōz differēdo. vt ſic appareat dei miſcdia maior expectādo eoꝝ pniam. ⁊ p ꝯſns eiꝰ punitio iuſtior pꝰ talē expectatōez. iō ꝯcludit'. h Propt' qd nūq̄ q̄dē ⁊c. nā ex amore corripit. vt dcm eſt. i In aduerſis ⁊c. ei patientiam tribuendo. k Sed hec nobis. i. a nobis ad cōmonitōem legētiū: ne credāt penas nobis inflictas ex odio dei ꝓceſſiſſe.

l Dicta ſint paucꝫ.ſ.verbis:qꝛ mlto pl'a poſſent inducia ad ꝓpoſitū oſndēdū. m Iā aūt ve.ē ad narratōz.ſ. penaꝝ q̄s electi ꝑ legꝫ obſuātia ꝑtulerūt. n Igit. Hic ꝯſr deſcribit pēa ꝑ horrore illicit cibi inflicta.nā eleaʒar⁹ magis elegit moriq̄ꝫ cibo lege ꝓhibito coinq̄nari:nō ſolū ex ei⁹ comeſtiōe.ſʒ et ex comeſtiōis fictōe nā ex h̄ ꝓbabilr videbat ſeq̄ trāſgreſſiōez mltoꝝ.⁊ h̄ ē q̄d dr.
o Eleazar⁹ vn⁹ ⁊c. .i.de excellētioribꝫ in ſciā virtute ⁊ fama.
p Apto ore hians ꝑ violētiā carnificū.
q Cōpellebat carnē ⁊c.q̄d ē ꝓhibitū ī lege Leuit.xi. r At ille glioſaꝫ ⁊c.i. gl'ie meritoriā xpi tamē tempē ꝯſequende.
s Magis q̄ꝫ odi.vitam .i.vicioſam.
t Volūtarie ꝑibat ⁊c.ꝓpt ſeq̄ns ꝑmiū.
v Intuēs āt .ocul' cordis. x Queād modū opꝫ accedere ad beatitudinē.
y Deſtiauit nō admittē.i.perpetrare.
z Illicita.ꝓpt vite ſcꝫ pñtꝫ. a Amorē.nā bonū virtutis mai⁹ ē q̄ꝫ bonuꝫ vite corpal'.mai⁹ āt bonū nō ē exponēdū ꝓ ſaluatōe mioꝝ boni.ſʒ magis econuerſo.
b Hi āt q̄ aſtabāt.ad exeq̄ndū regꝭ mādatū. c Iniq̄ miſe.cōmoti ⁊c.dr aūt iniq̄ miſatio.eo q̄ i ducebat ad iniq̄tatē licꝫ eni comedē carnes illas d' q̄bꝫ ſuadebāt cōedere eleaʒaro eēt ei licitū abſolute.tñ ī illo cāu erat illicitū.nā in tali fictiōe erat falſitas et mēdaciū facto ⁊ aliorū ſeductio.ex eo qꝛ doctoꝛ leg̃erat,et iō ꝑ illō factū aliq̄ tracti fuiſſent ad trāſgrediendū legē.iō ſeq̄tur.
d At ille cogi.cepit etatis ac ſenectutis ⁊c.propter virtutis et ſcientie concomitantiā. e Et inge.nobili.caniciē. Nobilitas eni generis ꝓuenit ex gñatiōe.nobilitas ꝟo ꝟtutꝫ ex opatōe q̄ꝫtū ad ꝟtutes acq̄ſitas.⁊ ex datōe diuia q̄ntū ad infuſas,⁊ iſte ꝟtutes reddūt caniciē nobilē in igenuita nobilitate. f Rūdit cito nā in bñītꝫ hītū nō req̄rit lōga deliberatio. g Dicēs ꝑmitti ſe ⁊c.i. poti⁹ ſuſtinere penā oēm q̄ꝫ facē talē fictōz.⁊ ſudit ad h̄ rōz.v. h Nō ei etati nr̄e dig.⁊c.⁊ ꝑ h̄ maculā īfamie q̄ꝫtū ad hoīes i Atꝫ execratōz.apd deū ⁊ angelos ſctōs.

legentiū ˡdicta ſint paucꝫ. ᵐIā aūt veniēdū ē ad narratōez ⁿIgit eleazar⁹ vnuſ de primoꝛib⁹ ſcribaꝝ: vir etate puect⁹:⁊ vultu decorus. ᵖapto ore hians ᵠꝯpellebat carnē porcinā mādu care. ʳat ille glioſiſſimam mortē ˢmagis q̄ꝫ odibilem vitā cōplectēs: ᵗvolūtarie ꝑibat ad ſuppliciū. ᵛIntuens āt ˣ queādmodū oportet accedere:patiēter ſuſtinēs ʸdeſtinauit nō admittere ᶻillicita ꝓpt vite ᵃamorē. ᵇHi aūt q̄ aſtabāt ᶜ iniq̄ mi ſeratōe cōmoti ꝓpt antiquā viri amicitiā tollentes eū ſecreto rogabāt afferri carnes q̄bꝫ veſci ei licebat vt ſimularet mādu caſſe ſic rex impauerat de ſacrificiꝭ carnibꝫ: vt h̄ fcō a morte libaret.⁊ ꝓpt veterē viri amicitiā hāc ī eo faciebāt hūanitatē. ᵈAt ille cogitare cepit etatꝭ ac ſenectutis ſue eminētiā dignaꝫ ᵉ⁊ ingenuā nobilitatꝭ caniciē.atꝫ a puero optie ꝯūſatiōis act⁹:⁊ ſm ſctē ⁊ a deo cōdite legꝭ ꝯſtituta: ᶠ rñdit cito ᵍdicēs:ꝑmitti ſe velle in īfernū ʰNō eni etati nr̄e dignuꝫ eſt inq̄t fingere vt mlti adoleſcētes arbitrantes eleazar nonagīta ānorū tranſiſſe ad vitā alienigenaꝝ:⁊ ipi ꝓpter meā ſimulatōeꝫ ⁊ ꝓpt ex modicū corruptibil' vite tp̄us deci piant ⁊ ꝑ h̄ maculā ⁱatꝫ exe cratōem ᵏmee ſenectuti cōq̄rā. ˡNā etſi ī pñti tpe ſupplicijs hoīm eripiar ſʒ manū oīpotētis nec viu⁹ nec defūct⁹ effugiā ᵃQuobrē fortiter vitā excedendo: ᵇſenectute q̄dē dign⁹ apparebo: adoleſcētibꝫ aūt exēplū forte reliquā.ſi ꝓmpto aīo ac fortit ᶜꝓ grauiſſimis ac ſctiſſimis legib⁹ honeſta morte pfungar. Hꝭ dictꝫ ꝯfeſtim ad ſuppliciū trahebat. Hi aūt q̄ eū ducebāt:⁊ paulo añ fuerāt mitiores in iraꝫ ꝯūſi ſūt ꝓpter ſmones ab eo dictos:q̄s illi ᵈꝑ arrogātiā platos arbitrabāt. Sʒ cū plagꝫ ꝑimeret ingemuit ⁊ dixit: Dñe q̄ hēs ſctāꝫ ſciam:manifeſte tu ſcis qꝛ ᵉcū ſa morte poſſeꝫ liberari: ᶠduros corpis ſuſtineo dolores. ᵍſm aīaꝫ vo ꝓpt tīorē tuū ʰlibēter hec patioꝛ. Et iſte q̄dē h̄ mō vita deceſſit nō ſolū iuuēib⁹ ſʒ ⁊ vniūſe gēti mēoriā mortis ſue ad exemplū virtutis ⁊ fortitudinis derelinq̄ns. .VII.

c ᵃContigit aūt ſeptem frēs vnacū mr̄e apꝑhenſos cōpelli a rege edere ꝯ phas carnes porcinas ᵇflagrꝫ et taureis cruciatos ᶜVnus aūt ex ill' q̄ erat prim⁹ ſic ait. Quid querꝫ ⁊ q̄d vis diſcere a nobis. ᵈParati ſumus mori magꝫ q̄ꝫ patrias dei leges ꝑuaricari. Irat⁹ itaqꝫ rex iuſſit ſartagies ⁊ ollas ene

k Mee ſenectuti acq̄rā.⁊ diuinū iudiciū incurrā.iō ſubdit
l Nā ⁊ ſi ī pñti tpe ꝑ talē fictiōz.Sʒ manū oipotētꝭ dei ⁊c.iō
a Quobrē ꝯcludit.fortit vi.exceden.i.eā ꝑ lege dei exponē
b Senectute q̄dē.q̄dā dign⁹ apparebo ad gl'iaꝫ dei ⁊ edificationē ꝓximi. c Pro grauiſſimis.i.honeſtiſſimis.ſicut hō dr honeſt⁹ grauis moribus.cetera patēt vſq̄ꝫ
d Per arrogātiā ⁊c.q̄d ſi erat verꝫ h̄ dixerat ꝑ ꝯſtātiā mētꝭ ad dei gl'iaꝫ.et ꝓximoꝝ edificatōeꝫ.
e Cū a morte ⁊c.ꝑ dictā fictōem.
f Duros corpis ⁊c. ſm ptē ſenſitiuā.
g Scdm aīaꝫ vo.intellectiuā. h Libēter hec patioꝛ.ſic ſapiens ꝓ ſanitate ꝯſeq̄nda libēter accipit potionē ſenſui guſt⁹ amarā.cetera patēt.

Capitulū.VII.

c Contigit āt ſeptē frēs.Poſt q̄ꝫ deſcripta ē cōpulſio ad gētilitatē i regꝭ abſentia.vtꝫ ex dictꝫ.hic ꝯſter ſit idē in ei⁹ pñtia.vt ex ſeq̄ntibꝫ apparebit. Et p'o ſit h̄ in gñali ſcdo i ſpāli ibi .Vn⁹ aūt.Circa primū dr.
a Contigit aūt ⁊c. Hoc ſi vr̄ ꝯtigiſſe in hieruſm vel iudea .qꝛ rex antioch⁹ nō legit ibi rediſſe poſtq̄ꝫ inde receſſerat fcā ſtrage populi ⁊ ſpoliatione templi.vt habet ſupra capitulo.v.propter quod videtur hoc contigiſſe in antiochia ſeu aliqua alia ciuitate notabili ad quam venerat edictū regis de cōpulſiōe iudeorum ibidem habitantium ad ritum gentilium.vt habetur capitulo p̄cedēti. b Flagris ⁊ taureis cru

cruciatos. flagꝝ flagri ē ſummitas virgulaꝝ ad inuicē ligataꝝ: q̄ facit ſtrepitū ꝑcutiendo ꝛ pruritū p calefactōis modū. taurea tauree: ē flagellū de corio thauri factum.
c Vn᷒ aūt. Hic ɔſtr ponit᷑ ɔpulſio in ſpāli. ꝛ p̄io poīt᷑ afflictio frīs p̄iogeniti qui p ſe ꝛ aliis dixit. d Parati ſum᷒ ꝛc. i. a deo datas p̄rib᷑ noſtris in monte ſynai.
e Iuſſit ei q̄ prioꝛ fuerat locut᷒ ꝛc. ꝓpt᷑ veritatis ɔfeſſionē.
f Iuſſit ignē admoueri. i. exhiberi ſeu apponi. g Queād modū p ꝓteſtatiōeȝ cantici ꝛc. Deut. xxxij.
h Et ī ſuis ſuis ꝛc. Mortuo itaq̄ȝ. Hic ɔſtr ponit᷑ afflictio ſecūdi. ꝛ pȝ lr̄a vſq̄ȝ ibi. patria voce dixit. i. ſm̄ doctrinā ſcōꝝ patrū. i Tu q̄dē ſceleſtiſſime. i. in ſupmo gradu ſcelerꝭ exn̄s.
k Poſt hūc terti᷒. Hic ponit᷑ tormētatio tertij. l Et linſtulat᷒ ꝛc. nō abhorrēs ei᷒ p̄ciſionem ꝓpter diuie legꝭ obſeruantiā. cetera patēt.
m Et h̄ ita defuncto Hic ponit᷑ vexatio q̄rti. ꝛ pȝ vſq̄ȝ ibi.
n Tibi eni reſurrectio ꝛc. licȝ eni oēs ī fine mūdi reſurgant immortales. q2 tunc ceſſabit generatio et corruptio. tamen ſoli boni reſurgēt ad vitam īmortaleȝ q̄ erit p gloriā anime redūdantē ad corp᷒ p dotem impaſſibilitatis Corpa vo malorum erūt īmortalia vt ſp crucient᷑ igne gehenne. vt h̄r Math. xxv. que eſt mors ſecūda Apocalip᷑. xx.
o Et cū admo. Hic ponit᷑ tormētatio q̄nti cū dr̄. Et cū admonuiſſēt. i. applicaſſent quintū. p Vexabant eum. ſimili mō ſicut p̄cedentes.
q Facis qḋ vis. voluntate nequiſſima.
r Noliāt putare genus nr̄m ꝛc. eo q̄ permittit nos a te cruciari. q2 h̄ fac ad augmentū meriti nr̄i.
s Patiēter ſuſtine. i. modicum expecta

as ſuccēdi: qb᷑ ſtatī ſuccēſis [e] iuſſit ei q̄ prioꝛ fuāt locut᷒ amputari linguā: ꝛ cute capitꝭ abſtracta ſūmas q̄ȝ man᷒ ꝛ pedes ei p̄cidi. ceteris ei᷒ frib᷑ ꝛ mr̄e inſpicientib᷒. Et cū iā p oīa inutil᷑ fact᷒ eſſet [f] iuſſit ignē admoueri: ꝛ adhuc ſpirantē torreri in ſartagīe in q̄ cū diu cruciaret᷑: ceteri vnacū matre inuicē ſe hortabāt᷑ mori fortit᷑ dicētes Dn̄s ds̄ aſpiciet veritatē: ꝛ ɔſolabit᷑ ī nobis. [g] quēadmodū ī ꝓteſtatiōe cātici declarauit moyſes. [h] ꝛ ī ſuis ſuis ɔſolabit᷑. Mortuo itaq̄ȝ illo p̄io, h̄ mō ſeq̄nteȝ deducebāt ad illudēdū ꝛ cute capitis ei᷒ cū capill' abſtracta: interrogabāt: ſi māducaret p̄ri᷒ q̄ȝ toto corpe p mēbra ſingl'a puniret᷑. At ille rn̄dēs patria voce dixit. Nō faciam. Propt᷑ qḋ ꝛ iſte ſeq̄nti loco primi tormēta ſuſcepit: ꝛ in vltimo ſpū ɔſtitut᷒ ſic ait [i] Tu q̄deȝ ſceleſtiſſime ī p̄nti vita nos pdis: ſed rex mūdi dfūctos nos ꝓ ſuis legib᷑ et̄ne vite r̄ſurrectōe ſuſcitabit [k] Poſt hūc terti᷒ illudit᷑: [l] ꝛ linguā poſtulat᷒ cito ꝓtulit. ꝛ man᷒ ɔſtāter extēdit: ꝛ cū fiducia ait: e celo iſta poſſideo. ſȝ ꝓpt᷑ dei leges nūc hec ipſa deſpicio q̄m ab ipo me ea recepturȝ ſpero: ita vt rex ꝛ q̄ cū ipſo erāt mirarent᷑ adoleſcētis animū q tanq̄ȝ nihil duceret cruciat᷒. [m] Et h̄ ita defuncto. q̄rtū vexabāt ſimiter torq̄ntes: ꝛ cū iam eēt ad mortē ſic ait: Poti᷒ eſt ab hoib᷒ morti datos ſpeȝ expectare a deo: iteȝ ab ipo reſuſcitandos. [n] Tibi eniȝ reſurrectio ad vitā nō erit. [o] Et cuȝ admonuiſſent q̄ntū [p] vexabant eū. at ille reſpiciēs in eū dixit. Poteſtatē int᷑ homīes habēs cum ſis corruptibilis, [q] facis quod vis. [r] Noli auteȝ putare genus noſtrȝ a deo eſſe derelictū. [s] Tu autem patienter ſuſtine [t] ꝛ videb [v] magnā ptātem ipſi᷒ [x] qualiter te ꝛ ſemē tuū [y] torq̄bit. [z] Poſt hunc ducebant ſextum: ꝛ is mori incipiens ſic ait. Noli fruſtra errare [ʒ] Nos eni ꝓpter noſmetipſos hoc patimur peccātes in deū noſtrū: ꝛ digna admiratiōe facta ſunt in nobis. [a] Tu aūt ne exiſtimes tibi impune futurȝ: quod contra deum pugnare tentaueris. [b] Supra moduȝ autem mater mirabilis et bonorum memoria digna [c] que pereūtes ſeptē filios ſub vni᷒ diei tpe ɔſpiciēs. [d] bono animo ferebat ꝓpt᷑ ſpem quā in deo habebat [e] ſingulos illorū hortabat᷑ voce patria fortiter [f] repleta ſapientia: [g] ꝛ feminee cogitationi [h] maſculinuȝ animū inſerens dixit [i] ad eos. [k] Neſcio qualr̄ ī vtero meo apparuiſtꝭ. [l] Neq̄ȝ eniȝ ego ſpiritū [m] et animā donaui vobis [n] et vitam: [o] et ſingulorū membra nō ego ipſa compegi. [p] Sed eni mūdi creatoꝛ q̄ formauit homīs natiuitatē: quiq̄ȝ oīm inuenit originem: ꝛ ſpm̄ vobis

ita q̄ ly patienter nō eſt nota virtutis ſed breuitatis vite temporalis. ideo ſubditur.
t Et videbis. cito. v Magnā ptātē ipſi᷒: cui nō pōt reſiſti. x Qualr̄ te ꝛ ſemē tuū. i. imitatores tuos.
y Torq̄bit. et̄nalr̄ in gehēna. z Poſt hūc. Hic ɔſtr ponit᷑ vexatio ſexti. ꝛ pȝ vſq̄ȝ ibi.
ʒ Nos eni ꝓpt᷑ noſmetipſos ꝛc. licȝ eēnt ſancti eēnt ꝛ innocentes. tn̄ ɔfitent᷑ ſe pati ꝓpt᷑ pctā: imputātes ſibi alioꝝ delicta. eo q̄ eſſent d eodē ꝓplo Et ſic facit Dan. ix.
a Tu aūt ꝛc. ɔ deū ꝛc. eius cultū auferendo ꝛ ei᷒ ꝓplm crudeliter occidendo.
b Supra mo. Hec eſt ps ſeptima: in q̄ inſpoit᷑ mr̄is ɔſtātia. cū dr̄ Supra modū autē mr̄ mirabil᷑ Nā antea nō legit᷑ fuiſſe aliq̄ tāte ɔſtātie.
c Que pereūtes ſe. filios. q̄ntū ad vitaȝ p̄ſitē. ſȝ ſaluatos q̄ntū ad futurā. iō ſubdit᷑. d Bono aio ferebat ꝓpt᷑ ſpem. ſcȝ alteri᷒ vite. e Singulos āt illoꝝ ꝛc. i. ſcōꝝ patꝝ doctrine ɔſona. iō ſubditur.
f Repleta ſapīa. ſanctorum patꝝ. g Et feminee cogitationi que ē de mollicie et remiſſiōe. h Maſculinū aīm inferēs qui tēdit ad ardua ꝛ difficalia. i Dixit ad eos. et magno feruore. k Neſcio qualr̄ ꝛc. tūc eni apparet puer eē in vtero mr̄is q̄n incipit ſe mouere. mot᷒ aūt et ſenſus ſūt ab anima q̄ eſt in puero p infuſiōeȝ. mod᷒ āt infuſiōis ē ſoli deo cognit᷒. iō ſubdit᷑
l Neq̄ȝ ei ꝛc. i. aīaȝ itellectiuā q̄ ē ſpūal᷑ nate. m Et aīaȝ. i. potētiā ſenſitiuā q̄ ē ipi᷒ ɔiūcti. n Et vitā. i. opatiōes vite.
o Et ſing. mēbra ꝛc. q2 vt᷒ formatia ſi ē a mr̄e ſȝ a p̄re. ꝛ illa nihil agit niſi in vtute p̄rie cauſe. iō ſubdit᷑
p Sȝ eni mūdi cre. ꝛc. et pȝ ex dictꝭ vſq̄ȝ ib.

q Sicut nūc voſmetipſos deſpiciꝭ .ātū ad vitā coꝛ⸗
r Antiochꝰ aūt. Hec ē octaua ps in q̄ ponit̄ ꝯpoꝛalē.
martyriū ſeptimi. pmittit̄ tñ eiꝰ ꝑſuaſio. ſcd̄o poït̄ eiꝰ
vexatio: ibi. Cū hec illa. Circa primū prio ponit̄ ꝑſua
ſio a rege cū dꝛ. r Antiochꝰ āt cō. ſe arbitratꝰ. ꝑ di
ctos filios q̄ diceꝫ
bāt eū ſceleſtū ⁊ incē
dio gehēne reſuatū
s Sil’ ⁊ exꝓbrātis
⁊c. q2 voce dictoꝝ fra
trū reputabat deſpe
ctā. ſic ꝑſonas eoꝝ
deſpicabiles reputa
bat. ⁊ ſic duplici rōe
reputabat ſe ꝯtēptū
.ſ. rōe vboꝝ ⁊ ꝑſonaꝝ
deſpicabilium.
t Cū adhuc ⁊c. vt
ſaltē illū ſuparet.
v Nō ſo. vbis hoꝛ⸗
tabat̄ ⁊c. ⁊ pꝫ lr̄a vſꝫ
ibi. x Cū āt mlt̄
Hic poït̄ ꝑſuaſio iuꝰ
uenis a mr̄e: q̄ pmi⸗
ſit ſuaſuram ſe filio ī
ſuo. ⁊ vere dixit. q2 ꝓ
miſſio abſoluta ſic ē
iſta intelligēda: ē de
bono. iō ſubditur.
y Irridēs cru. ty⸗
rānū. q2 ꝑſuaſio ſua
erat ad vtutꝫ bonū.
et paret lr̄a vſq3 ibi.
z Sꝫ dignꝰ ⁊c. i. coꝝ
ꝯſoꝛtio ꝑ palmā mar
a Ut ī illa ꝯtyrꝫ.
miſatōe. q̄ fiet ſctis
in reſurrectiōe.
b Cū frib9 ⁊c. ad au
gmētū glīe vr̄e ⁊ mee
c Cū h̄ illa ad. dice
ret. Hic ꝯīr poït̄ eiꝰ
vexatio: cū dꝛ. Cū h̄
illa diceret. ex magno
feruoꝛe ſi expectauit
finē vboꝝ mr̄is ꝯple
d Quē ſuſtiet̄ ꝯte.
.i. differt̄ vexare ſub
ſpe vana ꝙ debeā re
gi obedire. e Noſ
eni ꝓ pctīs nr̄is ⁊c.
exponat̄ ſic. ſ. de ſe⸗
xto lr̄e. f Dn̄s d̄s
nr̄ mo. ē irat’. nā oīs
pēa ī pn̄ti: modica ē
reſpcū fut̄e. g No
li fru. extol. ⁊c. ſic ꝯſit
libri correcti. q. dicat
nō ptingēs ad illud
qd̄ ſperas dei iudicū
ipeditꝰ. h Nā fra.
mei modico ⁊c. re⸗
ſpectu doloꝝ futuri
i Sub teſtamento
.i. pꝛomiſſione futu⸗
ra.

irex cum miſcd̄ia reddet ⁊
vitā. q ſic nūc voſmetipſos
deſpicit’ ꝓpt̄ leges eiꝰ. r An
tiochꝰ āt ꝯtēni ſe arbitratꝰ
ſil’ ⁊ exꝓbrātꝭ voce deſpe
cta t cū adhuc adoleſcētioꝛ
ſupeſſet: v nō ſolū vbis hoꝛ
tabat̄: ſꝫ ⁊ cū iuramēto affir
mabat diuitē ſe ⁊ btm̄ fa⸗
cturū ⁊ tranſlatū a patrijs
legibꝰ amicū habiturū: et
res nccīas ei ꝑbituꝝ. Sed
ad hec cū adoleſcēs neq̄ꝗ
inclinaret̄ vocauit rex mr̄eꝫ
⁊ ſuadebat ei vt adoleſcēti
fieret ī ſalutē x Cū āt mlt̄is
eā verb̄ eēt hoꝛtatꝰ: pmiſit
ſuaſurā ſe filio ſuo. Itaq3
inclinata ad illum y irridēs
crudelē tyrānū. ait patria
voce Fili mi miſere mei q̄
te ī vtero nouē mēſib9 poꝛ
taui: ⁊ lac triennio dedi et
alui ⁊ ī etatē iſtā ꝑduxi Pe
to nate vt aſpicias ad celū
⁊ t̄rā ⁊ ad oīa q̄ ieis ſt̄: ⁊ ītel
ligas q2 ex nihilo fecit illa
deꝰ ⁊ hoīm genꝰ: ita fiet vt
nō timeas carnificē iſtū z ſed
dignꝰ frib9 tuis effectꝰ pti⸗
ceps ſuſcipe moꝛtē a vt ī il⸗
la miſeratōe b cū frib9 tuis
te recipiā. c Cū hec illa ad⸗
huc diceret: ait adoleſcēs
d Quē ſuſtinetis. Nō obe⸗
dio ꝑcepto regis ſꝫ ꝑcepto
legis q̄ data ē nob̄ ꝑ moyſē
Tu vo q̄ inuētoꝛ oīs mali
cie factꝰ es ī hebꝛeos: ñ ef⸗
fugies manū dei e Nos eni
ꝓ pctīs nr̄is hec patimur.
Et ſi nob̄ ꝓpt̄ increpatōꝫ
⁊ correptōꝫ f dn̄s d̄s nr̄ mo
dicū iratꝰ ē ſꝫ iterꝝ recōcilia
bit̄ ſuis ſuis Tu āt o ſcele
ſte ⁊ oīm hoīm flagicioſiſſi
meꝰ noli fruſtra extolli va⸗
nis ſpeb9 ī ſuos eiꝰ īflāma
tus h Nōdū eni oīpotētꝭ dei
⁊ oīa īſpiciētis iudiciū effu
giſti b Nā frēs mei modico
nūc doloꝛe ſuſtētato: i ſub
teſtō k et̄ne vite effecti ſt̄: tu
vo iudicio dei iuſtas ſup⸗
bie tue pēas exolues. ego
aūt ſic ⁊ frēs mei aīaꝫ ⁊ coꝛ
pus meū trado ꝓ p̄rijs le⸗
gib9 l inuocāſ deū maturiꝰ
gēti nr̄e ꝓpitiū fieri. m teq3
cū toꝛmētis ⁊ vberib9 ꝯfite⸗
ri: ꝙ ipe eſt d̄s ſolꝰ. In me
vo ⁊ in frib9 meis deſinet
oīpotētꝭ ira: q̄ ſt̄ omē genꝰ
nr̄m iuſte ſupadducta eſt.
Tūc rex accēſus ira. ī hūc
ſup oīs crudeliꝰ deſeuit:
indigne ferēs ſe deriſū Et
hic itaq3 mūdꝰ obijt ꝑ oīa ī
dn̄o ꝯfidēs. Nouiſſime āt
pꝰ filios ⁊ mr̄ ꝯſūpta ē Igr̄
d̄ ſacrificijs ⁊ d̄ nimijs cru
delitatib9 ſatꝭ dcm̄ ē. VIII.
a Udas vo machabeꝰ ⁊
i q̄ cū illo erāt itroibāt
latēter ī caſtella: b ⁊ cō⸗
uocātes cognatos ⁊ ami⸗
cos: c ⁊ eos q̄ pmanſerant
ī iudaiſmo aſſumētes: edu
xerūt ad ſe ſex milia viros
d Et inuocabāt dn̄m vt re⸗
ſpiceret in ꝓplm̄ q̄ ab oīb9
calcabat̄ ⁊ miſereret̄ tēplo
quod cōtaminabat̄ ab im
pijs. Miſereret̄ etiā exter⸗
minio ciuitatis q̄ eēt ilico
cōplanāda. ⁊ vocē ſangui⸗
nis ad ſe clamantis audi⸗
ret: mēoꝛaret̄ q̄q3 iniquiſſi⸗
mas moꝛtes puuloꝝ inno
centū ⁊ blaſphemias noī
ſuo illatas. ⁊ indignaret̄ ſt̄
his. At machabeꝰ ꝯgrega
ta multitudie e intolerabi⸗
lis gentib9 efficiebat̄. f Ira

k Eterne vite effecti ſunt. quā ſine dubio ꝯſequitur.
l Inuocās deū maturiꝰ. i. cū pōdere effectꝰ. m Te
q3 cū toꝛmētꝭ ⁊c. in h̄ vbꝫ ꝓphetice loq̄. q2 ſic fuit īpletuꝫ
de ſuſo. vꝫ. ij. ſ. x. c. cetera patēt. Cap. VIII.
i Udas vo. Deſcripta iudeoꝝ tribulatōe ꝑ regē an⸗
tiochū. hic ꝯīr d̄ſcri
bit̄ liberatio ꝑ iudā
machabeum. Circa
quā pꝛimo ponit̄ li⸗
beratio ꝓplī. ſecūdo
purgatio tēpli. ca. x.
Pria in duas. q2 pri
mo ponit̄ liberatio
ꝓplī a regꝭ ducib9. ſe⸗
cundo a ꝑſona eiꝰ ſe
q̄nti cap̄. Prima ad
huc in duas. q2 prio
ponit̄ inde ꝓſꝑatio.
ſcd̄o pꝛincipū antio
chi debellatio: ibi.
Uidēs āt philippus
Circa pꝛimum dicit̄
a Iudas vero ma
chabeꝰ ⁊c. ab aduer⸗
ſarijs occupata. non
eni hēbant tm̄ ꝓplm̄
ꝙ poſſent potenter
cōmittere bellum.
b Et ꝯuocantes co
gnatos. de q̄b9 magꝭ
ꝯfidebāt: qui ad h̄
erāt magis periti.
c Et eos q̄ pmanſe
rāt ⁊c. nā ad pugnā⸗
dū ꝓ lege erāt volū⸗
d Et inuoca ꝯtarꝭ.
bāt dn̄ꝫ ⁊c. ſine cuiꝰ
auxilio nō poterant
reſiſtere aduerſario⸗
rū nūero allegantes
ad h̄ rōes ex pte ꝓplī
ꝯculcati. ⁊ tēpli cōta
minati ⁊ ciuitatꝭ ele
cte ad cultū dei. ⁊ ſan
guinis innocētꝭ effu⸗
ſi. ⁊ noīs ſui blaſphe
mati. ⁊ patꝫ lr̄a vſq3
ibi.
e Intolerabil’ gen
tib9 efficiebat̄. q2 nō
poterat ipſius impe
tus ſuſtinere. ⁊ ſub⸗
dit̄ cauſa cum dꝛ.
f Ira eni dn̄i ī mi
ſericoꝛdiā cōuerſa ē.
et ſic hēbant auxiliū
dei.
g Et ſupue. caſtell’
⁊c. ſ. ab aduerſarijs q̄
nō puiderāt ſibi ꝯ ad
uētū ipſiꝰ. h Ma
xime aūt noctibus.
quia tūc hoſtes mi
nus poterant ſibi ꝓ⸗
uidere.
i Uidens āt. Hic

cõſequẽter deſcribit principiũ regis debellatio. et prio po nitur belli apparatus. ſcðo afflictus ibi. Ad hec tñ. Pria in duas. qꝛ prio deſcribitur apparat' ex pte gẽtiliũ. ſecun- do ex pte iudeoꝝ. ibi. Iudas aũt. Circa primũ dr. i Vi dẽs aũt philipp'. quẽ ſcꝫ rex antioch' reliquerat hieroſo limis ad affligendum pplm iudeoꝝ. vt hr. ꝭ. v. ca. Et dicunt aliq̃ ꝙ iſte eſt philipp' ille de quo dicit in fine ca. ſe quẽtis. ꝙ transferebat corp' antiochi defun- cti. ſꝫ hoc nõ videt ve- rũ. prio qꝛ iſte erat in hierlm. ali' aũt in pſi de cũ antiocho rege q̃n fuit iſtud bellum. ſcðo qꝛ iſte fuit ꝯdriges ge nere. vt hr. ꝭ. v. ca. ali' vero collactane'. vt hꝫ in fine ca. ſe. cetera pa tent vſq̃ ibi.

k Miſit nichanorez patrocli. i. filium.

l De primorib' ami- cũ. ſic habẽt libri corre cti. Erat enĩ de princi palib' amicis ſuis.

m Datis ei de pmi- genti ꝛc. erãt enĩ colle cti de diuerſis locis et ciuitatib'.

n Cõſtituit autez. i. firmiter promiſit.

o Nichanor regi. i. lo cũ regis in hoc teneti. nã rex erat in pſide vt di- ctũ eſt. p Ut tribu. ꝛc. Erat enĩ rex antio- ch' tũc tributarius ro manoꝝ. q De cap. iude. ſuppleret. i. de p- cio iudeoꝝ q̃s in ſuos et ancillas vẽderet. iõ ſubdit. Statimq̃ ad maritimas ꝛc. ꝭ. i. lib. iij. ca. nõ dr ꝙ miſerit. tñ dat intelligi p hoc qð dicit. Et audierũt mer catores ꝛc.

r Nonaginta manci pia talento. ſ. vno.

s Diſtractuꝝ. dr aũt mãcipiũ quaſi manu captũ. qꝛ p bellũ capie bant et in ſeruos vendebant ſeu redigebant. t Iud. aũt. Hic ꝯſr deſcribit apparat' belli ex pte iudeorũ. et pri mo ponit aliquoꝝ puſillanimitas cũ dr. v Ex q̃b' q̃. formi. magnitudinẽ et fortitudinẽ exercit' veniẽtis a ni- chanore. x Et nõ cre. dei iuſ. i. min' debito cõfidẽtes de auxilio diuino. et ſic nõ credebant diuine iuſticie. quia nõ credebãt ꝙ de' faceret iuſticiã. i. vindictã de aduerſa rijs eoꝝ. y In fugã vte. ſubtrahẽtes ſe occulte de ſocie tate iude. z Alij vero. Hic ꝯſr ponit alioꝝ aĩoſitas. et prio in generali. ſcðo ipi' iude in ſpãli. ibi. Cõuocatis au tẽ. Circa primũ dr. ꝭ Alij vo ꝛc. accipit hic ſi p qꝛ. qꝛ

cũ iuda remãſerũt. vij. milia. vt hꝫ infra. a Venie. cũ iuda. ad pugnandũ. b Sil'q̃ do. deprecabãt. magis in- nitẽtes diuine protectiõi q̃ ſue vtuti. c Qui eos priu co. veni. i. priuſq̃ ad bellãdũ appropinq̃ret. d Ven di. vt pdictũ eſt. e Et ſi nõ pp. eos. i. pp̃ter eoꝝ merita eripet eos a nicanore. ſaltem hoc faceret.

enĩ dñi in miſcðiam ꝯuer
ſa ẽ. Et ſupueniẽs caſtell'
et ciuitatib' improuiſus:
ſuccẽdebat eas: et opportu-
na loca occupãs nõ paucaſ
hoſtiũ ſtrages dabat: ma-
xime aũt noctib' ad huiuſ-
cemodi excurſus ferebat.
et fama virtutis ei' vbiq̃
diffundebat. Vidẽs autẽ
philipp' paulatim vir ad
pfectũ venire ac frequẽti'
res ei cedere pſpere. ad pto
lomeũ ducẽ celeſſyrie et phe
nicis ſcripſit. vt auxiliũ fer
ret regis negocijs. At ille
velociter miſit nichanorez
patrocli de primorib' ami-
cũ datis ei de pmixtis gẽ-
tib' armatis. nõ min' vigi
ti milib' vt vniuerſũ iudeo
rũ gen' deleret: adiũcta ei et
gorgia viro militari et ĩ bel
licis reb' experientiſſimo.
Cõſtituit aũt nichanor re-
gi' vt tributũ qð romanis
erat dandũ: duo milia ta-
lẽtoꝝ de captiuitate iudeoꝝ
ſuppleret. Statimq̃ ad ma-
ritimas ciuitates miſit cõ
uocãs ad coemptionem iu
daicoꝝ mãcipioꝝ. pmittẽ
tes ſe nonagita mãcipia ta
lẽto diſtractuꝝ: nõ reſpici-
ens ad vindictã q̃ eũ ab oĩ
potẽte eſſet ꝯſecutura. Iu

das aũt vbi cõperit indica
uit his q̃ ſecũ erãt iudeis
nichanoris aduẽtũ. Ex qb'
quidã formidãtes et nõ cre
dẽtes dei iuſticie in fugaz
vertebant. alij vo ſi qui d'
his ſuperãt veniebãt ſil'q̃
dñm deprecabant vt eripet
eos ab impio nichanore q̃
eos priuſq̃ in comminus ve
niret vẽdiderat. Et ſi nõ p
pter eos, pp̃ teſtamẽtũ tñ
qð erat ad pres eoꝝ. et p-
pter inuocationẽ ſancti et
magnifici noĩs eius ſuper
ipos. Cõuocatis aũt ma-
chabeus ſeptẽ milib' q̃ cũ
ipo erãt rogabat ne hoſti-
bus recõciliarent: neq̃ me
tuerẽt iniq̃ veniẽtiũ aduer
ſum ſe hoſtiũ multitudinẽ
ſed fortiter cõtenderent:
ante oculos habẽtes con
tumeliã que loco ſancto ab
his iniuſte eſſet illata, itẽq̃
ludibrio habite ciuitatis i-
iuriã adhuc etiã veteꝝ in-
ſtituta cõuulſa. Nã illi q̃-
dẽ armis cõfidũt ait ſimul
et audacia. Nos aũt ĩ omi
potẽte dño q̃ pot et venien
tes aduerſum nos et vniu-
ſum mundũ vno nutu de-
lere cõfidim'. Admonuit
aũt eos et de auxilijs dei
q̃ facta ſunt erga parentes

f Propter teſt. ꝛc. i. pp̃ter puniſſionẽ factaz a deo patrib' ſctis de cõſeruatiõe ſemis eoꝝ vel aliter. f Propt teſt. ꝛc. i. pp̃ter legẽ da tã pꝛib' q̃ quaz volebat deſtruere totalr antio- chus. vtꝫ ex ſupradictiſ et ſiſr volebãt h facere duces eius.

g Et ppt inuo. ꝛc. qꝛ dicebant p gẽtib' cete ris dei ppls. h Con uocatis aũt. Hic ꝯr ponit aĩoſitas iude in ſpãli. et prio ſuos ani mando. ſcðo exercitũ ordinãdo. ibi. Cõſtitu- it itaq̃. Pria in duas. qꝛ prio iudas ſuos ani mat rõnib'. ſcðo exem plis ibi. Admonuit aũt. Circa primũ dicitur.

h Cõuo. aũt macha. vt exiſtes pp̃e magis ĩ telligerẽt eius verba.

i Sep. mi. i Mach. iiij. dicit ꝙ fuerũt tri tria milia. Dicendũ ꝙ ibi loquit de ſufficien ter armatis. vñ ibidez ſubdit qꝛ tegumẽta et gladios nõ habebãt. ſ. ad armãdũ pleſ ſuffi- ciẽter. ſꝫ multi ex mag deſiderio mori ad pu- gnãdũ p patria et lege dei fuerũt ibi q̃ſi iner- mes. et maxie qꝛ dixe rat iudas meli' ẽ mo ri q̃ videre mala gẽtis et ſctoꝝ. et ſic vniuerſo fuerũt. vij. milia. vñ dr. et prio allegat rõnes ſumptã ex pte aduerſa rioꝝ cum dicitur.

k Roga. ne hoſ. rec. reddẽdo ſe eis ſub aliq̃b' cõditiõib'. l Neq̃ met. ꝛc. q. d. in ſuis iniq̃tatib' capient. ſcðo adducit rõ ex pte dei cũ dicit. m Sꝫ for. cõ. dimicãdo. n Añ oc. mẽtis. o Habẽ. cõtu. ꝛc. vñ. ꝭ. i. li. iij. ca. vbi tãgit iſta materia dixit iudas. Meli' ẽ nobis mori in bello q̃ videre mala gẽtis nře et ſctoꝝ. p Irẽ. lu. ha. ciui. ſ. hierlm ad dei cul tũ electe. q Adhuc etiã vet. ꝛc. habebãt enĩ iudei ali- quas ordinationes extra legẽ moyſi factas a ſenioribus pp̃ter bonũ regimẽ ppli. tertio poit rõ ex pte auxilij cũ dr. r Nã illi q̃. ꝛc. i. tñ in vtute hũana q̃ eſt defectiua. s Nos aũt in oĩ. do. c' vt' ẽ firmitas ĩfinita. t Ad-

TLL

monuit aūt. Hic iudas ſuos animat exēplis. cū dicitur
t Admonuit aūt ⁊c. in exitu iſrl' de egypto Exo. xiiij. c.
v Et qđ ſub ſennacher. ⁊c. ab angelo dei ꝑcuſſa. vt hr̄
iiij. Reg. xix. ca. x Et dep. ⁊c. iſtud bellū non hr̄ in ſcri
ptura ſacra. nec alibi potui reꝑire. ꝓpter qđ nō poſſum di
cere niſi illud qđ h̄ ē in
textu. y Ubi ad rem
ven. i. ad pugnandum
actu. z Macedo. ſo
cijs. i. in eodē exercitu
exiſtētibꝫ cum iudeis.
a Heſitātibꝫ. i. formi
dātibꝫ pugnare.
b Ipſi ſex milia ſoli.
ſcȝ iudei.
c Pereme. cxx. milia.
nō ꝓpria virtute ſȝ diuina
d Et bñficia pro his
plurima ɔſecuti ſunt a
rege. Cōſequēter poni
tur admonitiōis effe-
ctus cū dr. His verbis
cōſtantes effecti ⁊c.
e Conſti. itaqȝ. Hic
ɔſtr ponit exercit' ordi
natio cū dr. Cōſtituit
itaqȝ fratres ſuos du-
ces. qꝛ de eoꝝ fortitu-
dine ⁊ fidelitate confi
debat magis.
f Utriqȝ ordi. ſ. equi
tū ⁊ peditū. tñ in qlibȝ
etiā acie erāt aliq̄ equi
tes ⁊ pedites. et h̄ ſm
doctrinā vegetij. li. de
re militari. potiſſime
qñ bellū cōmittit i lo-
co aſpero vbi equites
non pñt bñ coniungi.
g Symonē ⁊ ioſep.
et iona. ſ. i. li. ij. ca. vbi
ponunt fr̄es iude non
nomiat ibi aliq̄s ioſe-
phus. ꝓpter qđ dicunt
aliq̄ ꝙ iſte nō fuit frat
carnalis iude. ſȝ tm̄ le-
galis. vt de eadē lege.
vel hoc de eadē cogna
tione. ſed nō ēveriſile
ꝙ inter duos fratres
iude carnales ſcȝ ſymo

et ꝙ ſb ſennacherib centū
octogintaq̄nqȝ milia pierīt
⁊ de ꝑlio qđ eis aduerſus
galathas fuit in babylōia:
vt oēs vbi ad rem ventū eſt
macedonibꝫ ſocijs heſitā-
tibꝫ: ipſi ſex milia ſoli peme
rūt cētū viginti milia, ꝓpter
auxiliū illis datū de celo ⁊
bñficia ꝓ his plurima ɔſe-
cuti ſūt. His vbis ɔſtātes
effecti ſunt: ⁊ ꝓ legibꝫ ⁊ pa
tria mori parati. Cōſtituit
itaqȝ fr̄es ſuos duces vtri-
uſqȝ ordini ſymonē ⁊ ioſephū
et ionathan ſubiectis vni-
cuiqȝ millenis ⁊ q̄ngētenis
ad h̄ etiā ab eſdra lecto il
lis ſctō libro: ⁊ dato ſigno
adiutorij dei: in pria acie
ipe dux cōmiſit cum nicha
nore. Et facto ſibi adiuto-
re om̄ipotēte interfecerūt
ſup nouē milia hoim. ma-
iorē aūt partē exercit' nich
anoris vulneribꝫ debilē fa
ctū fugere cōpulerūt. Pe
cunijs vo eoꝝ q̄ ad emptiō
nē ipoꝝ venerant ſblatis
ipos vſqȝquaqȝ ꝑſecuti ſūt
ſȝ reuerſi ſūt ora ɔcluſi: nā
erat ante ſabbatū: quā ob
cām nō ꝑſeuerauerūt inſe-

nē ⁊ ionathan ponat taqȝ frater ei' ali' q̄ tñ ſit extrane'.
ꝓpter qđ videt meli' dicēdū ꝙ iſte fuit fr̄ carnalis iude. q̄
prio libro noiat eleazar'. Ut ñ. xij. libro antiqt. iudaice dr
ꝙ iſte eleazar' cognominat' ē ſaph'. ⁊ videt idē nomen
qđ ioſeph' abbreuiatū tñ. ſicut nicola' p abbreuiationē
aliqñ dr cholaus. h Subiec. vnic. mil. ⁊c. retinens in
acie ſua duo milia q̄ngentos. i Ad h̄ etiā. Poſtq̄ de
ſcript' ē belli apparat'. hic ɔſtr deſcribit cōflict'. ⁊ primo
ponit cōflict' cū nichanore. ſcđo interponit cōflict' cum
timotheo ⁊ bachide. ibi. Et ex his. tertio reuertit auctor
ad loquēdū de nichanoris cōfuſiōe. ibi. Facinoroſiſſim'
aūt ⁊c. Pria adhuc in duas. qꝛ prio ponit nichanoꝝ de-
bellatio. ſcđo grāꝝ actio. ibi. Arma aūt. Circa primū dr
i Ad h̄ etiā. ſ. ad bellandū viriliter. k Ab eſdra lec.
illis ſan. li. vt pcipit Deu. xx. Iſte eſdras nō fuit ille q̄ legē

reparauit. nā ille mortu' fuerat diu ante. ſȝ fuit vnus de
ſacerdotibꝫ eiuſdē tñ nois tpe iude. l Et da. ſig. adiut.
dei. nō dicit hic quale fuerit. ſȝ ꝓbabiliter pōt dici ꝙ fuit
clangor ſacratū tubaꝝ in aggreſſu belli. m In prima
acie ipe dux ⁊c. ſcȝ iudas machabe'. n Inter. ſu. ix. mi
lia. ſȝ in. i. lib. iij. ca. dr
ꝙ ceciderūt vſqȝ ad tria
milia. Dicendū ꝙ illa
tria milia ceciderūt in
prio cōgreſſu belli. et i
ꝑſecutiōe fugiētiū toꝫ
alij ceciderūt ita ꝙ in
vniuerſo fuerūt. ix. mi
lia ⁊ ampli' vt hic dr
Cetera patēt vſqȝ ibi.
o Sȝ reue. ⁊c. i. repſ
ſi. nā imminebat hora
decima a q̄ incipiebat
obſeruatio ſabbati. ſed
h̄ n̄ videbat ipedire. qꝛ
ſ. i. li. ij. ca. iā erat decla
ratū ꝙ licitū erat eis i
ſabbato bellare. Dicen
dū ꝙ vez ē ſe defendē
do. nā h̄ ē neceſſitatis
nō aūt inuadēdo ſeu ꝑ
ſequēdo. p Arma
aūt. Hic ob victoriam
ſubdit grāꝝ actio. cum
ſubdit. q Sabbatū
agebāt ab opibꝫ ſerui-
libꝫ q̄ſcēdo. ⁊ diuinis
laudibꝫ vacādo. ideo
ſubdit bñdices dñm.
r Poſt ſabbatū vero
⁊c. qꝛ ptē ꝑde debilibꝫ
et paupibꝫ dederūt ⁊c.
Cetera patent.

quētes. Arma aūt ipoꝝ ⁊
ſpolia cōgregātes ſabbatū
agebāt bñdicentes dñm q̄
liberauit eos in iſto die mi
ſericordie initiū ſtillans in
eos. Poſt ſabbatū vo de-
bilibus ⁊ orphāis ⁊ viduis
diuiſerūt ſpolia ⁊ reſidua
ipi cū ſuis habuere. His
itaqȝ geſtis ⁊ cōiter ab oibꝫ
facta obſecratione: miſeri-
cordē dñm poſtulabāt vt i
finē ſeruis ſuis recōciliare
tur. Et ex his q̄ cum timo
theo ⁊ bachide erāt ɔ ſe cō
tendētes ſup viginti milia
interfecerūt: ⁊ munitōnes
excelſas obtinuerūt: ⁊ plēs
ꝑdas diuiſerūt equā portio
nē debilibꝫ pupillis ⁊ vidu
is ſȝ ⁊ ſenioribꝫ facientes.
Et cū arma eoꝝ diligēter
collegiſſent oīa cōpoſuerūt
in locis opportunis. Reſi-
dua vo ſpolia hieroſolymā
detulerūt. ⁊ philarchē q̄ cū
timotheo erat interfecerūt
viꝝ ſceleſtū: q̄ in multis iu
deos afflixerat ⁊ cū epini-
chia agerūt i hieroſolymis
eos q̄ ſacras ianuas īncē-
derūt. i. caliſthenē cū in qđ
dam domiciliū refugiſſet

s Et ex his. Hic ɔſtr
interponit de cōflictu
cū thimotheo ⁊ bachi
de q̄ plen' hr̄. i. li. v. c.
videt tñ ꝙ iſte bachi-
des ſit ali' ab illo quē
miſit demetri' cū alch
imo ɔ iudeos. vt hr̄. ſ.
primi li. vij. ca. nā plēs
erāt pricipes ⁊ milites
eiuſdē nois ſicut ⁊ mō
cetera patent vſqȝ ibi.
t Et cū epinichia. i.
ſolēnitates de victoria ſe cōtra timotheū ⁊ bachidē obten
tis. Et dr ab epi qđ ē ſupra ⁊ nichos qđ ē victoria. Und
alia trāſlatio habet. Dies victorie. et dicitur in gloſa.
v Eos q̄ ſacras ian. ſcȝ tēpli. x Incēderūt. i. caliſthe
nē. inter iſtos pricipalē. y Cū in qđdā domi. refug. ꝓ
ſui tuitione. z Incēderūt. ⁊ ſic pena correſpōdet culpe.
a Facinoroſiſſim' aūt. Hic reuertit auctor ad loqndū
de ſupradicti nichanoris cōfuſiōe cū dr. b Qui mille
negociātes ⁊c. i. multos. ita ꝙ ponit hic numerus deter
minat' ꝓ numero indeterminato. ſicut aliqñ fit in ſcri-
ptura. put fuit oſtēſum in apocal. c Humili. aux. i. dñi
ab his. ſcȝ iudeis. d Quos nul. exiſti. i. nulli' eē virtutis
e Depoſita veſte glie. ne cognoſceret. f Per mediter
ranea fugiēs. i. ꝑ loca occulta. g Sol' venit antiochi.
cū valde pauc. h̄ ei mō dr pꝛiceps ſol' qñ hȝ paucos ſecū

b Predicabat nunc ꝛc. hoc dicebat magis ad erectionem ſui de ſua delectione et exercit⁹ ſui debellatiōe q̄ ad exaltationē diuini nominis, et cōmendationē diuine legis, et obſeruatorum ipſius. Caplm. IX.

d Sed qui. Hic oſt̄ ponit̄ antiochi ꝑcuſſio. cum dicit̄. e Percuſſit eū ꝛc. illa erat intra viſcera, et mortu̅ fuit ex ea. Qui multis ꝛ nouis cruciatib⁹ ꝛc. vt. ſ. patuit. i. vij. fcāt. f Licet ille ꝛc. ꝓpter dictā plagā. io dns addit ſcdam. cū ſubdit.

Odem tēpore.

c Deſcripta liberatione popu li ab antiochi ducib⁹. hic oſt̄ deſcribit̄ liberatio ppl̄i a pſona ipi⁹ ꝛ hoc ꝑ diuinā ꝑcuſſionem. Circa quā primo ponit̄ hui⁹ ꝑcuſſionis ratio. ſcdo ipa ꝑcuſſio ibi. Sed qui vniuerſa. tertio ꝑcuſſi humiliatio. ibi. Hunc igit̄. q̄rto humiliati extermiatio. ibi. Igit̄ homicida. Ratio v̄o ꝑcuſſionis antiochi fuit. quia nō ſufficiebāt ſibi mala que iudeis fecerat, vt patet ex ſupradict̄. ſed ſcū hoc anhelabat ad gentē iudeorū totaliter deſtruendā. ꝛ ciuitatē dei hieꝛl̄m funditus ſubuertendā vt ſic repulſionē ſui de perſide et debellationē ducum ſuorū in iudeos vindicaret. Et his dictis patet lr̄a paucis exceptis q̄ diſcurrent̄.

b Que dicit̄ pſipolis. hec eſt illa ciuitas que primo li. vi. ca. dicitur elymaida. et hoc ꝓprio noie. ꝛ hic pſipolis. eo q̄ erat metropolis ꝑſidis circa egbathanā hec eſt ciuitas que vocatur egbathanis. i. Eſdre. vi. et Judith. i.

c Celeſti eū iudicio purgente. i. impellēte. Ad cui⁹ intelligentiā ſciendū q̄ in hac feſtinatione duo erāt. ſ. intentio antiochi ꝑuerſa ad populi delectatōnē et ciuitatis ſubuerſionē. ꝛ h̄ nō erat a deo impellente q̄ nō ē auctor mali culpe. ſꝫ erat ab Antiochi malicia. Aliud erat velocitas motiōis ad quā ſecut⁹ fuit caſus antiochi et eius quaſſatio grauis. et h̄ fuit a deo impellēte q̄ eſt auctor mali pene. de q̄ dicitur Amos iij. Nō eſt malū in ciuitate qd̄ n̄ fecerit dn̄s.

[s] incēderūt: digna eis mercede pro impietatib⁹ ſuis reddita. [a] Facinoroſiſſim⁹ aūt nichanor [b] qui mille negociantes ad iudeorū venditionē adduxerat: [c] humiliatus auxilio dn̄i ab his [d] quos nullos exiſtimauerat: [e] depoſita veſte glorie [f] per mediterranea fugiēs, [g] ſolus venit antiochiā ſummam infelicitatem de interitu ſui exercitus conſecutus. Et qui promiſerat romanis ſe tributū reſtituere de captiuitate hieroſolymorum: [b] predicabat nunc ꝓtectorem deū habere iudeos: et ob ip̄m inuulnerabiles eſſe eo q̄ ſequerētur leges ab ipſo conſtitutas.

[a] Odem tē .IX. c pore antiochus inhoneſte reuertebatur de pſide. Intrauerat enī in eam [b] qui dicitur perſipolis, et tentauit expoliare templum: et ciuitatē opprimere: ſed multitudine ad arma concurrente in fugam verſi ſunt, et ita contigit vt antiochus poſt fugā turpiter rediret. Et cū veniſſꝫ circa egbathanā recognouit q̄ erga nichanorē ꝛ thimotheum geſta ſunt. Elatus autem in ira arbitrabatur ſe iniuriā illorꝫ qui ſe fugauerant poſſe in iudeos retorquere. ideoq̄ iuſſit agitari currum ſuū ſine intermiſſiōe agēs iter. [c] celeſti eū iudicio purgēte, eo q̄ ita ſuperbe locut⁹ eſt ſe venturū hieroſolymam: et cōgeriem ſepulcri iudeorum eā facturū. [d] Sed qui vniuerſa conſpicit dn̄s deus iſrael [e] ꝑcuſſit eum inſanabili et inuiſibili plaga. Ut enī finiuit huncipſum ſermonē apprehēdit eum dolor dirus viſcerū ꝛ amara internorum tormenta. Et quidem ſatis iuſte: q̄ppe qui multis ꝛ nouis cruciatib⁹ aliorum torſerat viſcera [f] licet ille nullo modo a ſua malicia ceſſaret. Super hoc autē ſuperbia repletus ignē ſpirans aīo in iudeos ꝛ precipiens accelerari negocium [g] contigit illum impetū euntē de curru cadere: et graui corporꝭ colliſione membra vexari. [h] Iſq̄ qui ſibi videbatur etiā fluctib⁹ maris imperare: ſupra humanū modum ſuperbia repletus: et montiū altitudines in ſtatera appendere: nunc humiliatus ad terrā in geſtatorio portabat̄ [i] manifeſtā dei virtutē in ſemetipſo cōteſtās: [k] ita vt de corpore impij vermes ſcaturirēt [l] ac viuētes in doloribus carnes ei⁹ effluerēt: odore etiā illius et fetore exercit⁹ grauaretur. [m] Et q̄ paulo ante ſydera celi cōtigere ſe arbitrabat̄: eū nemo poterat ꝓpter intolerātiā fetoris portare. [n] Hic igit̄ cepit ex graui ſupbia deduct⁹ [o] ad agnitionē ſui venire diuina admonitus plaga: ꝑ momēta ſingula dolorib⁹ ſuis augmēta capientib⁹. Et cū nec ipſe iā fetorē ſuū ferre poſſet: ita ait. Juſtū eſt ſubditū eſſe deo: et mortalē non paria deo ſentire. [p] Orabat autē hic ſceleſtus dn̄m a quo nō eſſet miſcdiam cōſecutur⁹.

dit ſcdam. cū ſubdit.

g Cōtigit illū impetu ꝛc. ꝑ vexatione curr⁹ ex tali feſtinatione.

h Iſq̄ qui ſibi videbat̄ ꝛc. hyperbole eſt. ad deſignādum ſuperbie ſue magnitudinem.

i Manifeſtā dei virt. ꝛc. ſ. facto ex duplici ꝑcuſſione.

k Ita vt de corpore impij vermes ꝛc. ex putrefactione inteſtinoꝝ.

l Ac viuētes in dolorib⁹ carnes ei⁹ ꝛc. ꝑ ſaniem apoſtematum.

m Et q̄ paulo an ſydera celi cōtingere ꝛc. hyperbole eſt. ad exprimendū eius ſuperbiam.

l Hunc igit̄ ꝛc. Hic oſt̄ deſcribit̄ percuſſi humiliatio, ꝛ p̄io coram deo. ſcdo corā hoībus. ibi. Sed nō ceſſātibus. Circa primū d̄r.

n Hic igit̄ cepit ex graui ſupbia. deduct⁹ ab alto ad infimum.

o Ad agnitionē ſui venire. q̄ꝛ vexatio dat intellectū. Eſaie. xxviij. Cetera patēt vſq̄ ibi.

p Orabat autē hic ſceleſtus dn̄m. a q̄ non eſſet miſcdiam cōſecuturus. qd̄ dupl̄r pōt intelligi. Uno mō q̄ntū ad relaxationem pene corporalis. que nō ſemper remittit̄ orantib⁹ etiā vere penitētibus. Nā aliq̄n non expetit eis. et ſic licet forſitan vere penituerit, tamē q̄ntū ad euaſionē mortis corporalis nō fuit miſcdiam conſecutus ſed tm̄ q̄ntū ad veniam peccatorum. Alio mō etiā q̄ntum ad remiſſionem peccatorū. qd̄ tenet̄ cōiter dicendo q̄ eius penitētia nō fuit va. q̄ꝛ n̄ fuit ꝓpt̄ offē. ſ. dei. ſꝫ tm̄ ꝓpter euaſionem corpalis flagelli. et ſic nō fuit miſcdiam cōſecut⁹ q̄ntū ad remiſſionē culpe. nec pene. Cetera patēt vſq̄ ibi.

q Equales nūc athe niēsibꝰ q̄ multas libertates habebant ꝓpter sapientie studium, qḋ fiebat ibidem.
r Et predicaturū dei potestatē oīa hec ad euasionē pene promittebat fm cōeȝ opinionē.
s Sed nō cessātibꝰ. Hic ꝯsīr describit eius humiliatio corā hoībꝰ scȝ iudeis. quos ası̄ supra modū cōtēpserat, scribens eis epłam de precatoriā, vtȝ vsqꝫ ibi
t Et ex sentētia vob, cuncta sunt.i.ad volūtatē vrām vobis eue-
v Nō despe (niunt. rans memetipm de infirmitate curari. i hoc videt manifeste mētiri, qꝛ supra dicit ꝙ nō cessantibꝰ doloribꝰ desperās scripsit ad iudeos ꝛc. Et h̄ eni videtur verū qḋ supra dictū est scȝ ꝙ eiꝰ penitentia nō fuit vera.
x Respiciēs autēȝ ꝙ pater meus, adhuc viuens ordinauit d̄ suo successore. vt in casibꝰ magnis ꝛ dubijs sciret homines regni ad quē deberent determinate recurrere.
y Ad hec cōsiderās, id ē iuxta hec cogitās.
a De proximo potētes quosqꝫ ꝛc. i. ꝑ principes potentes iuxta regnū nostrū existētes diligēter attendant opportunitatem tpis in quo possint nocere regno, quod potissime cōtigit qn̄ homīes regni sunt in dubio ad quēȝ debeant recurrere pro regni defensione.
b Designaui filium ꝛc. q̄ adhuc iuuēis erat
c Quē sepe recurrēs ꝛc. s. medie ꝛ ꝑfidis.
d Multis vestrū cōmendabā. tali modo loquit ne mēdaciū eiꝰ ꝑcipiat, qꝛ si diceret se scripsisse cōmunitati, vel aliqbꝰ ꝑsonis eas nominando, stati posset percipi falsitas dicti sui. sed quia dicit multis nullū noiando

et ciuitatē ad quā festinās veniebat vt eam ad solum deduceret: ac sepulcrū congestorū faceret nunc optat liberam reddere: ꝛ iudeos quos nec sepultura quideȝ se dignos habiturū: sȝ auibus ac feris diripiendos traditurum ꝛ cū paruulis exterminaturum dixerat: [q]equales nunc athenienſibus facturum pollicetur. templum etiam sanctum quod prius expoliauerat: optimis donis ornaturuȝ et sancta vasa multiplicaturum et pertinētes ad sacrificia sumptus: de redditibus suis prestaturū, supꝫ hec et iudeum se futurum et omnem locum terre perambulaturū [r]et predicaturum dei potestatem. [s]Sȝ nō cessantibus doloribus. superuenerat ei i eū iustū dei iudicium. desperans scripsit ad iudeos in hunc modum deprecatōnis epistolam. hec continentem. Optimis ciuibus iudeis plurimam salutem et bene valere, et esse felices: rex et princeps antiochus. Si bene valetis et filij vestri: [t]et ex sentētia vobis cūcta sunt: maximas agimꝰ gratias. Et ego in infirmitate constitutus: vestri autēȝ memor benigne reuersus de persidis locis ꝛ infirmitate graui apprehensus necessarium duxi pro cōmuni vtilitate curam habere [v]non desperans memetipȝ sed spem multam habens effugiendi infirmitatē [x]Respiciens autem ꝙ et pater meus quibus temporibus in locis superioribus ducebat exercitum ostendit qui post se susciperet principatum vt siquid contrarium accideret: aut diffici-

le nunciaretur scientes hi qui in regionibus erāt cui esset rerum summa derelicta non turbarentur: [y]ad hec considerans, [a]de proximo potentes quousqꝫ et vicinos temporibus insidiantes et euentum expectātes [b]designaui filium meū antiochum regem [c]quem sepe recurrens in superiora regna [d]multis vestrum commendabam [a]et scripsi ad [a]eum que subiecta sunt. Oro itaqꝫ vos et peto [b]memores beneficiorum [c]publice [d]et priuatum: vt vnusquisqꝫ conseruet fidem ad me et ad filium meum. Confido enim eum modeste et humane acturum: [e]et seqn̄tem propositum meum [f]et communē [g]vobis fore. Igitur [h]homicida et blasphemus [i]pessime percussus: ꝛ vt ipse alios tractauerat: peregre in montibus [k]miserabili obitu vita functꝰ est. [l]Transferebat autem corpus [m]philippus collactaneus eius [n]qui metuens filiū antiochi ad ptolomeū philometorē in egyptū abijt.

[a]Achabeus .X.
m aūt et q̄ cū eo erāt domino se protegēte templum quidem ꝛ ciuitatem recepit. Aras auteȝ quas alienigene per plateas extruxerant: itemqꝫ delubra demolitus ē. Et purgato templo aliud altare fecerunt: [b]ꝛ de ignitis lapidibus igne concepto sacrificia obtulerunt: [c]post biennium: et incensum et lucernas et panes propositiōis posuerunt. Quibus gestȝ rogabant dominū prostrati in terram ne ampliꝰ talibus malis inciderēt. Sȝ et si quando peccassent vt ab ipso mitius corriperēt

non poterat sic percipi quia poterat quilibet opinari talē cōmendationē eum fecisse in secreto, et hoc verbo vel scripto.
a Et scripsi ad eū ꝛc. scȝ de substitutione ipius in regnum et de eiꝰ recommendatione.
b Memores beneficiorū, tn̄ ex superioribꝰ nō apparet aliquod beneficium ab eo iudeis ꝑstituȝ nisi vnum scȝ de vindicta mortis onie supra posita ca. iiij. Et quantū ad hoc subdit.
c Publice. hoc enim fuit publicum.
d Et priuatim. licet hoc videat falsum propter magna mala que fecit iudeis, vt patet ex supradictis, tamen nō poterat percipi in hoc suum mendaciū. nam beneficia priuata non sic veniunt ad noticiā aliorum.
e Sequētem propositum meū. i. voluntatem meā erga vos bonam.

f Cōmunem. i. condescendentē.
g Vobis fore igitur. Hic vltimo ponit eiꝰ exterminatio. cū dicit.
h Igit homicida et blasphemus. vt patet ex supradictis in multis casibus.
i Pessime ꝑcussus. Nam et hoc nō fuit ꝑ verā penitentiā emendatus. ideo subdit.
k Miserabili obitu vita defunctus est. Si enī emēdatꝰ fuisset eiꝰ obitus miserabilis nō diceretur.

l Tráſferebat aũt coꝛ.ei⁹.ad locũ ſepulture pꝛm ſuoꝝ. m Philippus collactane⁹ ei⁹.i.de eodẽ lacte nutritus. hic eſt philippus cui tradidit diadema ⁊ ſtolã ſuã ⁊ anulum vt inſtitueret regẽ filiũ ſuũ.vt hꝫ.i.li.vi.ca. n Qui metuẽs filiũ antiochi.tum qꝛ lyſias q̃ filiũ antiochi nutrierat eũ ꝯtra philippũ irritauerat. ne ꝓpter eũ a negocijs regni elõgaret. et quia philippus ciuitatẽ regiam occupauerat.vt hꝫ ibidẽ.⁊ infra.xiij.cap. quã nõ potẽs defendere ꝯtra regem fugit ad ptolomeũ egypti regẽ.

pes a rege oꝛdinati mouerũt bella ꝯtra iudeos. vt ex ſeq̃ntibꝫ apparebit.ut ſꝫ dicet g Hic ei.ſ.antiochꝰ eupatoꝛ. h Cõſtituit ſup ⁊c.pri⁹ enĩ a patre ei⁹ fuerat cõſtitut⁹ ſup negocia regni in parte.ſ.a flumine euphrate vſqꝫ ad flumẽ egypti.vt hꝫ.iij.ca.pmi libꝫ iſte cõſtituit eũ ꝓcuratoꝛẽ ſuum ſup negocia regni generalr. et ſubdit cauſa huiꝰ inſtitutionis.cum dicitur.

Capl'm.x.

Machabeꝰ autẽ. m Deſcripta liberatione popli. hic ꝯſr deſcribit purgatio tẽpli q̃ diffuſiꝰ deſcribitur.ſ.i.li.iiij.ca. et ibidẽ expoſita ẽ.propter qð i hac parte reſtat niſi breuiter aliq̃ vocabula diſcurrere. b Et de ignit. lapi.i. aptis ad hꝫ ꝙ inde excutiatur ignis. c Poſt bienniũ.ſ. in tertio ãno a pollutiõe eius eadẽ die qua fuerat ante pollutũ. vt hꝫ pꝛio li.iiij.ca.et.ſ.parte iſta.⁊ ſic hꝫ fuit in cõpletiõe trienij.ſ ſed nõ poſt trienniũ.Põt etiam aliter dici poſt bienniũ.nõ incipiendo a pollutiõe tẽpli.ſꝫ a principio belloꝝ iude machabei.qbꝫ poſt regis receſſuꝫ debellauit aduerſarios iudeorum. d Propter qð thyrſ. Eſt aũt thyrſus frutex mediꝰ ĩtr ꝗcũqꝫ herbaꝝ.vñ ꝓcedunt rami hinc et inde.Et eſt nomẽ cõpoſitũ a terra et ſurſuꝫ.eo ꝙ a t̃ra ſurſuꝫ cõſcendit. e Hic deſcri.liberatione ppli ꝑ iudã tpe antiochi nobilis. hic ꝯñr ponit ei⁹ liberatio tpe antiochi eupatoris. Et diuidit in duas partes.qꝛ pꝛio p̃mittit duplex ꝓambulũ. ſcðo accedit ad ꝓpoſitũ.ibi.Gorgias aũt. Pꝛimũ ꝓambulũ ẽ de mõ ſcribẽdi ea q̃ ſequunt cũ dꝛ. f Narrabimꝰ breuiãtes ma.q̃ in bellis geſta ſũt.ꝑ hoc et dicit gloſa Rabbani innuit ꝙ bellũ huiꝰ antiochi ꝯtra iudeos qð.i.li.vi.ca. diffuſe ſcribit hic ab oꝛdine hyſtoꝛie p̃termittit. ſꝫ ſi raban⁹ intelligat ꝙ in hꝫ.ii.li.p̃termittat ſimplr nõ videt veꝝ.nã infra xiij.ca.pleni⁹ ponit vt ibidẽ videbit dño cõcedẽte. Si aũt intelligat ꝙ p̃termittat ſm oꝛdinẽ hyſtoꝛie tñ ſic habet apparẽtiã dictũ ſuũ.Nã hꝫ bellũ videt fuiſſe in pꝛincipio regni ſui.qð tñ ponit hic in fine. g Hic eni.Hic ponitur ſcðm ꝓambulũ qð eſt de regni oꝛdinatiõe.Nã pꝛincipes a rege oꝛdinati mouerũt bella ꝯtra iudeos (see above)

et nõ barbaris ac blaſphemis hoĩbꝫ traderẽt. Qua die autẽ tẽplũ ab alienigenis pollutũ fuerat.cõtigit eadẽ die purificationẽ fieri viceſima ⁊.v. mẽſis qui fuit caſleu. Et cum letitia dieb⁹ octo egerũt in modũ tabernaculoꝝ.recoꝛdãtes ꝙ ante modicũ tpis diẽ ſolennẽ tabernaculoꝝ in mõtibꝫ ⁊ in ſpelũcis moꝛe beſtiarũ egerãt. ꝓpter quod thyrſos ⁊ ramos virides ⁊ palmas preferebant ei q̃ ꝓſperauit mũdare locũ ſuũ. et decreuerũt cõi p̃cepto ⁊ decreto vniũſi gẽti iudeorũ oĩbꝫ annis agere dies iſtos. Et antiochi qdẽ qui appellat⁹ eſt nobilis vite exceſſus ita ſe habuit. Nunc autẽ de eupatoꝛe antiochi impij filio q̃ geſta ſunt narrabimus breuiãtes mala q̃ in bellis geſta ſunt. Hic enĩ ſuſcepto regno cõſtituit ſup negocia regni lyſiaꝫ quendã phenicis ⁊ ſyrie militie pꝛincipẽ. Nã ptolomeus q̃ dicebat macer iuſti tenax erga iudeos eſſe ꝯſtituit: ⁊ p̃cipue ꝓpter iniq̃tatẽ q̃ facta erat in eos: et pacifice agere cũ eis. Sed ob hoc accuſatus ab amicis apud eupatoꝛẽ cũ frequẽter ꝓditoꝛ audiret eo ꝙ cyprũ creditã ſibi a philometoꝛe deſeruiſſet: ⁊ ad antiochũ nobilẽ trãſlatus etiã ab eo receſſiſſet veneno vitã finiuit. Gorgias aũt cũ eſſet dux locoꝝ aſſumptis aduenis frequẽter iudeos debellabat. Judei vero qui tenebãt oppoꝛtunas munitiones fugatos ab hieroſolymis ſuſcipiebãt ⁊ bellare tẽtabãt. Hi vero q̃ erãt cum machabeo ꝑ orõnes dñm rogãtes vt eẽt ſibi adiutoꝛ impetũ fecerũt in munitiões idumeoꝝ. multaqꝫ vi inſiſtentes loca obtinuerũt occurrẽtes interemerunt ⁊ oẽs ſimul nõ min⁹ viginti q̃ milibus trucidauerũt. Quidã aũt cũ cõfugiſſent in duas turres valde munitas oẽm apparatũ ad repugnãdũ habẽtes. machabeus ad eoꝝ expugnatiõeꝫ relicto ſymone ⁊ ioſepho: itẽqꝫ zacheo: eiſqꝫ qui cum ipis erãt ſatis multis: ipſe

ratoꝛẽ ſuum ſup negocia regni generalr. et ſubdit cauſa huiꝰ inſtitutionis.cum dicitur. i Nã ptolomeus ⁊c. Iſte enĩ videt fuiſſe i eodem officio.ſꝫ inde depoſit⁹ duplice ratõne. Pꝛia ẽ.qꝛ erga iudeos ſe habebat modeſte cõtra intẽtionẽ antiochi epiphanis. Scða ẽ.qꝛ notabat apð regẽ de ꝓditiõe.ꝙ cũ eẽt pꝛo cũ rege egypti relinqꝛdo cyprũ ſibi traditam ad cuſtodiã. et poſtea trãſiẽs ad antiochũ regẽ nõ fidelr ſe habuiſſe et ſic dato ſibi veneno periit.et loco ei⁹ lyſias inſtitutus fuit. ⁊ hꝫ eſt qð dꝛ h. Nã ptolome⁹ ⁊c.q.d.io lyſias inſtitutus fuit ꝙ ptolomeus fuit deſtitut⁹ ⁊ veneno interfect⁹. Et qꝛ hec litera intricata ẽ.et i aliq̃ detruncata.ið iungatur ſic.Nã ptolome⁹ q̃ dicebat macer ſic.ſ.cognominatus ad differentiã illiꝰ ptolomei q̃ ſ.iiij.ca.induxit antiochũ epiphane ad dandã ſniam iniquam. k Juſti ten.erga iude. id eſt firm⁹ ſeruatoꝛ iuſticie ad eos. Et ſubditur cauſa cum dicitur. l Eſſe cõſtitu.ſ.cũ iudeis iuſte et modeſte. m Et p̃cipue ꝓpt ini. ⁊c.ꝑ antiochũ epiphanẽ.vtꝫ ꝑ ſupradicta. n Et paci.age.cũ eiſ. in aliquã recõpenſationẽ dicte malicie ꝯtra eos facte. o Sꝫ ob hꝫ accu.⁊c.ſ.ab amicis eupatoꝛis. p Cũ frequẽter ⁊c.i.cũ frequẽter diceret eupatoꝛi hic ptolome⁹ ⁊ ꝓditoꝛ eẽt⁹. q Eo ꝙ cyprũ creditã ſibi.i.traditã ſue cuſtodie. r A philometoꝛe egypti rege. s Deſeruiſſet. infideliter eã cuſtodiẽdo. t Et ad anti.nobi.trãſlat⁹.i. de ei⁹ familia fact⁹. v Etiã ab eo receſ.nõ exequẽdo cir ca iudeos ei⁹ intẽtionẽ. x Vene.periit.ſ. inuiſte q̃ntũ adcãm de iudeis.q̃cq̃d ſit de alia. y Gorgy.aũt.⁊c. ꝯñr accedit ad ꝓpoſitũ.ſ.ad deſcribẽdũ cõflict⁹ iude ꝑ liberatiõe ꝑplſ tpe eupatoris.Et diuidit in duas ptes.qꝛ pꝛio deſcribit hic cõflict⁹ cũ regis ducibꝫ.ſcðo cũ pſona ipi⁹.xiij.ca.Pꝛia diuidit in qnqꝫ ptes ſm nũeꝝ ducũ et gẽtiũ cũ qbꝫ iudas ⁊ ei⁹ ſocij pugnauerũt. Jgit pꝛio põit ei⁹ cõflict⁹ cũ gorgia ⁊ adherẽtibꝫ ſibi cũ dꝛ. y Gorgi.

autē ⁊c̄. propinquorum
iudee. ſ. idumee. vt vi
det p ſequētia. et habe
tur expreſſe. xij. capit.
ʒ Iudei vo ⁊c̄. inter
iudeam ⁊ idumeam.
a Fugatos. gētiles.
b Ab hieroſolymis.
p iudeos ibidē exiſtes
c Suſcipiebant eis.
viriliter repugnando.
d Impetū fecerūt ⁊c̄.
moti ꝓpter iniurias eo
rū. cetera patēt vſqꝫ ibi.
e Accuſauit ꝙ pecu
niā ⁊c̄. dimittēdo effu
gere aduerſarios iude
orū q̄ poſtea plures de
iudeis interfecerūt. et
plures captiuauerūt.
f Hos igiť ꝓditores
factos. i. iudeos de vi
cta ꝓditiōe ꝯuictos.
g Interfecit. ſicť me
ruerant.
h Et timothe⁹. Hec
eſt ſcd̄a pars in q̄ agiť
de cōflictu iude cū thi
motheo cum dicitur.
h Et timothe⁹ ⁊c̄. vt
dictū eſt. ſ. viij. capit.
i Cōuocato exercitu
ꝑegrine multitudis. i.
gentiliū extraneorum.
k Et cōgregato aſia
no equitatu. i. equitib⁹
de aſia.
l Machabe⁹ vero et
qui cū ⁊c̄. videntes ꝙ
virtute ꝓpria reſiſtere
non poterant.
m Appropinquante
illo ⁊c̄. vt ferret eis au
xilium.
n Caput terra aſper
gētes. ſ. in ſignū humi
liationis et afflictōis.
q2 ſicut dicit Eccl. xxxv
Oratio humiliātis ſe
nubes penetrabit.
o Ad altaris. ſcꝫ ho
locauſti.
p Crepidinē ꝓuolu
ti. vt eorū oratio eſſet
magis exaudibilis.
q Sicut dic̄ lex. De
utero. vij. vbi dr̄. Tra
detqꝫ reges eoꝝ in ma
nus tuas. nullus pote
rit reſiſtere tibi.
r Longius de ciuita
te. i. hieruſalem.
s Procedētes. nō ꝑ
mittētes aduerſarios
terram intrare.
t Reſederūt, ad ali

ad eas q̄ amplius purge
bant pugnas cōuerſus eſt
Hi vero qui cum ſymone
erant cupiditate ducti [a] a q̄
buſdam qui in turrib⁹ [e]erāt
ſuaſi ſūt pecunia: ⁊ ſeptua
ginta milib⁹ didragmis ac
ceptis dimiſerunt quoſdā
effugere. Cū autē macha
beo nunciatū eſſet quod fa
ctum eſt principib⁹ populi
cōgregatis [e]accuſauit ꝙ pe
cunia fratres vēdidiſſent:
aduerſarijs eorū dimiſſis.
[f]Hos igiť ꝓditores factos
[g]interfecit: et confeſtim du
as turres occupauit. Ar
mis autē ac manib⁹ omīa
ꝓſpere agendo in duabus
munitionib⁹ pluſqꝫ vigin
ti milia peremit. [h]Et timo
theus qui prius a iudeis
fuerat ſuperat⁹: [i]cōuocato
exercitu peregrine multitu
dinis [k]et cōgregato equita
tu aſiano aduenit: quaſi ar
mis iudeā capturus. [l]Ma
chabeus autē et qui cū ipo
erant: [m]appropinquante il
lo deꝑcabanť dn̄m [n]. caput
terra aſpergētes lumboſqꝫ
cilicijs precincti: [o]ad altarꝭ
[p]crepidinē prouoluti: vt ſi
bi propicius. inimicis aūt
eorū eſſet inimicus: et adu
ſarijs aduerſareť [q]ſicut di
cit lex. [q]Et ita poſt orationē
ſumptis armis [r]lōgius de
ciuitate [s]procedentes: et ꝓ
ximi hoſtib⁹ effecti [t]reſede
runt. Primo autē ſolis or
tu vtrīqꝫ cōmiſerunt. [u]Iſti
quidē victorie et proſperi
tatis ſponſorem cū virtu
te dn̄m habentes: illi autē
ducem belli animum ha
bebant. Sed cū vehemēs
pugna eſſet: [x]apparuerunt
aduerſarijs de celo viri q̄n
qꝫ in equis: frenis aureis
decori: ducatum iudeis p̄
ſtātes, ex quibus duo ma
chabeum medium haben

tes armis ſuis circūſeptū
incolumem conſeruabāt.
in aduerſarios autem tela
et fulmina iaciebāt. ex quo
et cecitate confuſi ⁊ repleti
perturbatione cadebant.
Interfecti ſunt autem vi
ginti milia quingenti pedi
tum et equites ſexcēti. Ti
motheus vero confugit in
gazaram preſidium muni
tum: [y]cui preerat cereas.
machabeus autem et qui
cum eo erant letantes ob
ſederunt preſidium die
busquattuor. At hi qui in
tus erant loci firmitate cō
fiſi [z]ſupra modum maledi
cebāt. [a]et ſermones nephā
dos iactabāt. Sꝫ cum di
es quinta illuceſceret: vigi
ti iuuenes ex his qui cum
machabeo erant [b]accēſi ani
mis propter blaſphemiaꝫ
viriliter acceſſerūt ad mu
rum et feroci animo ince
dentes aſcendebant, ſed et
alij ſimiliter aſcendentes:
turres portaſqꝫ ſuccende
re aggreſſi ſunt: atqꝫ ipos
maledicos viuos cōcrema
re. Per continuum autē
biduum preſidio vaſtato
timotheum occultātem ſe
in quodam repertum loco
peremerunt: et fratrem il
lius cercam et apollopha
nem occiderunt. [c]Quib⁹
geſtis in hymnis et confeſ
ſionibus benedicebant do
minum qui magna fecit in
iſrael, et victoriam dedit il
lis. .XI.

[a]Ed paruo poſt tē
pore [b]lyſias procu
rator regis [c]et propinquus
ac negociorum prepoſitus
[d]grauiter ferens de his q̄
acciderant congregatis oc
toginta milibus et equita
tum vniuerſo veniebat ad
uerſum iudeos [e]exiſtimās
ſe ciuitatem quidē captam

quantulū quieſcendū.
et ad bellatores ora
nandum.
v Iſti quidē victor.
⁊c̄. i. iudei confidebāt
de virtute diuina. gen
tiles vero de ſui ducis
animoſitate. et ſic de
poteſtate humana.
x Apparuerūt aduer
ſarijs ⁊c̄. i. angeli i ſpe
cie virorum. Cetera pa
tent vſqꝫ ibi.
y Cui ꝑerat cereas.
frater timothei. vt pa
tet ex littera ſequenti.
ʒ Supra modū male
dicebant, iude ⁊ ſocijs
eius.
a Et ſermōes neph.
id eſt blaſphemias co
tra deum iactabant. i.
ſuperbe pronūciabāt.
b Accenſi animis.
cū blaſphemijs contra
deum quas magꝭ hor
rebant qꝫ ꝓpriā mortē.
c Quib⁹ geſtis corri
ter in hymnis ⁊c̄. attri
buendo ibi totaliter vi
ctoriam.
Caplm̄. XI.

Ed paruo poſt
tpe. Hec ē ter
tia pars ī qua
poniť conflictus iude
contra lyſiam. Et diuiť
ditur in duas partes.
q2 p̄io deſcribiť lyſie
debellatio. ſcd̄o ipſius
cū iudeis federatio, ibi
Et qua nō inſenſatus.
Circa primum dicitur
b Lyſias procurator
regis. generaliter in re
gni negocijs. vt habeť
capit. precedenti.
c Et ꝓpiquus. Nam
erat de genere regali.
vt habetur. i. li. iij. cap.
d Grauiter ferēs ⁊c̄.
ſcꝫ de debellatione du
cum regis.
e Eſtimans ſe ciuita
tem ⁊c̄. ſ. hieruſalem.
f Gentib⁹ habitacu.
facturū. iudeis interfe
ctis vel inde eiectis.
g Tēplū vo in pecu
nie queſtū. Nā oblatō
nes oēs ꝓuenius in
tēdebat cōuertere ī lu
crum regis.
h Nulqꝫ recogitans
⁊c̄. ſed ſolū humanā.
i Sꝫ mēte eff. i. ſine

freno rõnis in ſuperbiã elatus. k Interuallo quinqꝫ ſtadiorum .q faciũt dimidiũ miliare ⁊ quartã partẽ vltra. Nã ſtadia octo faciũt miliare. Cetera patẽt vſqꝫ ibi. l Apparuit precedẽs eos eques .i. angelꝰ in ſpẽ hoīs equitis per haſte vibrationẽ deſignãs eis victoriã affuturã. m Et muros ferreos ⁊c. hyperbole ẽ ad exprimẽdũ magnitudinẽ cõſtãtie quã cõceperunt ex dicta apparitione.

n Plures aũt ⁊c. proiecẽtes arma ſuavt ſic velocius currerent.

a Et quia. Hic cõſtr deſcribitur ipiꝰ lyſie reconciliatio cũ iudeis. Et diuidit in duas partes. quia primo ponit hec recõciliatio. ſcdo eiuſdẽ cõfirmatio. ibi. lyſias. circa primum dicitur.

a Et quia nõ inſenſatꝰ erat. minꝰ dicẽdo plꝰ ſignificat. ſ. quia iſte lyſias erat valde ſenſatꝰ.

b Secũ reputãs ipe id eſt in aĩo ſuo cõſiderans.

c Factã erga ſe diminutionẽ ſui exercitꝰ in bellatoribus. armis. tentoriis ⁊ ſilibus. que fugientes ſolent perdere.

d Et intelligens inuictos ⁊c. non virtute propria ſed diuina.

e Miſit ad eos. pro pace reformãda nolẽs pugnare cõtra deum.

f Et regẽ cõpulſurũ. nõ vi ſꝫ precibus ⁊ cõſilio. nã erat eiꝰ nutritiꝰ. vt patet .i. li. iii. ca. et eius procurator generalis. vt dictũ eſt ca. pcē. ⁊ iõ factũ fuit. ideo ſequitur.

g Ea rex cõceſſit. que tñ decẽs erat cõcedi pro tpe. vtꝫ ex lr̃a ſequẽti.

h Lyſias. Hic cõſiter ponit recõciliatiõis cõfirmatio. ⁊ hꝫ per lr̃as. et diuidit i quattuor partes ſm lr̃as quadruplices q patebũt proſequẽdo. Primo igit ponit tenor lr̃arum lyſie ad iudeos. et patet littera vſqꝫ ibi.

i Quecũqꝫ igit regi. ⁊c. bono mõ.

k Expo. per lit. vel nũciũ. qđ patꝫ ex reſcripto regis ad lyſiã. vt hr̃ in pte ſeqnti. ⁊ ſic reſidit ſibi ſicut abſenti.

l Et q rex pmit. i. qđ decẽs et iuſtũ erat cõceſſit. ſ. rex. ſic eñ hr̃ i libris correctis.

m Si igit in negociis. regni. n Fidẽ cõ. i. fidelitatẽ.

o Bonorum vobiſcũ. alꝰ bonorum vobis cã eſſe tẽtabo. apud regẽ pro vobis interpellãdo. de ceteris vero q rex nõ cõceſſit.

p Mãdaui ⁊ iſtiſ. qs ad me miſiſtis. q Et his q a me miſſi ſunt. ad vos.

ᵍgẽtibus habitaculũ facturũ ʰtẽplũ vo in pecunie quæſtum ſicut cetera delubra gentiũ habiturũ. ⁊ per ſingulos annos venale ſacerdotiũ ⁱnulꝫ recogitãs dei poteſtatẽ: ᵏſed mẽte effrenatus i multitudine peditũ et in milibus equitũ et in octoginta elephantis cõfidebat. Ingreſſus autẽ iudeã ⁊ appropiãs bethſure que erat i anguſto loco ab hieroſolyma ᵏinteruallo quinqꝫ ſtadiorum: illud preſidiũ expugnabat. Ut autẽ machabeus ⁊ qui cum eo erãt: cognouerunt expugnari preſidia. cum fletu et lachrymis rogabant dominũ et omnis turba ſimul: vt bonum angelum mitteret ad ſalutẽ iſrael. Et ipſe primus machabeus ſumptis armis ceteros adhortatus eſt ſimul ſecũ periculum ſubire et ferre auxilium fratribus ſuis. Cũqꝫ pariter prompto animo procederent hieroſolymis: ˡapparuit precedens eos eques in veſte cãdida armis aureis: haſtam vibrans. Tunc oẽs ſimul benedixerunt miſericordem dñm. et conualuerunt animis nõ ſolum homĩes ſed et beſtias ferociſſimas: ᵐet muros ferreos parati penetrare: Ibant igit prompti de celo habẽtes adiutorẽ: et miſerantẽ ſuper eos dominũ. Leonum autẽ more impetu irruẽtes in hoſtes proſtrauerũt ex eis vndecim milia peditum ⁊ equitum mille ſexcẽtos. vniuerſos autem in fugam vertererũt. ⁿplures autẽ ex eis vulnerati nudi euaſerũt. Sed ⁊ ipe lyſias turpiter fugiẽs euaſit. ᵃEt quia non inſenſatus erat ᵇſecum ipe reputans ᶜfactam erga ſe diminutionem ᵈ⁊ intelligens inuictos eſſe hebreos omnipotẽtis dei auxilio nitẽtes miſit ad eos ᵉpromiſitqꝫ ſe conſenſurũ omnibus que iuſta ſunt: ᶠet regẽ cõpulſurũ amicũ fieri. Annuit autẽ machabeus precibus lyſie: in omnibus vtilitati cõſulẽs. Et quecunqꝫ machabeus ſcripſit lyſie de iudeis: ᵍea rex cõceſſit. Nam erãt ſcripte iudeis epiſtole a lyſia ſiquidẽ hunc modũ continentes. ʰLyſias populo iudeorum ſalutẽ. Johannes et abeſſalon qui miſſi ſunt a vobis tradentes ſcripta poſtulabant. vt ea que per illos ſignificabãtur implerem. ⁱQuecunqꝫ igit regi potuerunt perferri ᵏexpoſui. et que rex permittebat ˡconceſſit. ᵐSi igit in negociis ⁿfidẽ conſeruaueritis: et deinceps ᵒbonorum vobis cauſa eſſe tentabo. de ceteris autem per ſingula verba ᵖmandaui et iſtis: ᵍet his qui a me miſſi ſunt ʳcolloqui vobiſcum. Bene valete. ˢAnno centeſimo quadrageſimooctauo menſis ᵗdioſcori die viceſima et quarta. ᵛRegis autem epiſtola iſta continebat. Rex antiochus ˣlyſie fratri ſalutem. ʸPatre noſtro inter deos tranſlato: nos volentes eos qui ſunt in regno noſtro: ᶻſine tumultu agere:

r Colloq vobiſ. propter cõe bonũ. ⁊ ſubdit data eple cũ dr̃. s Anno. cxlviii. regni greco t Dioſcori i. iu ciũ. iunio. q ſic noĩabãt eo quia ſol i illo mẽſe intrat ſignũ geminorum. q grece dioſcori noĩant. ⁊ ab eis mẽſis iuniꝫ dioſcorꝰ appellat. Sꝫ ꝫ dicta videt eẽ qđ dr̃ .i. li. vi. ca. quia antiochus epiphanes mortuꝰ fuit anno cxlix. Hec aũt lr̃a data fuit poſt eiꝰ mortẽ. vñ in miſſiõe ſui filii ſubditur patre nr̃o inter deos trãſlato ⁊c. Similr lr̃a eiꝰ ad iudeos data fuit anno. cxlviii. vt hr̃ infra eo. c. Dicẽdũ quia idẽ annus fuit q primo li. dr̃. cxlix. ⁊ hic. cxlviii. Nã annus aliter incipit apud diuerſos. ſicut patꝫ quia renouatio date ãni incipit i italia a natiuitate dñi. in frãcia vo ab eiꝰ reſurrectiõe. propter qđ illo qđ fuit tpe intermedio ãno dñi M. ccc. x ix. ſm nũeratiõeꝫ frãcie diceret eẽ ſcdm ãno dñi M. ccc. xx. ſm nũeratione italie. Et ſi renouatio date retardaret vſqꝫ ad feſtũ oim ſctõrũ. totũ tpe intermediũ cẽt hꝰ cõditiõis. Sic ãt fuit i propoſito. Nã mortuo antiocho epiphãe filꝰ eiꝰ antiochꝰ eupator ſtatiꝫ regnare cepit et ſm diuerſas inceptiones ãni ille ãnꝰ. cxlix. et. cxlviii. dr̃. Et eodẽ mõ inſequentibus ſoluit.

v Regis ãt epi. Hec ẽ ſcda pars i q ponit miſſio regis lyſie de negocio predicto cũ dr̃. x Lyſie frĩ ſalutẽ. erat eñi de cognatiõe eiꝰ. vt predictũ ẽ propter qđ vocat eũ fratrem.

y Patre noſtro inter deos trãſlato. Erat eñi opinio gẽtiũ quia patres eorum i morte trãſferebãt

ad ꝯſortium deoꝝ ſicut de homīs chriſtianis dicimus ꝙ transferunt ad conſortiū angeloꝝ. ʒ Sine tumultu agere.i.in pace viuere. ʒ Et rebus ſuis adhibere diligentiā.qđ non poſſunt niſi habebant pacem.

a Audiuim᷒ iudeos nō ꝯſenſiſſe ⁊c.ſʒ magꝫ volebāt ſuſtinere martyriū. vʒ per predicta cap.vi. et.vij.

b Iudicauim᷒ tēplū reſtitui illꝫ.i.cultū templi liberꝝ. Naʒ iam templū hēbant. cetera patent.

c Ad iudeos vero. Hec eſt tertia ps in qua ponit tenoꝛ lrē regꝫ ad iudeos.cū dr.

d Rex antioch᷒ ſenatui iudeoꝝ.i.collegio ſenioꝝ ppl'm regentiū.et dr ſenatus a ſenes ⁊ nat᷒. qꝛ ſenes etate ⁊ moꝛibus ad hoc eligebant.

e Si valetꝫ ⁊c.i.voluntas noſtra eſt vt bene ſit vobis.

f Adijt nos menelaus.a vobis miſſus et eſt hic ali᷒ a menelao qui vſurpauit ſibi ſacerdotiū. vt dictū eſt.ſ.c.iiij.

g Dicens vos velle deſcendē ⁊c.ſicut enī dictū eſt.ſ.i.ca.ꝑ reges egypti ⁊ ſyrie mlti iudei erant diſperſi extra iudeaʒ inter ydolatras habitātes ꝓpter qđ aliqui periti in lege hitātes in iudea volebāt eos viſitare ad ꝯfirmāduʒ eos in legꝫ obſuantia petētes ad hoc ſecuritatē a rege quā ipe conceſſit vſqꝫ ad tem

h De his q̄ ꝓpus per ⁊c. Hoc dr ꝓpter bella ꝯ duces ſuos geſta. ⁊ ſubdit h᷒ lrē data.cū dr. i Anno.cxlviij.xandici mēſis.qui correſpondet aprili.xv.ſcꝫ die.

k Miſerūt āt etiā. Hic ꝯſr ponit tenoꝛ lrē romāoꝝ ad iudeos.et pʒ lrā ⁊ē eiuſdē date cū lrā regꝫ ꝑcedēte. Et iſtꝫ pʒ ꝙ lyſias iſtas lras regꝫ et romanoꝝ ad iudeos procurauit.⁊ poſtea ſcripſit iudeis litterā ſuā ſupra poſitā que data fuit eodē anno.xxiiij.die mēſis iunij.et ſic poſt illas.

ᵃet rebus ſuis adhibere diligentiā.ᵃ audiuim᷒ iudeos nō cōſenſiſſe patri meo vt trāſferrent ad ritū grecoꝝ ſʒ tenere velle ſuū inſtitutū:ac ꝓpterea poſtulare a nob ꝯcedi ſibi legitia ſua. Volētes igit hāc qꝫ gentē q̄etē eſſe ſtatuētes ᵇ iudicauim᷒ tēplū reſtitui illis vt agerēt ſm ſuoꝝ maioꝝ cōſuetudinē. Bn̄ igit feceris ſi miſeris ad eos ⁊ dextrā dederis vt cognita nr̄a voluntate bono aīo ſint ⁊ vtilitatib ꝓprijs deſeruiāt. ᶜAd iudeos vo regꝫ epl'a talis erat. ᵈRex ātioch᷒ ſenatui iudeoꝝ ⁊ ceteꝛ iudeis ſalutē. ᵉSi valetis ſic eſt vt volum᷒ ſed et ipſi bn̄ valem᷒. ᶠAdijt nos menela᷒ ᵍ dicēs vos velle deſcēdere ad veſtros q̄ ſunt apđ nos. His igit qui cōmeāt vſqꝫ ad diem triceſimū menſis xandici dam᷒ dextras ſecuritatis vt iudei vtant cibis et legibus ſuis ſicꝫ et prius et nēo eoꝝ vllo mō moleſtiam patiat ʰDe his q̄ ꝑ ignorātiā geſta ſūt. Miſim᷒ aūt ⁊ menelaū q̄ vos alloq̄tur. Valete. ⁱAnno centeſimo q̄dragēſimooctauo xandici menſis q̄ndecima die ᵏMiſerūt aūt etiā romani epiſtolā ita ſe hn̄tē. Quintus menni᷒ et tyt᷒ manili᷒ legati romāoꝝ ppl'o iudeorū ſalutē. De his q̄ lyſias cognat᷒ regꝫ ꝯceſſit vobis et nos ꝯceſſim᷒. de q̄b aūt ad regē iudicauit referendū: ꝯfeſtim aliquē mittite diligenti᷒ int vos ꝯferentes. vt decernam᷒ ſicut cōgruit vobis. Nos enī antiochiam accedim᷒. ideoqꝫ feſtina te reſcribere vt nos quoqꝫ ſciamus cuius eſtis voluntatis. Bene valete. Anno centeſimo quadrageſimooctauo quintadecima die menſis xandici.

.XII.

Is factis ᵇpactionib᷒ lyſias pgebat ad regem᷒ iudei autem agriculture operam dabant. ᶜSed hi qui reſederant ᵈthimotheus ⁊ apollonius gennei filius: ſed et hieronymus ⁊ ᵉdemophon ſuperbus: ᶠet nichanoꝛ cypriarches ᵍnon ſinebant eos in ſilentio agere ⁊ quiete. ʰIopite vero tale quoddam flagitiū perpetrarunt. Rogauerunt iudeos cum quibus habitabāt ⁱaſcendere ſcaphas ᵏquas parauerant ˡcum vxoribus et filijs quaſi nullis inimicicijs inter eos ſubiacentibus. ᵐScđm cōmune ita qꝫ decretum ciuitatis: et ipis acquieſcentib᷒ paciſqꝫ cauſa nihil ſuſpectum habentibus cum in altum ꝓceſſiſſent ſubmerſerunt nō minus ducentos. Quam crudelitatem iudas in ſue gentis homines factam vt cognouit precepit viris q̄ erant cum ipo. et inuocato iuſto iudice deo: venit aduerſus interfectores fratꝝ et portum quidē nocte ſuccēdit: ſcaphas exuſſit. Eos au- em qui ab igne refugerant gladio peremit. Et cū hec ita egiſſet diſceſſit q̄ſi iterum reuerſurus: et vniuerſos iopitas eradicatu

Caplm.XII.

His factis pactionib᷒. Hec eſt quarta pars in qua deſcribit cōflictus iude cū timotheo ⁊ ſocijs ei᷒. Et diuidit in tres partes.qꝛ pͥo bn̄᷒ conflictus cauſa ponit.ſcđo dilatio interponit.ibi. Iopite vero.tertio ꝓpoſitum reſumit. ibi. Inde diſceſſerunt. Circa primū primo ponit continuatio ad capitulum ꝑcedens. cū dicit. His factis pactionib᷒ ſcriptis ca.precedeti.

b Iudei agriculture ⁊c.datis treugis et pactionibus ꝑdictis.q.d. ante non poterāt vacare ꝓpter vrgentia bella Cōſequēter ſubdit occaſio cōflictus iude cū timotheo.cum dicit.

c Sed hi qui reſederant.i.remanſerant in locis circa iudeā poſt receſſum lyſie.

d Timotheus.iſte ē alius ab illo q̄.ſ.x.ca. legit occiſus. Multi eī duces ⁊ milites erant eiuſdē nōis ſicut ⁊ mō

e Demophon ſuperbus.cognomē ei᷒ eī.

f Et nichanoꝛ cypriarches.i.pͥnceps cyprí

g Non ſinebant eos in ſilentio agere. Nā inſultus faciebant ꝑplo in extremitatib᷒ iudee in abſentia lyſie.ꝓpter qđ iudas decreuit debellare ipſum.

h Iopite vero. Hic ꝯſr ponitur dilatō conflictus iude cum timotheo ꝓpter quedā inſurgentia in quib᷒ iudas fuit occupat᷒. ⁊ primū fuit flagitiū gētilium in iope habitantium cum quib᷒ habitabant multi iudei quoꝝ iopite plures ſubmerſerūt ꝓditioſe. faciētes eos aſcēdere nauiclas ſub ſpecie pacis ⁊ amicicie ad vidēdū ludū queʒ debebant in mari exercere qđ flagitiū voluit iudas ante oīa vindicare. Et patet littera paucis exceptis.

i Aſcēdere ſcaphas. id eſt paruas nauiclas

k [illegible] par.iopite.

l Cū vxoribus et filijs. iudeorum.
m Scdm cōe ítaq; decretū. Decreuerant enī ſopite latenti dolo iudeos ſic ſubmergere
n Sed cū cognouiſ. Hic ꝯſtr ponit vindicta de iamnitis qui ſimilē dolū volebant facere. et ptz lrā vſq; ibi.
o Ab ſtadijs ducentis. xl. Faciūt aūt octo ſtadia vnū miliare. et xvi. vnam leucam.
p Jnde cū abiiſſent. Hic ꝯſtr ponit aliud impedimentū ſeu dilatio conflictus iude cū thimotheo p arabes mouentes in via bellum contra iudam et ſocios eius. Et ptz vſq; ibi.
q Promittentes paſe dari. terra enī illoꝝ erat multū paſcualis. et iudei ꝓpe illā terram habitantes habebant plura aīalia. et ſic pax cū illis vtilis erat iudeis.
r Diſceſſere ad taberna. ſua. ſ. arabes q̄ non habitāt in ciuitatibus. ſed in tentorijs.
s Aggreſſus eſt. Hic ponit alia dilationis cauſa ex obſidione cuiuſdā ciuitatis nocive iudeis. cui[us] nomē erat caſphin. et ptz vſq; ibi.
t Remiſſius agebāt. quaſi parū curātes de obſidione reputātes īexpugnabilē ciuitatē.
v Et loquen. q̄ phas nō eſt. ſ. blaſphemias cōtra deum iudeorū.
x Tpibus ieſu. i. ioſue qui alio noīe dictus ē ieſus naue.
y Precipita. hierich. vt hr̄ Joſue. vi. Cetera patent.
z Jnde diſceſſerunt. Hic reſumit qd̄ ſupra ꝓpoſitū fuit de cōflictu iude cū timotheo. Et primo ponit cōflictus cōtra timotheū. ſcdo debellatio cuiuſdā ciuitatis aduerſarie iudeorū. ibi. Poſt horū fugā. Circa primū ponit timothei inſecutō. cū dicit. Jnde diſceſſe

tus. [n] Sed cum cognouiſſet et eos qui erant iamnie velle pari modo facere habitantibus ſecum iudeis: iāniās quoq; nocte ſuperuenit: et portum cū nauibus ſuccēdit: ita vt lumē ignis appareret hieroſolimis [o] ab ſtadijs ducentis quadraginta. [p] Jnde cum iam abiiſſent nouem ſtadijs et iter facerēt ad timotheum: cōmiſerūt cum eo arabes q̄nq; milia viri: et equites q̄ngenti. Cumq; pugna valida fieret et auxilio dī pſpe ceſſiſſet: reſidui arabes victi petebant a iuda dextras ſibi dari [q] promittentes ſe paſcua daturos: et in ceteris profuturos. Judas autē arbitratus vere in multis eos vtiles promiſit pacem dextriſq; acceptis [r] diſceſſere ad tabernacula ſua. [s] Aggreſſus eſt autem et ciuitatem quandam firmam pōtibus muriſq; circūſeptā que a turbis habitabatur gentium promiſcuarum: cui nomen caſphin. Hi vero qui intus erant confidētes in ſtabilitate murorū et apparatu alimoniarum [t] remiſſius agebant. maledictis laceſcentes iudam et blaſphemantes [v] et loquētes que fas nō eſt. Machabeus autem inuocato magno mundi principe qui ſine arietibus et machinis: [x] temporibus ieſu [y] precipitauit hierico: irruit ferociter muris et capta ciuitate per dn̄i voluntatē innumerabiles cedes fecit: ita vt adiacēs ſtagnum ſtadiorū duorum latitudinis ſanguine interfectorum fluere videretur. [z] Jnde diſceſſerunt ſtadia ſeptingenta q̄nquaginta. et [a] venerunt in tharacha: [b] ad eos qui dicuntur tibianei iudeos. et thimotheum quidem in illis locis non comprehēderunt: nulloq; negocio perfecto [c] regreſſus eſt [d] relicto i quodam loco firmiſſimo p̄ſidio. Doſitheus autē et ſoſipē q erāt duces cū machabeo peremerāt a timotheo relictos ipſidio. x. milia viros At machabeus ordinatis circum ſe ſex milibus et cōſtitutis per cohortes. aduēſus timotheum proceſſit: habentem ſecum centum viginti milia peditum. eq̄tumq; duo milia quingentos. Cognito autē iude aduentu [e] timotheus premiſit mulieres et filios: et reliquum apparatum in p̄eſidium quod carnion dicitur. Erat enim inexpugnabile et acceſſu difficile: propter locorum anguſtias. Cumq; cohors iude prima apparuiſſet: [f] timor hoſtibus incuſſus ē ex preſentia dei. qui vniuerſa conſpicit et in fugam verſi ſunt alius ab alio: [g] ita vt magis a ſuis deijcerentur et gladiorum ſuorum ictibus debilitarentur. [h] Judas autem vehementer inſtabat puniens prophanos. et proſtrauit ex eis triginta milia virorū. [i] Jpſe vero thimotheus incidit in partes doſithei et ſoſipatris: et multis precibus poſtulabat. vt viuus dimitteretur: [k] eo q̄ multorum ex iudeis parētes haberet ac fratres [l] quos morte eius decipi eueniret. et cum fidem dediſſet reſtituturum ſe eos ſm̄ conſtitutum illeſum eum dimiſerunt propter fratrum ſalutē. Judas aūt regreſſus eſt a carnion interfectis vigitiquinq; milibus. [m] Poſt horū fugā et necē mouit exer

runt. ſ. iudas et exercit[us] eius.
a Venerunt in tara. credentes inuenire timotheū in locis illis.
b Ad eos qui &c. ſm gloſam erāt quidā populi cū iudeis federati et ide dicebāt iudei tibiani q̄ſi tubidei. i. alieni ab auocati ſeu ꝯducti.
c Regreſſus eſt. ſ. timotheus.
d Relicto in quodā loco &c. i. multitudine armatoꝝ ad reſiſtēdū iudeis. cetera patēt vſq; ibi.
e Timotheus p̄miſ. &c. q: ð facili ab aduerſarijs capiuntur.
f Timor hoſtibus &c. et nō ex magnitudine vel fortitudine exercit[us] iude machabei.
g Jta vt magis a ſuis deijce. &c. ſicut contigit in exercitu zabee et ſalmana. Judicum. vij. et viij. Et in ſtatione philiſtinorū. i. Reg. xiiij.
h Judas aūt vehemēter inſtabat. fugientes perſequendo.
i Jpſe vero timotheus incidit &c. i. in illā partē exercitus quā regebant. et ceperunt eū viuum. et multis precibus poſtulabat &c. allegans quod ſubditur.
k Eo q̄ multorum &c. in ſuis vinculis detentos.
l Quos morte eius decipi eueniret. i. occidi in vindictam mortis eius. Cetera patēt
m Poſt horū fugam.

Hic ↄſr deſcribit captio cuiuſdā ciuitatis q̄ multa ma-
la fecerat iudeis. n Et robuſti iuuenes. de ciuitate.
o Pro muris defendēdis. p Cōſiſtē. forti. repugn.
exercitui iude. Et ſubdit repugnādi facultas. cum dicitur
q In hac aūt machi. mul. ꝛc. qbꝰ poterāt inuadētes re-
pellere. r Sȝ cū oipo. inuo. ꝛc. Ex q̄ patȝ ꝙ ciuitas illa
capta nō fuit humana
ſed diuina virtute.

s Inde ad ciuitatē
ſcythaꝝ. cuiꝰ habitato
res erāt beniuoli iude
is, licȝ eſſent gentiles.
Propter qđ iudas eis
regratiādo ptrāſijt ro-
gādo vt eſſent beniuo
li de futuro, ſicut fue-
rāt de preterito. Et ſic
patet vſqȝ ſibi.
t Die ſolēni ꝛc. i. die
penthecoſtes, q̄ enūe-
ratis ſeptē hebdoma-
dibꝰ plenis ab altero
die ſabbati. in q̄ obtu-
lerūt manipulū primi
tiarū pcipit celebrari.
Leui. xxiij. v Et poſt
penthe. Hec ē pars ſc̄da
in q̄ deſcribit bellū
ↄ gorgiā. et p̄io ponit
hec pugna. ſc̄do de iu-
deis mortuis cura. ibi
et ſeq̄nti die. Circa pri
mū ptȝ lr̄a vſqȝ ibi. Cō
tigit paucos iudeoꝝ. cᵒ
cā ponit infra eo. cap.
x Daſith. ꝛc. Di-
cunt aliqui ꝙ bizaceni
erāt gētiles cōfederati
iude vel ab eo condu-
cti, ſȝ meliꝰ vr̄ ꝙ fue
rūt iudei a ciuitate vn̄
erant ſic nominati.
y Atqȝ ita gorgi. effu
git in mare, nomen eſt
fortalicij.
a At illis q̄ cū eſdri
erāt. iſte eſdrin fuit de
ſocijs gorgie. ꝛ reman
ſit in bello ipo fugiēte
b Et fatigatis. ſ. ſocijs
eſdrin. et dicunt aliq̄.
ſȝ meliꝰ vr̄ dici de ſo
cijs iude, ꝓpter qđ inuo-
cauit auxiliū diuīe po
tentie. c Incipiens
voce pa. i. ſm doctrinā
patrū ſanctoꝝ. ꝛ ſic il-
la victoria fuit magis
oratione q̄ȝ gladio. ſic
Exo. xvij. orōnibꝰ moy
ſi victꝰ fuit amalech.
d Et cū ſeptia dies
ſupueniret. i. ſabbatū.
e Scđm cōſuetudi.
purifica. aqua luſtra-
tionis poſt contactum
in prelio mortuoꝝ. et precipit Num. c. xix. f In eo-
dem loco ꝛc. diuinis laudibꝰ vacando. g Et ſequenti
die. Hic ↄſr ponit cura de iudeis in bello mortuis. ꝛ p̄i-
mo ratiōe corpoꝝ. ſc̄do rōne animaꝝ. ibi. Atqȝ ita. Pria
vero cura fuit de ſepeliēdis corporibꝰ in paternis ſepul
cris ſm morē iudeorū. h Inuenerūt autē ſub tu. ꝛc. i.
de rebꝰ p̄cioſis cultui
eorum dedicatis.

i A quibꝰ lex ꝓhibet
Deut. vij. cetera patēt
k Atqȝ ita. Hic ↄſr
ponit cura de aīabꝰ. et
hoc. ſ. dupli̇r i orando.
l Ut id qđ factū ꝛc.
id ēēt ad punitōnē nō
reſeruaret vltra corā
dn̄o. in q̄ tn̄ nulla cadit
obliuio. ꝛ mittēdo pe-
cuniā in hir̄lm. vt ibi
offeret ſacrificiū ꝓ re-
miſſiōe peccati mortu
orū. et ptȝ lr̄a. Sȝ forte
videret alicui ꝙ factū
fuiſſet illud fruſtra. eo
ꝙ videntibi mortui fu
iſſe in pctō mortali ha
bentes ſecū donaria
idolorū. Dicēdū ꝙ iu-
das ꝛ ſocij eiꝰ debebāt
ꝓbabiliter iudicare ꝙ
penituiſſet in morte. ꝛ
ſic oratiōes ꝛ ſacrificia
valebāt eis eo ꝙ mor-
tui fuerūt in ſtatu ſalu
tis.

citū ad ephrō ciuitatē mu-
nitā in qua multitudo di-
uerſarū gentiū habitabat:
[n]et robuſti iuuenes [o]ꝓ mu-
ris [p]conſiſtentes fortiter re-
pugnabant. [q]In hac autē
machine multe: ꝛ telorum
erat apparatus. [r]Sed cū
omnipotentē inuocaſſent
qui poteſtate ſua vires ho
ſtium confringit, ceperunt
ciuitatē et ex eis qui intus
erant viginti quinqȝ milia
proſtrauerunt. [s]Inde ad
ciuitatem ſcytharum abie
runt: que ab hyeroſolymis
ſexcentis ſtadijs aberat.
Conteſtātibꝰ autē his qui
apud ſcythopolitas erant
iudeis ꝙ benigne ab eis
haberent et temporibꝰ in-
felicitatis ꝙ modeſte ſecū
egerint: gratias agētes eis
et exhortati etiā decetero
erga genus ſuū benignos
eſſe: venerūt hyeroſolymā
[t]die ſolēni ſeptimanarum
inſtante. [v]Et poſt penthe-
coſten abierunt contra gor
giam prepoſitum idumee.
Exiuit autem cum pediti
bus tribus milibus et eq-
tibus quadringētis. Qui
bus congreſſis cōtigit pau
cos ruere iudeorum. [x]Do
ſitheus vero quidam de
bachenoris eques vir fortis
gorgiam tenebat: et cū vel
let illū capere viuū eques
quidam de tracibus irru-
it in eum: humerūqȝ eiꝰ
amputauit: [y]atqȝ ita gorgi
as effugit in mareſa. [a]At il
lis qui cū eſdrin erāt diu-
tius pugnātibꝰ [b]et fatigatis
inuocauit iudas dominū
adiutorem et ducem belli
fieri: [c]incipiens voce patria
et cum hymnis clamorem
extollens fugam gorgie mi
litibus incuſſit. Iudas au
tem collecto exercitu venit
in ciuitatem odollam. [d]Et
cum ſeptima dies ſuperue
niret [e]ſm conſuetudinem
purificati: [f]in eodem loco
ſabbatum egerunt. [g]Et ſe-
quenti die venit cum ſuis
iudas vt corpora proſtrato
rum tolleret: et cum paren
tibus poneret in ſepulcris
paternis. [h]Inuenerunt au
tem ſub tunicis interfecto
rum de donarijs ydolorū
que apud iamniam fuerunt
[i]a quibus lex prohibet iu-
deos. Omnibꝰ ergo mani
feſtum factum eſt, ob hanc
cauſam eos corruiſſe. Om
nes itaqȝ benedixerunt iu
ſtum iudicium dn̄i qui oc-
culta fecerat māifeſta. [k]At
qȝ ita ad preces cōuerſi ro-
gauerunt: [l]vt id quod fa-
ctum erat delictum obliui
oni traderetur. At vero for
tiſſimus iudas hortabat
populum conſeruare ſe ſi-
ne peccato: ſub oculis vi-
dentes que facta ſunt pro
peccatis eorum qui ꝓſtra-
ti ſunt. Et facta collatione
duodecim milia dragmas
argenti miſit hieroſolymā
offerri pro peccatis mortu
orum ſacrificium, bene et
religioſe de reſurrectiōe co
gitans. Niſi enim eos qui
ceciderant reſurrecturos
ſperarent ſuperfluum vi-
deret vanū orare ꝓ mortuis
Et qȝ conſiderabat ꝙ hi q̄ cū

Capitulum. XIII.

a Anno. cxlix. De-
ſcripto conflictu iude cū re-
gis ducibꝰ. hic ↄſr po
nit cōflictꝰ eiuſdē cū ꝑ
ſona ipiꝰ. Et diuiditur
in tres partes. qȝ p̄io
ponit belli apparatus.
ſc̄do cōflictꝰ. ibi. Et da
to ſigno. t̄tio regꝭ egreſ
ſus. ibi. Ut aūt cogno-
uit. Pria in duas, quia
p̄io ponit apparatus
belli ex parte regis an
tiochi. ſc̄do ex pte iu-
de machabei. ibi. Qui
bus iudas cogni. p̄ia
in duas. qȝ p̄io poni-
tur regis apparatꝰ. ſe-
cūdo menelai interit

ibi. Cõmiſcuit autẽ. Circa primũ autẽ ſciendũ ꝙ iſte bel-
li apparatus et etiã cõflictus magis diffuſe ponit̃.i.li.vi.
ca.tñ hic aliqua ponunt̃ q̃ vident̃ dictis ibidẽ diſſonare.
p̄io qḋ dicit̃ peditũ.cx.milia et equitũ.v.milia ⁊ elephã
tes.xxij. Nã ibi habet̃.c.milia peditũ.et.xx.milia eqtũ.
et elephanti.xxxij. pōt
dici ꝙ p̄io fuerũt cen-
tũ milia peditũ tñ̄.vt
dicit̃.i.li.et poſtea fue-
rũt additi.x.milia que
cũ primis hic numerã
tur. De equitib9 vo di
cẽdũ ꝙ i vniuerſo fue
rũt.xx.milia.ſ3 tñ̄ erãt
v.milia electi p̄ ceteris
exñtes in acie regis et
illi ſoli hic numerant̃.
et alij tacent̃ ⁊c. Et de
elephãtis pōt dici eo-
dem mō ꝙ .xxij. erãt p̄
ceteris fortiores q̃ nũe
rant̃ hic.⁊ reſidui.x.ta
cent̃. In talib9 eni fre-
quẽter nũeratio diuer-
ſimode accipitur.
b Currus cũ fallaci.
trecẽtos. Talib9 eni an
tiq̄tus in p̄lijs vteban
tur. vt habet̃ in libris
ioſue ⁊ iudicũ.in pluri
bus locis tñ̄ de iſtis cur
rib9 nō fit mẽtio i pri
mo li.ſicut etiã i euan-
gelijs.⁊ qḋ vnus euan
geliſta tacet alius ex-
p̄imit.
c Commiſcuit autẽ.
Hic oñr deſcribit̃ me-
nelai interit9 q̃ retor-
ſit ſe i ſũmũ ſacdotiũ.s.
iiij.c.de quo dicit̃ hic.
c Cõmiſcuit aũt ſe il
lis.i.iudeoꝝ aduerſarijs
d Depcabat̃ antioc.
pugnare fortiter cõtra
iudã machabeũ. ideo
ſubdit̃.
e Nō p patrie ſalu.
ſ3 p ꝯſio.io ſubdit̃.
f Sperãs ſe cõſtitui
in princi.i.ſũmi ſacer-
dotꝫ p victoriã antio-
chi a q̃ fuerat amotuſ
p patrẽ ei9.s.iiij.ca.
g S3 rex regũ.qui iu
dex eſt ſordium.
h Suſci.ani.antioc.
in petõrem.menelauꝫ.
i Et ſugger.lyſia ⁊c.
Nã ꝓpter ei9 ambitio-
nem ⁊ ſacrilegia in tẽ-
plo cõmiſſa p ei9 cõſiliũ.vt hr̃.s.iiij.capit. ſecuta ẽ rebel-
lio iudeoꝝ ꝯ regẽ. Cetera patẽt vſq3 ibi. k S3 rex. Nã
ex morte menelai poſſ3 aliq̄s credere regẽ iudeis paccatũ
eſſe.io remouet̃ hoc cũ dr̃. l S3 rex mẽte effrena.i.ſine
freno rõnis in ſupbiã elatus. l Ueniebat.ꝯtra iudeã

pietate dormitionẽ accepe
rãt optimã haberẽt repoſi
tã gratiã. Sancta ergo et
ſalubris eſt cogitatõ p de-
functis exorare: vt a pecca
tis ſoluantur. .XIII.

Anno cẽteſimo q̄-
dragesimonono co
gnouit iudas anti
ochum eupatorẽ venire cũ
multitudine aduerſus iu-
deã: et cũ eo lyſiã procura-
torẽ et p̄poſitũ negocioꝝ
ſecũ habentẽ peditũ centũ
decẽ milia et equitũ quīq3
milia et elephãtes viginti-
duos[b] currus cũ falcib9 tre
centos.[c] Cõmiſcuit aũt ſe
illis ⁊ menelaus: ⁊ cũ mul
ta fallacia[d] depcabat̃ antio
chum[e] nō pro patrie ſalute
[f] ſed ſperans ſe conſtitui in
principatũ[g] Sed rex regũ
[h] ſuſcitauit animos antio-
chi in peccatorẽ[i] et ſuggerẽ
te lyſia hũc eſſe cauſam om
nium maloꝝ iuſſit vt eis ẽ
cõſuetudo app̄hẽſum i eo-
dem loco necari. Erat aũt
in eodẽ loco turris q̄nqua-
ginta cubitoꝝ. aggeſtũ vn-
diq3 habẽs cineris hec pro
ſpectũ habebat i preceps.
Inde in cinerẽ deijci iuſſit
ſacrilegũ oīb9 eũ ꝓpellenti
bus ad interitũ. Et tali le-
ge p̄uaricatorẽ legis conti
git mori: nec terre dari me
nelaũ. Et quidẽ ſatis iuſte
nã q2 multa erga aram dei
delicta cõmiſit. cui9 ignis
et cinis erat ſanct9: ipſe in
cineris morte dãnatus eſt
[k] Sed rex mẽte effrenatus
[l] veniebat[m] nequiorẽ ſe p̄ ꝑ̄e
ſuo iudeis oſtẽſurus[n] Qui
bus iudas cognitis p̄cepit
ꝑplo: vt die ac nocte dñm i
uocarẽt: q3 ſicut ſp ⁊ nunc
adiuuaret eos. q̄ppe q̃ le-
ge et patria ſanctoq3 tẽplo
priuari vererent̃.[o] ac ꝑplm
q̃ nup paululũ reſpiraſſet:
ne ſineret blaſphemis tur
ſus nationib9 ſubdi. Om
nib9 itaq3 ſil' id faciẽtib9 et
petẽtib9 a dño miſc̃diaꝫ cũ
fletu ⁊ ieiunijs[p] p triduum
cõtinuũ ꝓſtratis[q] hortat9 ẽ
eos iudas vt ſe p̄pararent
[r] Ipe vo cũ ſeniorib9 cogi-
tauit prius q̄3 rex admoue
ret exercitũ ad iudeã et ob
tineret ciuitatẽ exire ⁊ dñi
iudicio cõmittere exitũ rei
Dãs itaq3 ptãtem oīm deo
mũdi creatori et hortatus
ſuos vt fortiter dimicarẽt
et vſq3 ad mortẽ ꝓ legibus
tẽplo: ciuitate: patria et ci-
uib9 ſtarẽt circa modin ex-
ercitũ cõſtituit.[s] Et dato
ſigno ſuis dei victorie[t] iu-
uenib9 fortiſſimis electis:
[v] nocte aggreſſus aulam re-
giam in caſtris interfecit
viros quattuordecim mi-
lia.[x] et maximũ elephanto
rum cum his qui ſuperpo
ſiti fuerãt. Summoq3 me
tu ac perturbatione hoſti-
um caſtra ĩplẽtes rebuſq3

m Nequiorẽ ſe ⁊c. ſ3 p rumores cõtrarios ab hoc fuit
impeditus. vt hr̃ infra eo.ca. n Quib9 iudas cognit.
Hic oñr deſcribit̃ apparat9 iude machabei. ⁊ p̄io p ora-
tiones deuotas de q̄b9 magis q̄3 de armis cõfidebat. Et
patet vſq3 ibi. o Ac ꝑplm ⁊c.i.cõſolat9 fuiſſet p ciuita
tis ⁊ tẽpli recupationẽ
et aduerſarioꝝ multi-
plicẽ rationẽ. vt patet
ex dictis de p̄itione.
p Per triduũ conti.
ꝓſtratis horis.ſ. ad h̄
aptis.q2 in illo triduo
oportuit eos refectiõꝫ
accipe ⁊ ſomnũ tpe cõ-
petẽti.ſcd̃o ponit̃ appa
ratus p arma cõſilia.
cum dicitur.
q Hortat9 ẽ eos ⁊c.
et p arma ⁊ victualia.
r Ipſe vero cũ ſenio
rib9 cogitauit. occurre
re regi anteq̄3 vaſtaſſꝫ
terra. tertio ponit̃ ap-
parat9 p exhortatiões
optimas ad cõfortan-
dum aĩos bellatoꝝ ad
fortiter dimicandum.
Et patet littera.
s Et dato ſigno. Hic
oñr ponit̃ cõflict9. Ad
cui9 intellectũ ſciẽdũ.
ꝙ iudas cũ rege habu
it in cãpo duplicẽ cõfli
ctũ vnũ circa finẽ no-
ctis. de q̃ tacet̃ in p̄io
li.aliũ de clara die ⁊ ſo
le refulgẽte in clypeos
aureos ⁊ aureos ⁊ ere-
os q̃ diffuſe ſcribit̃.i.li
bro.vi.ca. Hic autẽ de
vtroq3 cõflictu breui-
ter ⁊ cõmixtim fit mẽ-
tio. Nã hic liber ſcd̃us
eſt quedã abbreuiatio.
vt dictũ eſt.s.ij.ca.igi
tur de p̄io cõflictu dr̃.
s Et dato ſigno ſuis
dei victorie.i.victorie
a deo ꝯſequẽde. quod
aũt fuerit h̄ ſignũ non
dicit̃ hic.ſ3 videt̃ fuiſſe
quedã reuelatio facta
iude que nõ explicatur
ꝓpter breuitatẽ ſectan
dam.
t Iuuenibus fortiſſi
mis electis. Ex hoc vi
det̃ ꝙ in iſto p̄imo cõ
flictu nõ fuerũt oĩes
iude ſocij.ſed aliq̃ ad h̄
ſpecialiter electi. in ſe-
cundo vero conflictu fuerũt oĩes iude bellatores.vt hr̃
primo li.vi.ca. v Nocte aggreſſus ⁊c.i.partẽ exercit9
in qua erant regis tentoria.
x Et maximũ elephantoꝝ.iſtud fuit factũ in eo conflic-
ctu q̃ fuit clara die.vt ſcribit̃.i.li.vi.ca.ſatis diffuſe.

y Hoc aūt ⁊c̄. q2 hoc fuit cōpletū in fine noctis. ſ. q̄ſtū ad interfectionē duoꝝ miliū de hoſtib9. Aliq̄ tñ libri habēt. xij. milia. ⁊ q̄ſtū ad ꝑturbationē caſtroꝝ. nō aūt q̄ſtū ad elephātoꝝ interfectionē. vt dictū eſt. z Sed rex accepto ⁊c̄. Nā ꝑ dictā inuaſionē habuit expientiā de audacia eorum.

a Arte. i. prudenter ⁊ caute.
b Difficultatē locoꝝ. id eſt fortalicia.
c Tētabat. ſupple capere. ideo ſubditur.
d Et bethſure ⁊c̄. iudeis armatis.
e Caſtra admoue. i. applicabat ad ipm capiendum.
f Sed fugabat̄. Nā intus exiſtētes aliquādo exeuntes ſubito repellebāt ꝑpe exiſtētes. et aliq̄s occidebāt ⁊ redibāt ad fortaliciū anteq̄ tot9 exercit9 poſſet armari.
g Enūciauit āt ⁊c̄. i. ſecreta iude ⁊ eoꝝ qui erant bethſure.
h Rodochus q̄dam ⁊c̄. q̄ capt9 ab aduerſarijs ꝑ tormēta ad h̄ fuit compulſus.
i Iterū rex ſermo. ⁊c̄. de fortalicio reddēdo ſaluis ſuis corpib9 qui cōſenſerūt eo q2 victualia eis deficiebāt. vt h̄r primo libro. vi. ca.
k Abijt. ſ. rex ꝺ bethſura relicta ibi ſuoꝝ cuſtodia. vt h̄r. i. li. vi. ca.
l Cōmiſit cū iuda. i. hoc tāgit̄ ſcḋs cōflict9 q̄ fuit de die clara et alia die. vt vid̄r q̄ꝫ pri9
m Supat9 ē. ſ. iudas et ei9 exercit9. Nā videtes virtutē regis ⁊ impetū exercit9 ei9 diuerterūt ſe ab eis. vt habetur. i. li. vi. ca.
n Ut aūt cognouit. Hic ꝯñr deſcribit̄ regis receſſus de iudea vt iret cōtra philippū q̄ occupauerat antiochiam. Ex q̄ p3 q2 iſtud bellū antiochi ꝯ iudeā

proſpere geſtis abierunt. [y]Hoc aūt factū eſt die illuceſcēte adiuuāte eū dñi ꝓtectiōe. [z]Sꝫ rex accepto guſtu audacie iudeoꝝ: [a]arte [b]difficultates locoꝝ [c]tentabat [d]⁊ bethſure q̄ erat iudeoꝝ ꝑſidiū munitū [e]caſtra admouebat [f]ſꝫ fugabat̄: impingebat̄: minorabat̄. His aūt q̄ intus erāt iudas neceſſaria mittebat. [g]Enūciauit aūt myſteria hoſtib9 [h]rodochus q̄dā de iudaico exercitu q̄ req̄ſit9 cōprehēſus eſt ⁊ cōcluſus. [i]Iterū rex ſermonē habuit ad eos q̄ erāt in bethſurꝫ: dexterā dedit: accepit [k]abijt: [l]cōmiſit cuꝫ iuda: [m]ſupat9 eſt. [n]Ut autē cognouit rebellaſſe philippū antiochie q̄ relict9 erat ſup negocio: mēte cōſternatus: iudeos depcans ſubditusq̄ꝫ eis iurat de oībus q̄b9 iuſtū viſum ē. [o]Et recōciliat9 obtulit ſacrificium: honorauit tēpliū: et mūera poſuit. [p]Machabeū amplexat9 ē. ⁊ fecit eū a ptolomaide vſq̄ꝫ ad gerrenos ducē et pricipē. Ut āt venit ptolomaidā grauiter ferebāt ptolomēſes amicicie cōuētionē. indignātes [q]ne forte fedus irrūperēt. [r]Tūc aſcēdit lyſias tribunal: et expoſuit ratio nē ⁊ ꝑplm ſedauit [s]⁊ regreſſuſq̄ꝫ eſt antiochiā.

eſt idē cū illo q̄ ſcribit̄. i. li. vi. ca. Nā ibidē ponit̄ receſſ9 regis ꝓpter eandē cām. Aliqua tñ hic ponunt̄ q̄ ibi tacēt̄ et ecōuerſo. Nā hic tacet̄ fractio iuramēti regis q̄ ibidem exprimit̄ in deſtructiōe munitiōis. o Et recōcia. obtulit. ſacri. ꝑ ſacerdotes tñ. Cetera vero vſq̄ꝫ ꝓpe finē huius capli tacent̄ primo li. p Machabeū amplexat9 ē. in ſignū recōciliatiōis. Cetera patēt vſq̄ꝫ ibi. q Ne forte fedus irrumperet. ſ. iudas ⁊ eos grauaret qḋ tñ nō fecit. ſed magis rex ſed9 rupit. vt dictū ē. r Tūc aſcendit lyſias tribunal. i. locū eminentē ad ꝑſuadendū gentē. et expoſuit rationē. Dicēdo q2 ꝓpter bonū cōmune facta eſt conuentio regis ⁊ iude. s Regreſſuſq̄ꝫ eſt antiochiā. Hic aūt omittit̄ qualiter inde fugauit philippū. q2. ſ. ix. ca. ꝑ anticipationem poſitū fuit.

Et h̄ mō regis ꝓfectio et reditus proceſſit. .XIIII.

[a]Ed poſt triennij tps cognouit iudas ⁊ q̄ cū eo erāt demetriū ſeleuciū cū multitudie valida ⁊ nauib9 ꝑ portum tripolis [b]aſcēdiſſe ad loca oppoꝛtuna: [c]et tenuiſſe regiones aduerſus antiochū et eius ducē lyſiam. [d]Alchimus autē q̄dā q̄ ſumm9 ſacerdos fuerat [e]ſꝫ volūtarie coinquinat9 eſt [f]tpib9 commixtiōis [g]cōſiderās nullo mō ſibi eſſe ſalutē [h]neq̄ꝫ acceſſum ad altare [i]venit ad regē demetriū cētēſimo q̄nquageſimo anno [k]offerens ei coronā aureā ⁊ palmam [l]ſup hec et talos q̄ tēpli eē videbant̄. [m]Et ipa q̄dē die ſiluit. Tps aūt oppoꝛtunū demētie ſue nact9 cōuocatus a demetrio ad cōſiliū: interrogat9 quib9 rebus ⁊ conſilijs iudei niterētur reſpondit. [n]Ipi qui dicūtur aſſidei iudeoꝝ quib9 preeſt iudas machabeus bella nutriūt et ſeditiōes mouent: nec patiuntur regnū eſſe quietum. Nam et ego defraudatus parētum gloria. Dico autem ſummo ſacerdotio huc veni. [o]primo quidem vtilitatibus regis fidem ſeruans. Secundo autem etiam ciuibus cōſu

Caplm. XIIII.

f Ed poſt triēnij tps. Deſcripto iude cōflictu tpe antiochi nobilis ⁊ eupatoꝛ ei9 filij. hic tertio poīt eius conflictus tpe demetrij. Et diuiditur in tres partes. q2 primo ponit̄ demetrij ſublimatio. ſcḋo iude ſociorūq̄ꝫ ei9 accuſatio. ibi. Alchim9 autē. tertiō eorū exterminij iuſſio. ibi. Qui ſtatim. Circa primum dicitur.

a Sed poſt triēnij tepus ⁊c̄. illud trienniū accipit̄ a morte antiochi epiphanis ⁊ introniʒatiōe filij ſui eupatoris. qḋ ſm numeratiōnē in hoc libro poſitā contigit anno. c. l. vi. ij. vt dictū ē. ſ. xi. capi. Demetrius autem regnū obtinuit anno. c. l. qui ē idem annus cū cl. quo dicit̄ demetri9 intraſſe regnū ſm computatione poſitā. i. li. ca. vij. et ſic trienniū nō fuit cōpletū ſꝫ intelligit̄ ꝑ ſynodochen. ſic corpus chriſti dicit̄ fuiſſe ꝑ triduū in ſepulcro.
b Aſcendiſſe ad loca oppoꝛtuna. i. foꝛtia et munita.
c Et tenuiſſe regio. ⁊c̄. q̄ uos ad mandatuꝫ demetrij exercitus interfec. vt h̄r. i. li. vij. ca.

d Alchimus autem. Hic ꝯñr deſcribit̄ iude ſociorumq̄ꝫ eius accuſatio cum dicitur.
d Alchimus autē quidē ⁊c̄. non de iure ſed de facto intruſus. primo ꝑ antiochum epiphanē. quia licꝫ eſſet de genere aaron. tñ nō deſcenderat ab eo ꝑ lineā ſacerdotalem. vt dictum fuit ſupra. i. li. vij. ca.
e Sed volun. coinquit. eſt cibis ⁊ ſacrificijs gentilium.
f Temporibus commixtiōis. i. q̄ñ antiochus illicitus

cogebat iudeos ad ſu/
ſcipiēdū ritū gētiliū
ita ꝙ inter iudeos ⁊ gē
tiles nulla eſſet diſtin
ctio.
g Cōſiderans nullo
mō ſibi eſſe. ſalutē cor/
poris.
h Nec acceſſum ad
altare. q̄ diu iudex ſta
ret in poteſtate.
i Uenit ad regē ⁊c.
et ſicut regni ſui princi
pio.
k Offerēs ei ⁊c. in ſi
gnū victorie ⁊ dignita
tis regie.
l Sup hec ⁊ talos. i.
vaſa offertoria in mo/
dū turriū facta. quibus
vtebant̄ ſacerdotes in
ſolennitatibꝫ magnis.
m Et ipa quidē die
ſiluit. vt donū ſuū regi
magis eſſet gratioſum
Cetera patēt vſqꝫ ibi.
n Ipi q̄ dicunt̄ aſſi
dei. i. aſſidue vacātes
diuino cultui. tpibus
tamē ad hoc aptis.
o Prio quidē ⁊c. mē
titur ſicut hō fallax. q̄
venerat ad obtinendū
ſummum ſacerdotiuꝫ.
p Scdm humanita/
tem ⁊c. i. ſm benigni/
tatē tuam. ſ. famoſam.
q Et ceteri amici eiꝰ
ſcꝫ alchimi.

r Qui ſtati. Hic ꝯſtr
ponit̄ iuſſio regis d̄ ex
terminio iudaice gen/
tis. Et diuidit̄ in tres
partes. Nā ad hoc agē
dum primo nichanor
mittit̄. ſcdo cū iuda fe
dere iungit̄ ibi Nicha
nor tū. tertio fedus hu
iuſmodi rumpit̄. ibi.
Alchimꝰ autē. Primū
patet vſqꝫ ibi.
s Tūc gētes q̄ de iu
dea fugerāt iudā. eo ꝙ
erāt p̄uaricatores legꝫ.
Cetera patent vſqꝫ ibi.
t Cōſperſi terra rog.
eū. Nā in p̄cibꝫ deuo/
tis magis q̄ in armis
confidebant.
v Qui pp̄lm ſuū con
ſti. i. ineter. ſ. duraturū.
Nā lex vetꝰ nō ē amo/
tap xpm ſed magis p/
fecta. Mat. v. Non veni
ſoluere legē ſꝫ adīplere.
nec p ꝯſis pp̄ls ē ap. no

lens. Nam illoꝝ prauitate
vniuerſum genus nrm nō
minime vexat̄. Sꝫ oro his
ſingulis o rex cognitis et
regioni ⁊ generi ſm huma
nitatē tuā promulgatā om
nibus pſpice. Nā q̄diu ſu
pereſt iudas impoſſibile ē
pacē eſſe negocijs. Talibꝫ
autē ab hoc dictis ⁊ ceteri
amici hoſtiliter ſe habētes
aduerſus iudam inflāma/
uerunt demetriū. Qui ſta
tim nichanorē prepoſitum
elephantorū ducem miſit
in iudeam. datis mandatꝫ
vt ipm quidā iudā caperet
viuū. eos vero qui cuꝫ illo
erāt diſpgeret ⁊ ꝯſtitueret
alchimū maximi tēpli ſum
mū ſacerdotē. Tunc gen/
tes que de iuda fugerant
iudam. ſegregatim ſe nich
anori miſcebant miſerias
et clades iudeorū proſperi
tates rerum ſuarum exiſti/
mantes. Audito itaqꝫ iu/
dei nichanoris aduentu ⁊
conuentu nationū conſper
ſi terra rogabant eum qui
populū ſuū conſtituit i eter
num cuſtodiret: quiqꝫ ſuā
portionē ſignis euidentibꝫ
protegit. Imperante autē
duce ſtatim inde mouerūt
cōuenerūtqꝫ ad caſtelluꝫ
deſſau. Symon vero frat̄
iude cōmiſerat cū nichano
re: ſed conterritus eſt repē
tino aduētu aduerſariorū.
Nichanor tamē audiens
virtutē comitū iude: ⁊ ani/
mi magnitudinē quā p pa
trie certaminibꝫ habebāt
ſanguinis iudiciū facere
metuebat. Quobrem premi
ſit poſſidoniū et theodoci/
um ⁊ mathiā vt darent de
xtras atqꝫ acciperēt. Et cū
diu de his cōſiliū ageretur
et ipe dux ad multitudinē
retuliſſet oīm vna fuit ſnīa
amicicijs annuere. Ita/

qꝫ diem conſtituerūt qua
ſecreto inter ſe agerent et
ſingulis ſelle p. olate ſunt
et poſite. Precepit autem
iudas armatos eſſe locis
opportunis. ne forte ab ho
ſtibꝫ repente mali aliquid
oriretur. Et congruū collo
quium fecerunt. Moraba
tur aūt nichanor hieroſoly
mis: nichilqꝫ iniq̄ agebat.
Gregeſqꝫ turbarū que cō
gregate fuerant dimiſit.
Habebat autē iudam ſem
per carum ex animo ⁊ erat
viro inclinatus. Rogauit/
qꝫ eum ducere vxorē: filios
qꝫ procreare. Nuptias fec:
quiete egit: cōmuniterqꝫ
viuebant. Alchimus aūt
videns caritatē illorū ad/
inuicem ⁊ cōuentiones: ve
nit ad demetriū ⁊ dicebat
nichanorem rebus alienis
aſſentire. Iudamqꝫ regni
inſidiatorē ſucceſſorē ſibi
deſtinaſſe. Itaqꝫ rex exa/
ſperatus ⁊ peſſimis huius
criminationibꝫ irritatꝰ ſcri
pſit nichanori dicens. gra/
uiter quidē ſe ferre de ami
cicie conuētione: iubere ta
men machabeum citius vī
ctum mittere antiochiam.
Quibꝫ cognitis nichanor
conſternabat̄ ⁊ grauiter fe
rebat. ſi ea que cōuenerāt
irrita faceret. nihil leſus
viro. ſed quia regi reſiſtere
nō poterat. opportunitateꝫ
obſeruabat qua preceptuꝫ
pficeret. At machabeꝰ vi/
dens ſecum auſterius age/
re nichanorē et cōſuetum
occurſum ferocius exhibē/
tem. intelligens non ex bo
no eſſe auſteritatem iſtam
paucis ſuorum congregatꝫ
occultauit ſe a nichanore
Quod cum ille cognouit
fortiter ſe a viro p̄uentum
venit ad maximum et ſan
ctiſſimum tēplum et ſacer

tus. ſꝫ pfectior factꝰ. ſi
cut frequēter oſtēdi in
libris noui ac veteris
teſtamenti.
r Quiqꝫ ſuā portio.
⁊c. ſicut dictū eſt pluri
es ī li. Cetera patet.
v Nichanor tū. Hic
ꝯſtr ponit̄ cōfederatio
nichanoris ⁊ iudee. Et
ptꝫ lra paucis exceptis
ʒ Sang. iudic. ⁊c. i. p
effuſione ſanguinis iu
deorū. ꝓpter qd̄ elegit
pacē facere cū eo. ⁊ pa/
tet vſqꝫ ibi. a Gre/
geſqꝫ turba. i. bellatoꝝ
b Que cōgrega. fue.
ad bellandū ꝯtra iudā
et ſocios eius.
c Dimiſit. ire ad lo/
ca ſua eo ꝙ pax eſſet fa
d Alchimꝰ āt. (cta
Hic ꝯſtr ponit̄ ruptio
dicti federis. ⁊ prio po
nitur huiꝰ ruptiōis p/
curatio. ſcdo eiꝰ mani
feſtatio. ibi. At macha
beꝰ. Circa primū dicit̄
d Alchimꝰ aūt ⁊c. q̄/
ſiuit eā rumpe eo ꝙ ha
beret iudā odioſum.
e Et dicebat ⁊c. ſ. ab
vtilitate regni.
f Aſſētire iudāqꝫ ⁊c.
falſo eū notās crimine
aſſerebat.

g Succeſſorē ſi. deſt.
qd̄ ſimiliter erat falſuꝫ
Cetera patent.
h At machabeꝰ. hic
ꝯſtr deſcribit̄ federꝫ vi
olati manifeſtatio. Et
prio ſignis cū dicitur.
i Uidēs auſteriꝰ ⁊c.
q̄ ⁊ iſpoſitō cordis vix
pōt celari quin appare
at in exterioribꝫ ſignis
vt ī geſtu vultu ⁊ aſpe
ctu.
k Paucis ſuorū con/
gregatis. q̄bꝫ dixit con
ceptū ſui animi.
l Occultauit ſe a ni/
chanore. ne ſubito ca/
peret̄ ab ipo. ſcdo ma/
nifeſtat̄ verbis cum di
citur.
m Quod cum ille co
gnouit ⁊c. Et ſequit̄.

n Iussit sibi tradi vix.i.iudā. o Et tēplū h ⁊c̄.i.ba
cho, sicut dictū est, s̄.ca.vi. o Et his dictis abijt. cum
indignatiōe de tēplo. p Cōserua ineternū ⁊c̄. contra
nichanoꝛis cōtaminatione. q Que nuper mūda.ē.a so
roꝛib⁹ luxurie ⁊ ydolatrie, vt hr̄.s̄.x.ca. r Razias autē.
Hic ɔfir ponit federis
violati manifestatō, in
factis. ⁊ prio ī inuasio
ne razie. scd̄o ī ipugna
tione iude, ca. viii. Cir
ca primum dicitur.
r Razias aūt. quidā
de senioꝛib⁹ etate sciē
tia ⁊ moꝛib⁹.
s Delatus ē nicha.
id ē accusatus, q̄ esset
amic⁹ ⁊ fautoꝛ iude.
t Vir amatoꝛ ciuita
tis, i. boni cōmunis.
v Et bn̄ audiēs. pau
peres sicut ⁊ diuites
ad eos instruendum ⁊
dirigendum.
x Hic multis tꝑib⁹
⁊c̄. ex quo patet q̄ cōti
nentia carnis tpe ve
teris testamēti fuit lau
dabilis.
y Putabat enī si illū
decepisset al's deperis
set ptrahendo ad gen
tilem ritum.
z Sese cladē maxias
iudeis illaturū. nā ei⁹
exēplo multi fuissent
ad hoc ptracti.
a Cū iā cōprehende
rēt. i. esset ꝓpe ad cōp
hensionem.
b Gladio se petijt. se
ipsum percutiendo.
c Eligens nobilit. ⁊c̄.
cui⁹ duplex erat causa.
vna ne forte vi tormen
toꝝ inclinaret ad gen
tilē ritū. qd̄ erat maxi
mum malū iō subdit.
d Q̄ subditus fieri
peccatoꝛib⁹. ipsum ad
ydolatriā trahere q̄rē
tibus. Alia ne in cōtē
ptū dei celi ei⁹ vita in
ludibrio haberet, sicut
sanson se interfecit. Iu
dicū. xvi. ⁊ saul. i. Reg.
vl. xx: dictū fuit ibidē.
Et in his duob⁹ casib⁹
dicūt hebrei q̄ nō solū
licitū ē. sꝫ etiā merito
riū interficere seipm.
q̄ talis interfectio oꝛ
dinat in deū. Si autē
hoc faciat aliq̄s ꝓpter
semetipm. vt pote ad
euadendū lōgum vel
grauem cruciatū vel in
famiā sui ⁊ suoꝝ si moꝛiat vili morte, hoc semp ē illicitū.
Et vt dicit aliq̄ hoc mō intelligēdū est dictū Aug. quod
habet hic in glo. que talis est. Hic exceptis quos lex iusta
generaliter. ⁊ ipe fons iusticie deus spāliter occidi iubꝫ.
Quisquis hominū vel seipm vel quelibet aliū occiderit:
homicidij crimine in
nectet. Vn̄ ⁊ scriptura
libri hui⁹ que recepta
est ab ecclesia ad legē
dum ꝑ informatione
moꝝ. nō videt hic ra
ziam arguere sed mag̃
cōmendare de sui ipi⁹
interfectione. Si autē
pdicta nō sufficiūt ad
eius excusationē. pōt
dici q̄ fecit hoc ꝑ spā
lem instinctū spūssan
cti. Omnes eni homi
nes sunt deo moꝛtis de
bitoꝛes. qd̄ debitū deo
pōt repetere q̄ñcunq̄
vult. ⁊ quocunq̄. vt po
te ꝑ manū ꝓpriam siue
per alienā. Cetera pa
tent, vt in littera.

dotibus solitas hostias of
ferētib⁹: [n]iussit sibi tradi vi
rū. Quib⁹ cū iuramento
dicentib⁹ nescire se, vbi eēt
qui q̄rebat, et extēdēs ma
nū ad tēplū iurauit dicēs.
nisi iudā mihi vinctū tra
dideritis: istud dei phanū
in planiciē deducā: ⁊ alta
re effodiā: ⁊ templū hoc li
bero patri consecrabo. [o]Et
his dictis abijt. Sacerdo
tes aūt ptēdentes manus
in celū inuocabāt eum qui
semp ꝓpugnatoꝛ esset gen
tis ipoꝝ hec dicentes. Tu
dn̄e vniuersoꝝ qui nullius
indiges: voluisti tēplū ha
bitatiōis tue fieri in nobis
Et nūc sancte sanctoꝝ om
nium dn̄e: [p]cōserua ineter
num impollutā domū istā
que [q]nup mundata ē. [r]Ra
zias autē quidā de senioꝛi
bus ab hierosolymis [s]dela
tus est nichanoꝛi: [t]vir ama
toꝛ ciuitatis [v]⁊ bene audēs
qui pro affectu pater iude
oꝛum appellabat. [x]Hic mł
tis tꝑoꝛib⁹ continentie ꝓ
positū tenuit in iudaismo,
corpusq̄ ⁊ aīam tradere cō
tētus ꝑ pseuerātia. Volēs
autē nichanoꝛ manifestare
odiū quod habebat ī iude
os: misit milites quingen
tos vt eū comprehēderēt.
[y]Putabat enī si illū dece
pisset: [z]sese cladem iudeis
maximā illaturū. Turbis
aūt irruere in domū ei⁹ et
ianuā disrumpe atq̄ ignē
admouere cupiētibus [a]Cū
iam cōprehenderet [b]gladio
se petijt: [c]eligens se nobilit
moꝛi poti⁹ [d]q̄ subdit⁹ fieri
peccatoꝛibus ⁊ cōtra nata
les suos indignis iniurijs
agi. Sed cum per festina
tionem non certo ictu pla
gam dedisset, et turbe iter
ostia disrumperent, recur
rens audacter ad murum
precipitauit semetipm vi
riliter in turbas, quib⁹ ve
lociter locum dantib⁹ ca
sui eius: venit ꝑ mediā cer
uicem. Et cū adhuc spira
ret accēsus animo surrexit
et cū sanguis eius magno
fluxu deflueret et grauissi
mis vulnerib⁹ esset sauci
us: cursu turbam ptrāsijt.
et stans supra quandā pe
tram ꝓruptam et iā exan
guis effectus, complexus
intestina sua vtrisq̄ mani
bus proiecit sup turbas in
uocās dominatoꝛem vite
ac spūs vt hec illi iterū red
deret: atq̄ ita vita defun
ctus est. .XV.

n Nichanoꝛ autē vt
cōperit iudam esse
in locis samarie [b]cogitauit
cū omni impetu die sabba
ti [c]cōmittere bellū. [d]Iudeis
vero qui illū ꝑ necessitatē
sequebantur dicentib⁹ ne
ita ferociter et barbare fe
ceris: sꝫ honorē tribue diei
sanctificationis: et honora
eū qui vniuersa conspicit.
At ille īfelix īterrogauit si
ē potēs in celo qui impera
uit agi diem sabbatoꝛum.
et rn̄dentib⁹ illis [e]est dn̄s
viuus ipe in celo potens q̄
iussit agi septimam diem.
At ille ait. Et ego potens
sum sup terram qui impe
ro sumi arma ⁊ negocia re
gis impleri. [f]Tamē nō ob
tinuit vt consiliū ꝑficeret.

Capl'm. XV.
Nichanoꝛ autē.
n Hic ɔfir ponit
tur manifesta
tio violati federis in
ipugnatiōe iude. Cir
ca qd̄ ponit primo bel
li apparatus. scd̄o con
flictus. ibi. Nichanoꝛ
aūt. tertio laudabilis
terminus. ibi. Cumq̄
cessassent. Prima ī du
as, q2 primo ponit ap
paratus ex parte nich
anoꝛis. scd̄o ex pte iu
de machabei. ibi. Ma
chabeus autem. Circa
primū dicitur.
b Cogitauit die ⁊c̄.
id est potestate sua.
c Cōmittere bellū.
credēs q̄ iudas ⁊ socij
sui minus se defende
rēt. ꝓpter quietem diei
sabbati.
d Iude. ⁊c̄. nā ad

hoc ſub pena mortis cogebant. Dicētibus ⁊c. Sequit.
e Et dn̄s viuus ⁊c. ſcʒ celebrē ⁊ ꝗetatū vt hʒ Exo. xx.
f Tamē nō obtinuit ⁊c. ſcʒ de captiōe iude ⁊ ſociorum
ſuorū, diſperſiōe ſm̄ regis mādatū ca. pce. g Machabe
us aūt. Hic ꝯſir ponit apparatꝰ ex parte iude. ⁊ pmo ꝑ bo
nā exhortationē. ſcdo
ꝑ deuotā orationē. ibi
Et cū iā oēs. Pria i du
as. q2 pmo poīt exhor-
tationis actus. ſcdo ef
fectꝰ. ibi. Exhortati ita
qʒ. Pria in duas. quia
primo ponit exhortatō
generalis. cum dicit.
h Cōfidebat ſp cum
oīn ſpe. ſcʒ victorie af
future nō virtute hūa-
na ſed diuīa. iō ſubdit
i Et hortabat ſu. ne
formi. allegans ꝙ ma
ius auxiliū haberēt. ſ.
diuinum.
k Sʒ in mente habe
rent adiutoria ſibi f̄cā
de celo. ⁊ ſic bn̄ficijs ꝑ
ſtitis ſperarēt de ꝑſtā
dis. l Et allocutus
eſt eos de leg: ⁊ ꝓphe.
admonētibꝫ pugnare
ꝓ patria ⁊ legibꝫ diuīs
m Admonēs etiam
certamina q̄ fecerant
prius. quoꝝ ꝑderāt lau
dem ⁊ meritū ſi fuge-
rent vt effeminati.
n Simul oñdēs gen
tiū fallaciā. ſcʒ Nicha
noris ⁊ ſuoꝝ q̄ fedꝰ fre-
gerūt iuramēto firmatū
o Singulos aūt. hic
ꝯſiter ponit exhortatio
ſpecialis ꝑ expoſitiōeʒ
cuiuſdā viſionis facte
iude. cuiꝰ ſeries ponit
cū dr. p Erat autēʒ
hmōi viſus. i. viſio in
ſomnijs iude oſtenſa.
q Oniaʒ q̄ fuerat ſū
mus ſac. vt hr̄. ʒ. iij. c.
r Virū bonū. cꝫtū ad
ꝯmētis virtutem.
s Et benignum. erga
pauperes.
t Verecundū viſu. i.
horrētē oēʒ turpitudi-
nem. v Modeſtaʒ
moribꝫ. i. in oīn̄i actu
et geſtu.
x Manꝰ ꝓtēdentem
orare. ſupplendum eſt.
hoc videbat iudas in
viſione.
y Poſt hꝫ apparuiſſe.
ipſi iude.
z Et aliū vir etate et
glīa mirabilē. ipī iude.

Et nichanor quidē cū ſum-
ma ſuperbia erectus cogi-
tauerat cōmune tropheū
ſtatuere de iuda. [g]Macha
beus autē ſempꝰ cōfidebat
cum omni ſpe auxiliū ſibi
a dn̄o affuturū: [i]et horta-
batur ſuos ne formidarēt
aduentū nationū [k]ſed i mē
te haberēt adiutoria ſibi fa
cta de celo. et nūc ſperarēt
ab omnipotēte ſibi affutu-
ram victoriā. [l]Et allocutꝰ
eos de lege ⁊ ꝓphetis: [m]ad-
monēs etiā certamina que
fecerāt prius promptiores
conſtituit eos. Et ita ani-
mis eoꝝ erectis [n]ſil oſtēde-
bat gentiū fallaciā: et iura
mentorū preuaricationem.
[o]Singulos autē illorū ar-
mauit nō clypei ⁊ haſte mu
nitione ſed ſermonibꝫ opti
mis exhortationibꝫ expo-
ſito digna fide ſomnio: per
quod vniuerſos letificauit
[p]Erat autem hmōi viſus.
[q]Oniā qui fuerat ſūmus
ſacerdos [r]virum bonum [s]⁊
benignum [t]verecundū vi-
ſu: [v]modeſtū moribꝫ: ⁊ elo
quio decorum: et quia pue
ro in virtutibꝫ exercitatus
ſit [x]manus protēdentē: ora
re pro omni ꝓplo iudeorū.
[y]Poſt hoc apparuiſſe [z]⁊ ali
um virū etate et gloria mi
rabilem: et magni decoris
habitudinē circa illū. [a]Rn̄
dentē vero oniam dixiſſe.
[b]Hic eſt fratrum amator ⁊
populi iſrael: hic eſt q̄ mul
tū orat pro populo ⁊ vniu-
ſa ſancta ciuitate [c]hieremi-
as propheta dei. [d]Extēdiſ
ſe autem hieremiam dexte
ram ⁊ dediſſe iude gladiū

aureum dicentem. Accipe
ſanctum gladium munus
a deo: in quo deijcies adu
ſarios populi mei iſrael.
[e]Exhortati itaqʒ iude ſer-
monibus bonis valde de
quibus extolli poſſet impe
tus et animi iuuenum con
fortari: [f]ſtatuerunt dimica
re et confligere fortiter. vt
[g]virtus de negocijs iudica
ret: eo ꝙ ciuitas ſancte et
templum periclitarentur.
[h]Erat enim pro vxoribus
et filijs. itemqʒ pro fratri-
bus et cognatis minor ſol
licitudo. maximus vero ⁊
primꝰ pro ſanctitate timor
erat templi. [i]Sed et eos q̄ in
ciuitate erāt non minima
ſollicitudo habebat ꝓ his
qui congreſſuri erant. [i]Et
iam cū omnes ſperarēt iu
dicium futurum: [k]hoſteſqʒ
adeſſent [l]atqʒ exercitus [m]eſ
ſet ordinatus. beſtie eqtes
qʒ opportuno loco cōpoſiti
[n]Cōſiderans machabeus
aduentum multitudinis ⁊
apparatum varium ar-
morum. ac ferocitatē beſti
arum: [o]extendens manus
in celū prodigia facientem
dominum inuocauit. qui
non ſm̄ armorum potenti
am. ſed prout ipſi placʒ dat
dignis victoriam. Dixit
autem inuocans hoc mo-
do [p]Tu domine qui miſiſti
angelum tuū ſub ezechia
rege iuda: et interfeciſti de
caſtris Sennacherib cen
tum octogintaquinqʒ mi-
lia. et nunc dominator celo
rum mitte angelum tuum
bonum ante nos in timo-
re et tremore magnitudis

Et ꝓpter hāc admirationē ſubdit. a Reſpondentem
vero oniaʒ dixiſſe. ipī iude. b Hic eſt fratrū amator. i.
iudeoꝝ. ⁊ ſubdit nomē ſuū cū dicit. c Hieremias pro-
pheta dei. fuit enī vnus de magnis prophetis. d Ex-
tendiſſe autē hieremiā ⁊c. videbat ei iude ꝙ hieremias
traderet ſibi gladiū ꝓ-
mittens ꝙ aduerſari-
os deuinceret ꝑ ipm̄.
Et ꝑ iſtā viſionē intel
lexit iudas affuturā ſi-
bi victoriam. et ſic ex-
poſuit bellatoribꝫ ſuiſ
vt ꝓmittitur. Expoſito
digna fide ſomnio. i. re
uelatione diuine in ſō
nijs facta. iō iſtud tace
tur primo li. vij. ca. vbi
deſcribitur iſtud bellū
e Exhortati ita. Hic
ꝯſir ponit exhortatōis
effectus cum dicit. Ex-
hortati itaqʒ iude ſer-
monibꝫ bonis valde.
ſequitur.
f Statuerūt dimica.
cōſtāter ⁊ ſtrenue.
g Ut virtus de nego
cijs iudicaret. i. vt for-
titudo bellantiū litem
inter eos ⁊ aduerſari-
os dirimeret.
h Erat enī ꝓ vxoribꝫ
et filijs ⁊c. minuʒ enīʒ
timebant de morte ꝓ-
pria ⁊ ſuoꝝ qꝫ de viola
tione tēpli in contem-
ptum dei.

i Et iam cū. Hic ꝯſir
ponit apparatus per
orationē deuotā. ⁊ pri
mo ponit orādi neceſſi
tas cum dicitur.
i Et iam cū oēs ſpe
rarēt iudiciū futurū. i.
ꝓliū contētionē deter-
minans iude ⁊ aduer-
ſariorum.
k Hoſteſqʒ adeſſe. de
propinquo.
l Atqʒ exercitus. Ni
chanoris.
m Eſſet ordinatus.
ſm̄ militare diſciplinā
n Cōſiderās macha.
aduē. mul. ⁊c. vidēs ſe
nō poſſe reſiſtere virtu
te humana.
o Extē. ma. i. celū. in-
uocās diuinū auxiliū.
p Tu dn̄e q̄ miſiſti
āgelū tuū ſub Ezechie
rege iude ⁊ cetera. Hec

hyſtoria habeť. iiij. Reg. xix. q Nichanor a ſit. Premiſ
ſo apparatu hic ꝯſeqñter ponit cōflict⁹ q̄ erat ex parte nicha
noris ꝓteruus ⁊ ſupbꝰ ⁊ pompoſus. iō ſubditur. r Cū
tubis ⁊ cāticis admouebāt. i. applicabāt ad cōgreſſuȝ ita
letātes ac ſi iudā ⁊ ſocios ſuos iā tenerēt cōp̄rehēſos. ex
parte vero iude humi
lis ⁊ deuot⁹. iō ſub diť
s Manu q̄dē pug.
ſed ⁊ cordibꝰ dñm orā
tes ꝓſtrauerūt ⁊c. pu
gnāte in eis dñi dextera
iō ſubdiť ꝓſētia dī ⁊c.
t Cūq3 ceſſaſſent. hic
ꝯſeqñter poniť laudabilis
termin⁹. ꝑmo in grarū
actione. ſcdo in celebri
tatis inſtitutione. ibi
Itaq3 omnes. Circa pri
mū ꝑmo poniť laus di
uina vbo ⁊ ꝑtz. ſcdo fa
cto cum dicitur.
v Precepit aūt iud.
q̄ per oīa corpore ⁊ aīo
mori ꝓ ciuibꝰ paratus
erat. mor⁹ eni animi
fortis redūdat ad mē
bra corporis.

x Caput nichanoris
et manū cū humero ab
ſciſam hieroſolymam
ꝓferri. ſicut dauid ad
dei laudē ibi portauit
caput Goliath phili
ſtei. vt hr. i. Reg. xvij.
y Ad altare. ad offe
rēdū deo ſacrificium.
z Accerſijt ⁊ eos q̄ in
arce erāt ⁊c. ad eos de
terrendum.
ȝ Linguā etiā nicha
noris in particulas ꝑ
ſciſam iuſſit ⁊c. ꝓpter
blaſphemiā ab eo pro
latā. Cetera patent.
a Itaq3. Hic ꝯſequeť po
nit celebritatis inſtitu
tio ꝓ dicta victoria. et
patet littera. Notādū
tamē q͛ hic nō fit men
tio de inuitatione iudeoꝝ in egypto habitantiū ad huius
ſolēnitatis obſeruātiā. ſilr nec. i. li. ca. vij. vbi de hac ſo
lēnitate fit mētio. ꝓpter qđ nō videnť bñ dicere illi q̄ di
cunt q͛ totū qđ poſitū eſt a principio tertij ca. hui⁹ libri
vſq3 huc poſitū eſt principalr ad īuitādū iudeos ī egypto
habitantes ad obſeruationē hui⁹ ſolēnitatis. ꝓpter quod
ꝓceſſus quē tenui videť mihi magis cōſon⁹ lr̄e h⁹ libri.
b Igiť. Hic in fine poniť breuis epylogatio circa predi
cta. ⁊ patet littera vſq3 ibi. c Ita legentibꝰ ſi ſp exact⁹
⁊c. i. diſquiſitiuus vſq3 ad partes ſingulas qualis ē ſer
mo hyſtoricus cui cō
petit partes ſingulas
diligēter inquirere. vt
dictum eſt. ſ. ca. ij.
d Nō erit gratus. ꝓ
pter ꝓlixitatē ſcriptu
re ⁊ vnitatē materie q̄
ſolēt faſtidiū generare
ſed ſermo abbreuiat⁹ q̄
lis eſt in hoc ſcđo li
bro. qui eſt quedā hy
ſtoriarū abbreuiatio.
vt ibidē dictū fuit. eſt
magis delectabilis ꝓ
pter qđ ibidē diciť vt
legentibꝰ ſit animi ob
lectatio ⁊c.
e Hic ḡ erit cō. ſm il
lud Eſie. x. Cōſumma
tionē. i. abbreuiationē
dñs de⁹ exercituū faci
et in medio oīs terre.
Qđ fecit ꝓ impletiōe3
myſterij vbi incarnati.
Cui cū p̄re ⁊ ſpūſancto
ſit honor et gloria in
ſecula ſeculoꝝ amen.

brachij tui vt metuāt] q̄ cū
blaſphemia veniūt aduer
ſus ꝑplm tuū. Et hic q̄de3
ita orauit. q Nichanor au
tē ⁊ qui cū ipo erāt: r cū tub
et cāticis admouebāt. Iu
das vo ⁊ qui cū eo erāt in
uocato deo ꝑ orōnes ꝯgreſ
ſi ſūt: s manu quidē pugnā
tes: ſed et dñm cordibꝰ orā
tes ꝓſtrauerūt nō min⁹ tri
gintaq̄nq3 milia ꝓſētia dei
magnifice delectati. t Cūq3
ceſſaſſent ⁊ cū gaudio redi
rēt: cognouerūt nichanorē
ruiſſe cū armis ſuis. Facto
itaq3 clamore ⁊ ꝑturbatiōe
ſuſcitata patria voce omni
potentē dñm bñdicebant.
v Precepit aūt iudas qui
ꝑ oīa corpore et aīo mori ꝓ
ciuibꝰ parat⁹ erat x caput ni
chanoris ⁊ manū cū hume
ro abſciſam hieroſolymā ꝓ
ferri. Quo cū ꝑueniſſet cō
uocatis cōtribulibꝰ ⁊ ſacer
dotibꝰ y ad altare: z accerſijt
et eos q̄ in arce erāt. Et oſ
ſo capite nichanoris: ⁊ ma
nu nepharia quā extende
rat ꝯ domū ſanctā oīpotē
tis dei magnifice gloriat⁹ ē.

ȝ Linguā etiā impij nicha
noris ꝑciſam iuſſit particu
latim auibꝰ dari: manū au
tē dementis ꝯ tēplū ſuſpen
di. Oēs igiť celi bñdixerēt
dñm dicētes. bñdictus q̄
locū ſuū incōtaminatū ſer
uauit. Suſpēdit aūt nich
anoris caput in ſumma ar
ce vt euidēs eſſet ⁊ manife
ſtū ſignū auxilij dei. a Ita
q3 oēs cōi cōſilio decreuerūt
nullo mōdo diē iſtū abſq3 cele
britate ꝑterire. habere aūt
celebritatē tertiadecia die
mēſis adar: q̄ diciť voce ſy
riaca ꝓ die mardochei die.
b Igiť his erga nichanorē
geſtis ⁊ ex illis tꝑibꝰ ab he
breis ciuitate poſſeſſa. ego
q3 in his faciā finē ſermōis.
Et ſiquidē bñ: vt hyſtorie
ꝯpetit. hoc ⁊ ipe velim. Si
aūt min⁹ digne cōcedendū
eſt mihi. Sicut eni vinu3
ſp bibere. aut ſp aquā ꝯtrariū
eſt: alterī⁹ aūt vti delectabi
le. c ita legētibꝰ ſi ſp exact⁹
ſit ſermo d nō erit grat⁹: e hic
ergo erit conſummatus.

Explicit liber ſecūdus
Machabeorum.

Explicit poſtilla ni
colai de lyra ſup vetuſ
teſtm̄ cū expoſitōnibꝰ
britōis in ꝓlogos hie
ronimi. ⁊ cū additōibꝰ
Pauli epī bur. ⁊ corre
ctorijs earūdē additō
nū editis a Mathia
doringk ordīs minoꝝ.
Idē q3 nicola⁹ đ lyra
in ſcđa ꝑfatiōe aī īitiū
poſtille ſup vet⁹ teſtm̄
poſita excuſat ſe de ex
poſitiōe ꝓlogoꝝ biblie. Sole eī expoſitiōes ꝓlogoꝝ ī q̄tu
or euāgeliſtas ſunt ipi⁹ nicolai de lyra. Omniū autē reliq
rum prologoꝝ vtriuſq3 teſtamēti expoſitiones in hoc to
tali ope per alios inſerte recepte ſunt ex tractatu Brito
nis de expoſitionibus prologorum biblie.